

Bulletin advokacie

Nejvyšší soud zve na 2. odborné sympozium • Informace o povinných platbách advokátů pro rok 2009 • Hromadné žaloby (procesualistický pohled) • Nová úprava odposlechu v trestním řádu od 1. 7. 2008 • Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování • Informace o agendách CCBE za období únor – září 2008 •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Více informací
na str. 4 – 9.

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Čisáň, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
JUDr. Václav Mandák, CSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí se
obracíte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 17. října 2008 v nákladu
12 600 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
IMPAX, spol. s r. o.

Fotografie na obálce:
Jakub Stadler

Tisk: PBtisk s.r.o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

Karel Fiala: **O elektrickém advokátovi** 3

aktuality

Informace o galavečeru Právníka roku 2008 4

**Nejvyšší soud zve na 2. odborné sympozium
„Komerční nemovitosti v judikatuře NS“** 10

**Termíny advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek
a zkoušek způsobilosti v roce 2009** 11

Pozor, změna zákona o advokacii! 11

**Ke zřízení e-mailové adresy: Jak na to? Rady jen pro ty,
kteří ji dosud nemají** Přemysl Svoboda 12

Informace o povinných platbách advokátů pro rok 2009 14

1. ročník soutěže Právnická firma roku 18

z právní teorie a praxe

články

shrnutí 20

Hromadné žaloby (procesualistický pohled)
Alena Winterová 21

Nová úprava odposlechu v trestním řádu od 1. 7. 2008
Pavel Vantuch 28

Žaloba na určení promlčení práva k cizí věci
Luboš Chalupa 33

Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování
Ladislav Jouza 34

**Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech
návrhu a místní příslušnosti soudu** Tomáš Rydval 38

**Zákaz setkávání otce s nezletilým dítětem
a ustanovení § 76b o. s. ř.** Kateřina Čuhelová 41

z judikatury

I. Odlišné hodnocení důkazů soudem II. stupně
II. Presumpce nevinny 43

**Odměna advokáta za stížnost proti usnesení
o zahájení trestního stíhání** 45

Z judikatury ESD 46

z odborné literatury

Monika Pauknerová: **Evropské mezinárodní právo soukromé**
(Pavel Simon) 50

Jiří Jelínek – Jiří Říha – Zdeněk Sovák:
Rozhodnutí ve věcech trestních (Filip Ščerba) 51

Markéta Selucká: **Ochrana spotřebitele v soukromém právu**
(Karel Marek) 52

Robert Krč – Karel Marek – Michal Petr: Zákon o veřejných zakázkách a koncesní zákon s komentářem (Petr Průcha)	53
Lenka Krutáková – Tomáš Kruták: Zákon o veřejných zakázkách s komentářem a příklady (Radek Jurčik)	55
Michal Tomášek: Přehled dějin vietnamského práva (Dagmar Císařová)	55

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Manažerománie a historická paměť	58
---	----

z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka	59
Z jednání představenstva ČAK icha	64
2. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP	
Kristýna Outlá, Radek Spurný	65

z Evropy

Informace o agendách CCBE za období únor – září 2008	
Antonín Mokry	66
Konference k metodě práva spolupráce na Smaragdovém ostrově Marie Brožová, Eva Vaňková	72

informace a zajímavosti

měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	76
Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků	78
Vy by jste a další chybičky Věra Hartmannová	79
Pozvánka na II. ročník turnaje „O šachového krále ČAK 2008“	80
Pozvánka na 5. konferenci o dějinách advokacie	80
Pozvánka na turnaje ve squashu a bowlingu	81
Pozvánka na seminář Marshall Law School	81

nakonec

Juristovy jedovatosti Petr Hajn	82
Kresba Lubomíra Lichého	83
Víte, že... Stanislav Balík	83
Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/Summary	85
Table of Contents	86

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Milé čtenářky, vážení čtenáři, dneska bude pohádka.

O elektrickém advokátovi

Před dávnými a dávnými časy, asi tak v roce 1991, si Advokát pořídil fax. Skoro nikdo v celém širém světě (tedy v ČSSR, ČSFR atd.) o takové věci nikdy neslyšel. Sbíhali se všichni a s úžasem sledovali, jak se z přístroje ne nepodobného telefonu odvíjel toaletní svitek papíru a na něm pís- menka. Advokát byl pyšný, ale za chvíli to

měli všichni, a hlavně klienti považovali posílání dopisů a jiných dokumentů po drátě za samozřejmost. Neobstály pochybnosti, že poštou je to lepší a že než to dojde, tak se to nejspíš nějak samo vyřídí. Také rozhovory typu: „Pošli mi rodný list faxem.“ „Ano. Ale kdy mi ho vrátíš?“ se staly předmětem posměchu.

A tak si Advokát za dva tři roky poté pořídil počítač. To už se nikdo nesbíhal a nic neobdivoval. Pochybnosti byly zásadní: Počítač je na počítání a to advokáti nepotřebují, proto šli na práva. Nebo: Jako psací stroj dobrý, ale ukrutně drahý. Pak se to nějak zašmodrchalo a popletlo se zákony. Už nestačilo si do svázané Sbirky zákonů tužkou vpisovat novely. Kdo neměl k dispozici automatizovaný systém právních informací (nebo tak něco), neměl potuchy, co je vlastně směroplatné. A bez toho, jak známo, se jen těžko poskytuje právní pomoc, natožpak právní služby. A co teprve ty tlusté smlouvy, co se psaly přes kopírák na průklepák, a když se uprostřed něco překleplelo. Tak si to zas koupili všichni. A tentokrát i jiní vykladači práva.

A pak přišel k nám Internet. To už bylo moc. Už nešlo o pochybnosti, ale o jistotu nevěřících (anebo věřících - jak se to vezme): Internet je přeci určen k hraní her a ke sledování porna - to fakt advokát nepotřebuje (tedy k prá-

ci). I tak Advokát neodolal a připojil se. A našel pro sebe dost užitečného. Hlavně v cizině, kterou vlastně Internet nezná. Už zdaleka mezi ostatními dělníky práva nebyl osamocen a pýcha inovace ho musela přejít. A také už ne- byl následován všemi svými věrnými.

Náš Advokát šel ale neochvějně dál, stal se opravdovým uživatelem a pořídil si elektrickou poštu - e.mail. Postupně však už jen sledoval snažení právnických kolegů a choval se tak pod tlakem svých chlebdárců. Zkrátka začal ztrá- cet náskok. Advokátní stav se rozdělil. Někteří si nosí kan- celář v kapse na notebooku, jiní mají kanceláře vybavené na úrovni svých klientů (třeba mezinárodních firem), další to zvládnou z kuchyně ze svého PC a je dost takových, kteří si vzali za své neochotu psát si po drátech či vzduchem.

Mezitím se něco stalo: Kdo nemá e.mail, jako by nebyl. Advokát, který nemá svůj domeček, kam mu může doručit pošták dopis, nemůže být advokátem. Víme proč. Kdo nemá e.mailovou adresu, nemůže být advokátem (chtělo by se říct). A je to otázka krátkého času, kdy to tak bude. Ne z vů- le či ze zvlů Komory, ale protože taková bude realita.

Ve vzduchu se začala vznášet další úděsná hrozba - zaruče- ný elektronický podpis, kterým by se měl ten mail opatřit, aby se vědělo, že jej posílá opravdu ten, kdo je tam uvedený, a ne nějaký adolescent, který s tím počítačem trochu umí. „Kdo nemá zaručený podpis, s tím se nebudím“, bude za chví- li mottem všech institucí, se kterými se advokáti musí bavit.

Predběhli nás kolegové od notářů (mají to nařízeno od své osvícené vrchnosti), soudy se celkem rychle elektrifi- kují (mají na to zákony) a trvají na oné virtuální komuni- kaci, státní správa už taky není chudinkou (mají na to rozpočet) a snad jen policajti někde píší husím brkem (nemají na to rozpočet) - s výjimkou těch, co nás pokutu- jí (ti nám přidají digitální foto o rychlé jízdě).

A pak to přišlo. Advokáti si uvědomili, že nestačí být skvělým právníkem a obchodníkem s paragrafy. S laska- vým přispěním a s podporou své milované Komory si všich- ni pořídili super mega připojení, s certifikovaným podpi- sem zacházeli jako s razítkem na polštářku, své e.mailové schránky pořádně zabezpečili (žádný @seznam, @volný atd., kde jim to vybere kdejaký trouba), byli pořád online a s podezřelými informačními technologiemi se naučili za- cházet tak, aby jim pomáhaly a ne je otravovaly. Zase byli advokáti na špici a ostatní se sbíhali a obdivovali.

České pohádky obvykle končí dobře. Aby se stal z advo- kátního konzervativce progresivní uživatel IT, stačí jedno kliknutí.

Přeji inspirativní počtení a spoustu hezkých dopisů - tedy e-mailů.

JUDr. KAREL FIALA,
člen kontrolní rady ČAK

Galavečer Právníka roku 2008: sejdeme se už počtvrté

Čtyřka sice není zrovna kulaté číslo, značí výročí hodné bujarých oslav, nicméně důvod k radosti, že celojustiční soutěž Právník roku již počtvrté finišuje, my, organizátoři, určitě máme.

Přes své mládí se naše soutěž a hlavně její galavečer zabydly v kalendářích justičních pracovníků. Lednové setkání dvou tisíc právníků ze všech právnických profesí se stalo nejvýznamnější společenskou akcí justice.

Letos se galavečer po loňském skvělém provedení v Brně vrací zpět do Prahy. A návrat to bude, doufáme, velkolepý.

Sejdeme se v úplně novém, zcela nedávno otevřeném, 4* kongresovém hotelu Clarion, který se nachází přímo nad stanicí metra Vysočanská, což mnohým účastníkům večera usnadní dopravu. Do doprovodného kulturního programu večera připravujeme takové hudební bombónky, mezi kterými si vyberou jistě všichni. Organizační štáb soutěže se kompletním kulturním programem pochlubí již v BA č. 11/08.

Až do 31. října 2008 můžete ještě nominovat kandidáty na tituly Právníka roku 2008. Využijte k tomu webové stránky www.pravnikroku.cz, nominační formulář naleznete i v tomto BA na str. 9, v elektronické podobě je ke stažení též na www.cak.cz/rubrika Aktuality pod názvem Formuláře ke galavečeru Právníka roku 2008.

Páteční večer 23. ledna 2009 přivítá zástupce všech právnických profesí, představitele nejvyšších justičních orgánů, ministerstva spravedlnosti, moci zákonodárné i výkonné **v kongresové hale hotelu Clarion**. Po slavnostním vyhlášení letošních nositelů titulu Právník roku 2008 se samotná hala a několik dalších přilehlých prostor změní v koncertní a taneční sály. Další salonky a předsálí budou sloužit k dobrému občerstvení a ochutnávkám vybraných delikates.

Organizační štáb udělá maximum pro další úspěch tradice, které jsme před čtyřmi lety dali vzniknout. Česká justice je svět, jenž společně utváříme. Mít čas a prostor potkávat se a poznávat, znamená budovat lepší justici.

V lednu justice nejezdí lyžovat, v lednu jezdí na galavečer Právníka roku!

Využijme k tomu i galavečer Právníka roku 2008!

Jak získat vstupenky na galavečer?

KAŽDÝ ADVOKÁT A ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT MÁ NÁROK NA VSTUPENKY PRO SEBE A SVŮJ DOPROVOD ZDARMA.

Kapacita hlavního kongresového sálu v Clarion Congress Hotel Prague je však přece jen omezena. Máte-li tedy chuť setkat se s kolegy z právnické branže, strávit příjemný společensko-kulturní večer v Praze, přijďte či přijed'te (a zůstaňte v Praze třeba i celý víkend za velmi výhodnou ubytovací cenu ve 4* hotelu).

Rezervujte si jednoduchým způsobem – viz níže – ale včas své vstupenky. Vyhněte se tomu, že slavnostní vyhlášení vítězů Právníka roku 2008 budete sledovat v přílehlých prostorách kongresového sálu z plazmových obrazovek tak, jako část návštěvníků předloni v TOP HOTELU Praha, anebo že na vás už vůbec žádné vstupenky nezbydou, jak se to některým zájemcům stalo loni.

K rezervaci vstupenek využijte níže zveřejněný formulář, který vystřihněte a zašlete:

- a) faxem na +420 224 932 989
- b) poštou na adresu: Česká advokátní komora
sekretariát předsedy
Národní třída 16
110 00 Praha 1
- c) elektronicky na sekr@cak.cz (formulář v elektronické podobě naleznete na www.cak.cz/rubrika Aktuality pod názvem Formuláře ke galavečeru Právníka roku 2008) *Vstupenky budou zasílány na vámi uvedenou adresu poštou ZDARMA v průběhu ledna 2009.*

REZERVACE VSTUPENEK

Galavečer právníka roku 2008 – 23. 1. 2009, 19 hodin, Clarion Congress Hotel Prague

Příjmení a jméno advokáta/koncipienta

Adresa AK

Telefon/Fax

E-mail:

Žádám o zaslání vstupenek na galavečer Právník roku 2008 (zvolený počet zaškrtněte)

1 ks

2 ks

Datum

Podpis advokáta/koncipienta

Jak si výhodně a pohodlně zajistit ubytování v Praze?

Pro ty z vás, kteří nejsou křtění Vltavou, a budou chtít v Praze přenocovat, případně si tu svůj pobyt prodloužit na celý víkend, sjednala Česká advokátní komora exkluzivně výhodné podmínky ubytování přímo v místě konání galavečera – v 4* Clarion Congress Hotel Prague. Ubytovaní si však zařizuje každý individuálně – kontaktem přímo s hotelem. Jak?

1. zasláním vyplněného formuláře (viz níže) poštou na adresu:

**Rezervační oddělení
Clarion Congress Hotel Prague
Freyova 33
190 00 Praha 9 – Vysočany**

2. zasláním vyplněného formuláře (viz níže) faxem: **+420 211 131 402**
3. telefonicky na telefonní číslo rezervačního oddělení hotelu: **+420 211 131 116**; uveďte kouzelné heslo „Právník roku“ – pro účtování speciálně sjednané ceny pokojů.
4. formulář v elektronické podobě si můžete stáhnout též z webových stránek www.cak.cz/Aktuality pod názvem Formuláře ke galavečeru Právnicka roku 2008, elektronicky vyplněný ho můžete mailem zaslat na: bednarova@cchp.cz

***Zajistěte si výhodné ubytování
na galavečer Právnicka roku!***

4* Clarion Congress Hotel Prague je zcela nový mezinárodní hotel s moderním kongresovým centrem a byl uveden do provozu v letošním roce. Nachází se v Praze 9, přímo na stanici Vysočanská trasy B pražského metra. Je přímo propojen s vestibulem metra a nákupní Galerii Fénix. Výstup do hotelu z vestibulu metra směrem na náměstí OSN.

V hotelu naleznete hlídané placené (automaty) podzemní parkoviště pro 600 vozů, před hotelem stanoviště taxi.

K dispozici je 535 pokojů a 25 apartmá vybavených koupelnou, minibarem, trezorem, SAT a PAY TV, telefonem, žehličkou, vysoušečem vlasů a vysokorychlostním připojením k internetu. Pokoje jsou plně klimatizované, bezbariérové a můžete si vybrat mezi kuřáckými a nekuřáckými.

Upozornění: Uvedené ceny pokojů platí pouze pro rezervace provedené do 20. 12. 2008. Pro rezervace provedené po tomto datu si hotel vyhrazuje právo cenu upravit.

Bezplatné storno rezervace je možné učinit do pěti dnů před příjezdem. Pozdní storno nebo nedejezd bude účtován ve výši první noci rezervace.

REZERVACE

UBYTOVÁNÍ

CONGRESS HOTEL
PRAGUE

Objednávám si závazně ubytování u příležitosti konání galavečera Právnicka roku 2008 v Clarion Congress Hotel Prague:

Jednolůžkový pokoj Standard 1990 Kč

Jednolůžkový pokoj Executive 2790 Kč

Dvoulůžkový pokoj Standard 2250 Kč

Dvoulůžkový pokoj Executive 3050 Kč

(zvolenou variantu zaškrtněte)

Ceny jsou včetně bufetové snídaně, místních poplatků a DPH.

Příjmení, jméno

Datum příjezdu

Datum odjezdu

Počet pokojů

Kuřácký

Nekuřácký

Název AK:

Telefon/Fax

E-mail

Pro potřeby hotelu sdělte, prosím, detaily o kreditní kartě, které slouží pouze pro garanci této služby:

Kreditní karta AMEX

Číslo karty

(zaškrtněte) MASTERCARD

Platnost

VISA

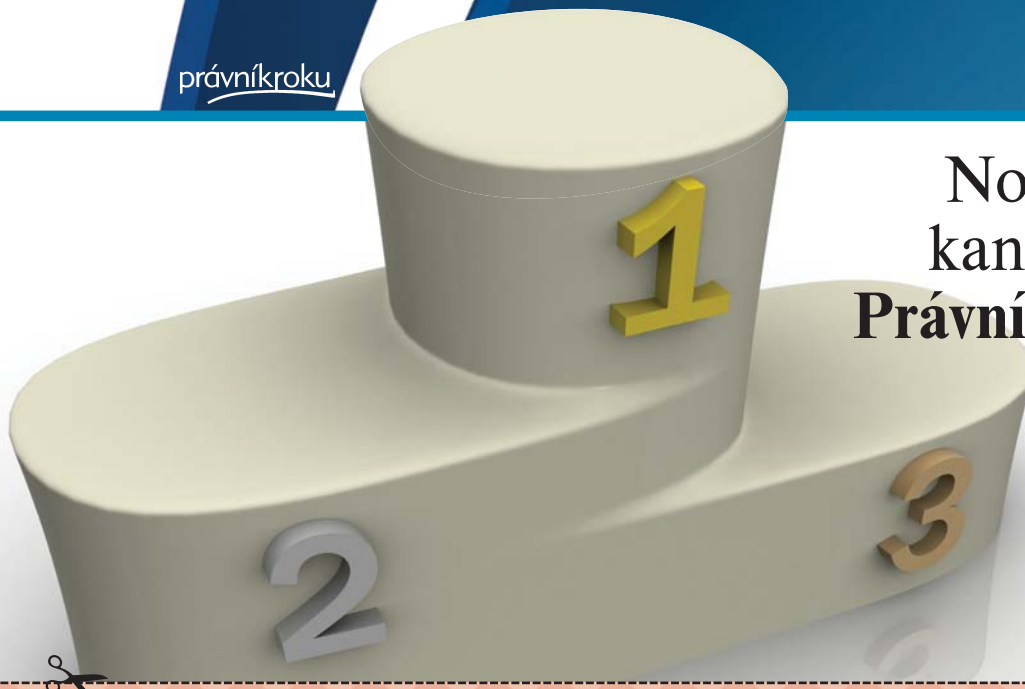
CVC

DINERS

Datum

podpis účastníka akce

Nominujte svého
kandidáta na titul
Právnicka roku 2008!

NOMINAČNÍ FORMULÁŘ

Tento nominační formulář můžete použít k nominaci jednoho svého kandidáta na titul Právnicka roku 2008. Můžete jej nominovat i do více kategorií – zaškrtněte křížkem. Vyplněný formulář zašlete na adresu spoluorganizátora Právnicka roku:

EPRAVO.CZ, a. s.

Pařížská 22

110 00 Praha 1

Pokud chcete nominovat více kandidátů, k dalším nominacím využijte elektronický formulář na www.pravnikroku.cz/ rubrika Nominujte svého kandidáta; nebo si formulář vytiskněte z www.cak.cz/ rubrika Aktuality pod názvem *Formuláře ke galavečeru Právnicka roku 2008* a vyplněný odešlete na již výše uvedenou adresu.

Jen na vás záleží, kdo získá prestižní titul Právnick roku 2008!

Jméno a příjmení, titul nominovaného

Adresa/kontaktní spojení na nominovaného

Jméno a příjmení nominujícího

Kontaktní spojení na nominujícího

Důvod nominace *)

Kategorie

Občanské právo

Obchodní právo

Správní právo

Trestní právo

Právo duševního vlastnictví

Obor občanských (lidských) práv a svobod včetně práva ústavního

Talent roku pro mladé začínající právníky do 33 let věku

Právnick roku volený laickou veřejností

Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos českému právu)

*) V případě potřeby odůvodněte nominaci na volném listu.

Nejvyšší soud ČESKÉ REPUBLIKY

pořádá pod záštitou předsedkyně JUDr. Ivy Brožové
2. odborné sympozium na téma

„Komerční nemovitosti v judikatuře Nejvyššího soudu“

Účelem sympozia je získat zpětnou vazbu právní praxe a teorie ohledně judikatury Nejvyššího soudu České republiky, která se týká těchto tematických okruhů:

- Vlastnické právo k nemovitostem, včetně jeho ochrany, převodních smluv a vkladových otázek (okruh 1),
- Jiná věcná práva k nemovitostem, s výjimkou práv zajišťovacích (okruh 2), a
- Nájem nebytových prostor a nemovitostí, s výjimkou nájmu bytů (okruh 3).

NS tímto vyzývá praktikující právníky a členy akademické obce (včetně studentů práv), kteří mají zájem vyjádřit stanoviska k judikátům NS, vydaným ve výše uvedených právních oblastech v období posledních 36 měsíců, aby **do 20. listopadu 2008** (včetně) zaslali na e-mailovou adresu symposium@nsoud.cz své písemné příspěvky v následující formě a struktuře:

Formát dokumentu: doc nebo pdf

Délka dokumentu: nejvýše 3 strany A4

Struktura dokumentu: dle přiloženého předepsaného formátu

Autoři vybraných příspěvků budou do 26. listopadu 2008 (včetně) pozváni, aby své příspěvky prezentovali na veřejném slyšení, které se bude konat **dne 4. prosince 2008 od 10.15 do 15.45 hod.** v budově **Nejvyššího soudu ČR, Burešova 20, Brno.**

Za Nejvyšší soud účast na sympoziu předběžně přislíbili:

JUDr. Jiří Spáčil, CSc., člen senátu č. 22

JUDr. František Balák, člen senátu č. 22

JUDr. Zdeněk Krčmář, člen senátu č. 29

JUDr. Ludvík David, CSc., člen senátu č. 28

JUDr. Josef Rakovský, člen senátu č. 28

doc. JUDr. Věra Korecká, CSc., členka senátu č. 26

Srdečně zveme k pasivní účasti i Vás, kteří nezašlete písemný příspěvek – pokud se do **2. prosince 2008 včetně** zaregistrujete na registrace@nsoud.cz uvedením údajů: jméno, příjmení, instituce, telefonický a e-mailový kontakt.

Další informace jsou k dispozici na internetových stránkách sympozia www.nsoud.cz/druhesymposium.

Nejvyšší soud ČR si vyhrazuje právo změnit místo anebo termín sympozia, jakož i upustit od jeho konání. Předkladatelé příspěvků ani účastníci sympozia nebudou mít žádný nárok na úhradu nákladů s tím spojených.

FORMÁT PŘÍSPĚVKU

Tematický okruh:	Uveďte číslo tematického okruhu, do něž Vámi komentované rozhodnutí spadá (případně více okruhů, pokud se předmět rozhodnutí týká více tematických okruhů).
Autor příspěvku:	Vedle jména a příjmení uveďte: název instituce, v níž působíte, svou e-mailovou adresu a telefonické spojení. Je-li autorů více, uveďte totéž ohledně všech.
Spisová značka a datum:	Uveďte spisovou značku a datum rozhodnutí, k němuž se Váš příspěvek vztahuje.
Právní věta:	Uveďte právní větu, k níž se Váš příspěvek vztahuje, případně ji z rozhodnutí vyabstrahujte.
Stručné stanovisko:	Jednou větou uveďte, zda s rozhodnutím souhlasíte, souhlasíte s výhradami, či nesouhlasíte.
Skutkové okolnosti:	Popište stručně skutkové okolnosti tak, jak vyplývají z komentovaného rozhodnutí, resp. předpoklady, které je třeba učinit, jelikož některé skutkové okolnosti nejsou v rozhodnutí popsány.
Dotčená ustanovení:	Vyjmenujte stručně ustanovení právních předpisů, jichž se právní věta týká.
Podrobné stanovisko:	Podějte stručně své právní stanovisko k rozhodnutí. Pokud s ním souhlasíte, vysvětlíte stručně proč. Pokud s ním nesouhlasíte, vysvětlíte stručně proč a uveďte, jak měl být spor podle Vašeho názoru rozhodnut.
Datum příspěvku:	Uveďte datum odeslání příspěvku.

Pokud ve svém příspěvku citujete jiná díla či pokud z nich v podstatném rozsahu vycházíte, označte je plnou citací dle usance (autor, název, publikace/nakladatel, místo, vročení).

Odesláním tohoto příspěvku:

- prohlašujete, že osoba/osoby, uvedené v poli Autor, jsou výhradními autory tohoto příspěvku,
- souhlasíte s tím, aby Váš příspěvek byl bez nároku na odměnu uveřejněn v elektronickém či tištěném sborníku sympozia, a
- souhlasíte s tím, aby údaje, uvedené v poli Autor (s výjimkou telefonického spojení a e-mailové adresy), byly v souvislosti se sympoziem a v písemnostech či jiných dokumentech s ním souvisejících zveřejněny.

Termíny advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti v roce 2009

I. POLOLETÍ

ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY

1. termín

2. – 4. března 2009 = písemná část

16. – 18. března 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 5. ledna 2009

2. termín

1. – 3. června 2009 = písemná část

15. – 17. června 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 20. března 2009

UZNÁVACÍ ZKOUŠKY

16. dubna 2009

termín pro podání přihlášek končí 28. února 2009

ZKOUŠKY ZPŮSOBILOSTI

1. června 2009 = písemná část

15. června 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 20. března 2009

II. POLOLETÍ

ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY

1. termín

21.– 23. září 2009 = písemná část

5. – 7. října 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 30. června 2009

2. termín

30. 11. – 2. 12. 2009 = písemná část

14. – 16. prosince 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 20. září 2009

UZNÁVACÍ ZKOUŠKY

12. listopadu 2009

termín pro podání přihlášek končí 15. září 2009

ZKOUŠKY ZPŮSOBILOSTI

30. listopadu 2009 = písemná část

14. prosince 2009 = ústní část

termín pro podání přihlášek končí 20. září 2009

►► Pozor, změna zákona o advokacii!

Upozorňujeme, že zákonem č. 314/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, byl novelizován též zákon o advokacii, a to jeho **paragraf 6 odst. 2.**

Za praxi advokátního koncipienta se tak bude pokládat i praxe asistenta Veřejného ochránce práv a asistenta státního zástupce. Novela je účinná od 1. října 2008.

✦ Red.

Advokátní agenda. Ucelený systém pro advokátní kanceláře.

Nejefektivnější je mít kompletní firemní komunikaci pohromadě. Advokátní agenda Vám umožní spravovat advokátní spisy, email, kalendáře, úkoly, pracovní výkazy a mnoho dalšího v jediném uceleném, robustním a špičkově zabezpečeném systému. Mimo to nabízí také možnost elektronického platebního rozkazu, inkaso pohledávek, mobilní přístup přes BlackBerry® či správu všech dokumentů. A to vše také s možností práce offline.

System4u samozřejmě poskytuje také servery a počítače, pronájem a hosting systému i další služby.

Více informací na [system4u s.r.o.](http://system4u.s.r.o.), Křížová 18, 603 00 Brno,
info@system4u.cz, tel: +420 543 210 522, www.system4u.cz.

Ke zřízení e-mailové adresy: Jak na to?

Rady jen pro ty, kteří ji dosud nemají

Na 30. schůzi představenstva ČAK v červnu letošního roku bylo přijato usnesení č. 61/30./2008, jímž byl schválen návrh na povinné zavedení e-mailových adres všech advokátů.

Pro drtivou většinu advokátů to neznámá vůbec nic nového, elektronickou poštu běžně užívají. Ovšem, ne všichni mají e-mailovou adresu nahlášenou v matrice ČAK, dosud to nebyl povinný údaj. Všem advokátům i advokátním koncipientům doporučujeme tedy proto následující:

- zkontrolujte si svůj matriční záznam v Seznamu advokátů na www.cak.cz
- pokud tam nemáte e-mailovou adresu uvedenu nebo je již neplatná, neaktuální, nahlaste platnou – zcela jednoduše oznamte svou současnou e-mailovou adresu na: matrika@cak.cz. Pracovníci odboru matriky ji zanesou do vašich údajů.

Advokáti, kteří dosud e-mailovou schránku nevládnou, jsou povinni si ji zřídit.

Jak? Způsob zřízení e-mailové schránky závisí na konkrétní situaci toho kterého advokáta.

Popíšeme vám jen stručně základní možnosti.

1. Používáte sice PC, ale dosud nejste napojeni na internet:

V tomto případě vřele doporučujeme si internetové připojení zřídit a naučit se elektronickou poštu obsluhovat a využívat. Není to nákladné (již od cca 200 Kč/měsíc) a hlavní překážku – obsluhu počítače – jste již zvládl(-a). Typ připojení je vhodné vybrat například podle toho,

- zda máte pevnou telefonní linku nebo kabelovou televizi s možností internetu,
- podle mobilního operátora, jehož služeb užíváte,
- zda je či není v místě k dispozici nějaká forma internetové sítě.

Připojení na internet vám kromě e-mailové schránky přinese množství profesních i všeobecných možností, například:

- originální znění Sbírky zákonů na portálu ministerstva vnitra,
- možnost podávat elektronická podání soudům (postupně to bude jediná možnost, k níž si budete muset opatřit ještě zaručený elektronický podpis – jak ho získat o tom více v příštím čísle BA).
- výpisy z nejrůznějších veřejných registrů – obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík...,
- informace o dopravě, počasí, tel. seznam celé ČR, vyhledávání v podrobných mapách...

Jestliže před 10 lety byl internet médiem mladých, nyní se opravdu stal přínosem pro všechny věkové kategorie.

2. Nemáte k dispozici PC, protože na něm nepracujete, tudíž ani připojení na internet.

Můžete ho ale snadno získat – například u příbuzných nebo známých, u kolegů ve spolupracující firmě atd.

Vaše situace není komplikovaná: Stačí si založit bezplatnou schránku na některém z dostatečně odzkoušených a renomovaných veřejných portálů a o její obsluhu požádat přátele.

Zkuste například portály: <http://www.google.cz/>, <http://www.seznam.cz/>, <http://www.centrum.cz/>

Na všech veřejných portálech je podrobná česká nápověda. Můžete požádat i o pomoc svého známého či příbuzného, v tom případě vycházejte při výběru portálu z jeho zkušeností a znalostí. Pouze ho nezapomeňte požádat, aby schránku pravidelně kontroloval a případnou došlou důležitou poštu Vám vytiskl.

3. Nemáte PC ani nikoho příbuzného, známého či kolegu s počítačem. To je sice nejhorší varianta, ale i zde jsou možná řešení:

- využívat služeb veřejně dostupných počítačů buď v knihovnách, nebo v internetových kavárnách. Tyto služby jsou placené, levnější jsou knihovny. Uživatel však musí mít základní znalosti práce s počítačem a s internetem a musí si umět zřídit e-mailovou schránku. Pokud to sami neumíte, pokuste se na někoho takového obrátit. Všichni absolventi středních škol za posledních nejméně 5 let to umí, všichni vysokoškoláci do padesáti let by to umět měli.

Pokud byste se sami chtěli naučit používat počítač a internet, není nikdy pozdě. Je nutno si ale uvědomit, že obsluha počítače je řádově tak složitá jako řízení automobilu. Kdo to umí, připadá mu to jednoduché, kdo je úplně začátečník, tak může mít problémy. Jako vhodný začátek doporučuji absolvování nějakého kurzu a zároveň si pořídit nejlevnější počítač. Na práci s internetem stačí počítač, jehož cena včetně DPH nepřesáhne 15 tisíc Kč.

Kurzy základů práce s počítačem jsou převážně organizovány na místní úrovni, trvají týden až 14 dní a jejich cena se pohybuje od 3 do 5 tisíc Kč. Je dobré si vybrat kurz akreditovaný u MŠ ČR, jejich seznam lze získat například v Informačních a poradenských střediscích Úřadů práce. b) objednat si u někoho vytvoření a obsluhu e-mailové schránky za finanční odměnu. Tuto službu sice firmy v ČR standardně nenabízejí (neměly by velký odbyt), ale musí to umět každá sekretářka či asistentka v každé firmě. Rovněž to umí každý student počínaje 3. ročníkem střední školy a všichni studenti vyšších typů škol.

Ani vás, kteří jste se dosud pracovní s počítačem a elektronickou poštou mijeli, nenechá Komora na holičkách. Jsme skutečně připraveni Vám podat pomocnou ruku, budete-li o to stát. Stačí nám dát vědět. Bude-li dostatek zájemců, můžeme uvažovat např. i o uspořádání speciálního semináře ve školicím a vzdělávacím centru ČAK v Praze, případně v pobočce ČAK Brno.

✦ RNDr. PŘEMYSL SVOBODA,
administrátor webových stránek ČAK

Vaším textům věnujeme profesionální péči

„Pro naše klienty je zásadní pečlivost a přesnost přeložených textů.“

Naše sdružení překladatelů se specializuje na profesionální překlady právních textů včetně soudního ověření. Vždy se snažíme především o přesnost a spolehlivost a víme, že právní texty vyžadují nadstandardní péči. Naši specialisté Vám rádi pomohou s překladem z obchodního, občanského, pracovního nebo finančního práva, stejně jako s texty z oboru bankovníctví, pojišťovnictví, účetnictví nebo v rámci soudního, rozhodčího či správního řízení. Nabízíme profesionální služby tam, kde je zapotřebí pečlivosti a přesnosti. Víme, co je důležité.

**Interlingua Servis -
Berezkin, Chadima, Soukup**
Spálená 17, 110 00 Praha 1
Tel.: 224 930 967
224 316 923, Fax: 224 930 080
E-mail: interlin@interlin.cz
www.interlingua.cz

překladatelský
a tlumočnický servis

Interlingua

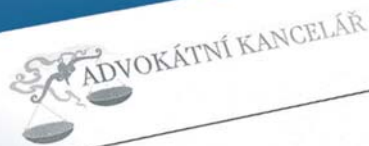

CODEXIS ADVOKACIE

PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Proč používat CODEXIS® ADVOKACIE?
Jaká je spolupráce se společností
ATLAS consulting?

Z řady spokojených uživatelů
citujeme např. advokáta pana
JUDr. Petra Pustinu ...

Dovolte mi touto cestou Vám vyjádřit spokojenost s Vaším legislativně-právním SW Codexis Advokacie, jehož jsem uživatelem. Je to pro mne především vysoký uživatelský komfort, ale i metodickou správnost, intuitivní ovládání, provázanost dokumentů včetně odkazů na EU a kvalitu zpracovaných judikátů.

V minulosti jsem pracoval se dvěma obdobnými programy, které však nenabízely takový uživatelský komfort, který ve spojení s obsahem (např. rozsah judikatury nemá v podobných produktech obdoby) činí Váš produkt pro mne nepostradatelným.

Zároveň bych Vám chtěl poděkovat za Vaši pravidelnou péči o mne jako o zákazníka. Vaším přístupem jste vždy ve mě budili pocit, že jsem pro Vás důležitý klient (počáteční obavy v souvislosti s přechodem na nový SW jste odstranili již při úvodní odborné prezentaci Vašeho produktu).

Mnoho zdarů do Vaší budoucí práce

JUDr. Petr
advokát
č. AK 2426
Olívova 116
251 01 Říčany

www.codexisadvokacie.cz
klientske.centrum@atlasconsulting.cz

Sdělení ČAK o povinných platbách

- ❖ o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2009
- ❖ o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008
- ❖ o výši a splatnosti pojistného pro rok 2009

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2009

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2009 činí

- a) 8000 Kč,
- b) 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2009.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. **To platí obdobně pro platby, které vyplývají ze změn oznámených matrice v průběhu roku.**

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2009

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2009 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2009,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2009.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2009, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen (**2009**), a pětímístného registračního čísla advokáta (**příklad VS: 200900239**). **Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.**

Pondělí – čtvrtek: 8.00 – 15.30 hod.

Pátek: 8.00 – 13.30 hod.

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2008

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2008 činí

- a) 3000 Kč,
- b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru;
- c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2009.

Jestliže pracovní poměr advokátního koncipienta k povinnému advokátovi skončil před 20. lednem 2009, je poměrná částka příspěvku do fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z poslední číslice roku, za který je odvod placen (8) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.

Pondělí - čtvrtek: 8.00 - 15.30 hod.

Pátek: 8.00 - 13.30 hod.

IV. Pojistné pro rok 2009

Komora na základě rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generalí Pojišťovnou, a. s., a Komorou, **sjednává pojištění pro advokáty vykonávající advokacii**

- ❖ **samostatně**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jím zaměstnávaným advokátem,
- ❖ **jako účastníci sdružení**, pro případ vlastní odpovědnosti za škodu, popřípadě též odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie jimi zaměstnávaným advokátem, jakož i pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát jako účastník sdružení povinen z důvodu solidární odpovědnosti podle občanského zákoníku,
- ❖ **jako společníci veřejných obchodních společností nebo jako komplementáři komanditních společností**, pro případ závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá společnost, a advokát je podle obchodního zákoníku povinen ke splnění tohoto závazku z důvodu ručení jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti, popřípadě též pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou klientovi společností v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnávaným advokátem.

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se ale vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda

v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsáni další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2009 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2009, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2009, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2009 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2009, aniž budou na toto období platit pojistné a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2010.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2008 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro příslušný kalendářní rok individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění ani minimální limit pojistného plnění však nesmí být nikdy nižší, než kolik by činil v případě hromadného pojištění advokátů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Individuální pojistné smlouvy jsou advokáti povinni předložit Komoře vždy nejpozději do konce kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, na nějž se hromadné pojištění advokátů vztahuje (v tomto roce do 31. 12. 2008), bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili.

Pojistné na rok 2009 je splatné do 31. 12. 2008.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Národní třída 16, Praha 1.

Pondělí - čtvrtek: 8.00 - 15.30 hod.
Pátek: 8.00 - 13.30 hod.

Rámcová pojistná smlouva č. 2904309313, o profesním pojištění advokátů, uzavřená mezi Generali Pojišťovnou, a. s., a Komorou, je uveřejněna v částce 4/2006 Věstníku ČAK a její dodatek č. 18 v částce 2/2008 Věstníku ČAK a je včetně dodatku vyvěšena na webových stránkách Komory na adresách www.cak.cz/files/185/GENERALI-Smlouva2006.pdf a www.cak.cz/files/185/dodatek_18.pdf.

Minimální limity pojistného plnění a pojistné jsou patrné z připojené tabulky, která je také přílohou č. 14 rámcové pojistné smlouvy. Podrobnější metodické pokyny a příklady pro jednotlivé formy výkonu advokacie jsou uvedeny v přílohách č. 18a, 18b, 18ba a 18c rámcové pojistné smlouvy.

Jako pomůcka pro výpočet pojistného je uveřejněn na webových stránkách Komory na adrese www.cak.cz v rubrice „Soubory ke stažení“ tzv. **Kalkulátor pojistného** pro rok 2008, který platí i pro rok 2009.

Všechny tyto informace jsou k dispozici též na webových stránkách ČAK www.cak.cz/Povinné platby.

	Základní LPP Kč	Za základní LPP roční pojistné Kč	LPP z důvodu solidární odpovědnosti za každého účastníka sdružení/společníka společnosti/komplementáře	Roční pojistné za každého účastníka sdružení/společníka společnosti	LPP za každého zaměstnaného advokáta	Roční pojistné za každého zaměstnaného advokáta	Spoluúčást ze základního rozsahu pojistného krytí (% ze vzniklé škody)
a) advokát vykonávající advokacii samostatně	1 000 000	3200	–	–	1 000 000	800	10 % min. 10 000 max. 50 000
b) advokát vykonávající advokacii ve sdružení	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
c) společník v.o.s.	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000
d) komplementář komanditní společnosti	1 000 000	3200	1 000 000	800	1 000 000	800	10 %, min. 10 000 max. 50 000

z právní teorie a praxe

Články

Hromadné žaloby (procesualistický pohled).....	21
Nová úprava odposlechu v trestním řádu od 1. 7. 2008	28
Žaloba na určení promlčení práva k cizí věci	33
Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování.....	34
Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech návrhu a místní příslušnosti soudu	38
Zákaz setkávání otce s nezletilým dítětem a ustanovení § 76b o. s. ř.	41
Z judikatury	43 – 49
Z odborné literatury.....	50 – 56

Shrnutí

Alena Winterová: Hromadné žaloby (procesualistický pohled)

Studie se zabývá hromadnými, resp. kolektivními žalobami (nazvanými též skupinové), jejichž charakteristickým rysem je, že rozhodnutí o nich má být ku prospěchu též dalších subjektů, které nejsou účastníky řízení. Autorka poukazuje na různé procesní možnosti, které přitom v evropských i mimoevropských státech přicházejí v úvahu, a dovozuje, že české procesní řešení, založené jen na překážce litispence a překážce věci rozsouzené pro žaloby jiných osob požadujících totéž, je nedostatečné.

Pavel Vantuch: Nová úprava odposlechu v trestním řádu od 1. 7. 2008

Zákonem č. 177/2008 Sb., účinným od 1. července 2008, došlo v trestním řádu k nové úpravě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, aby nemohl být využíván jako běžný způsob získávání informací v trestním řízení. Změny mají umožnit následnou informovanost osoby, u které byl nařízen odposlech, že byla odposlouchávána, i možnost podat návrh Nejvyššímu soudu na přezkoumání skutečností, které vedly k povolení odposlechu. To by mělo zvýšit odpovědnost policejního orgánu i státního zástupce při podávání návrhu na vydání příkazu na odposlech a záznam telekomunikačního provozu a umožnit soudu náležitě vyhodnocení důvodů k vydání takového příkazu.

Ľuboš Chalupa: Žaloba na určení promlčení práva k cizí věci

Článek pojednává o možnosti řešení stavu, kdy věcné břemeno zatěžuje věc i po uplynutí promlčecí doby a existuje tak hrozba budoucí realizace tohoto práva. Řešení lze dosáhnout žalobou na určení, že právo k cizí věci je promlčeno. Naléhavý právní zájem vlastníka je v takovém případě zpravidla dán.

Ladislav Jouza: Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování

Článek se zabývá poškozeními zdraví, u kterých je často sporné, zda jde o pracovní

úrazy. Takovými případy mohou být infarkt, kýla, epilepsie, výhřez meziobratlové ploténky apod. Autor se zabývá podmínkami, za kterých lze onemocnění považovat za úraz, a pokud nastalo v pracovním procesu, jako úraz pracovní. Problematika je osvětlována na řadě praktických příkladů. Dále článek pojednává o postupu při sjednávání dohod o odškodnění a o nárocích zaměstnance.

Tomáš Rydval: Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech návrhu a místní příslušnosti soudu

Příspěvek upozorňuje na to, že když je povinným podnikatel – fyzická osoba, není oprávněný zpravidla ani schopen napsat řádný návrh na nařízení exekuce, natož jej podat k místně příslušnému soudu. Důvodem je zákonný požadavek uvést v návrhu na nařízení exekuce údaj o bydlišti tohoto

povinného. Zároveň se nastiňují způsoby řešení této legislativní překážky pro věřitele. V druhé části příspěvku se autor zabývá dvojím výkladem ustanovení o. s. ř. určujících místní příslušnost soudu ve vykonávacím řízení, kdy povinný je opět podnikající fyzickou osobou.

Kateřina Čuhelová: Zákaz setkávání otce s nezletilým dítětem a ustanovení § 76b o. s. ř.

Dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Do občanského soudního řádu bylo doplněno ust. § 76b o. s. ř. Při aplikaci tohoto ustanovení vznikl základní výkladový problém, konkrétně, zda matka může podat návrh na nařízení předběžného opatření, kterým by soud uložil otci povinnost zdržet se setkávání s dítětem. Tento problém se autorka snaží rozebrat.

>> Oprava

V BA číslo 9 v části Z odborné literatury na straně 57 byl u anotace článku JUDr. Zdeňka Buchty „K odpovědnosti advokáta za škodu způsobenou nezalostí“ nesprávně uveden jako pramen časopis Právní rádce, zatímco článek byl uveřejněn v časopisu Právní rozhledy.

❖ Red.

Hromadné žaloby (procesualistický pohled)

prof. JUDr. ALENA WINTEROVÁ, CSc.

I.

Hromadná resp. kolektivní žaloba je asi nejobecnější označení, které se v českém jazyce používá pro velmi různorodý fenomén.

Jde o to, že se určité právní vztahy a z nich vyplývající práva a povinnosti týkají velkého okruhu subjektů, což je do značné míry důsledek (anebo přímo projev) jevu obecně nazývaného globalizace. Ta se projevuje v oblastech jako je vztah spotřebitelů versus obchod a služby v nejširším smyslu, životní prostředí a jeho ochrana, hospodářská soutěž, oblast kapitálového trhu aj. Bauman¹ v té souvislosti píše o planetární dimenzi obchodu, financí, podnikání a informačních toků. V posledních 20 – 30 letech tento jev akceleruje. Znamená to, že spory, resp. jiná potřeba soudní ochrany se v těchto oblastech dotýká stovek i tisíců osob, nikoli pouze jednoho individuálního subjektu, jehož práva ruší či ohrožuje rovněž jeden individuální subjekt.

Právní ochrana poskytovaná soudy má vlastnosti opačné, neglobální. Je v zásadě přísně individualizovaná, to znamená, že se v soudním řízení rozhoduje o individuálních určitých právech a povinnostech individuálních, konkrétních subjektů a uložené povinnosti jsou rovněž individuálně vymáhány se vši autoritou státu a veřejné moci. Tak je to také v souladu se základní teoretickou koncepcí, na níž je moderní stát 200 let budován, totiž s teorií dělby moci. Snad můžeme vyslovit tezi, že se procesní právo proto hůř a s obtížemi přizpůsobuje ochraně hromadných či kolektivních práv nad rámec toho, s čím až doposud proces počítal (např. se společenstvím více účastníků). Z procesního hlediska nic nebrání tomu, aby stovky shodných nároků byly uplatňovány stovkami jejich nositelů pomocí stovek samostatných žalob. Jenom je to velice neehospodárné, zatěžuje a přetěžuje to justici už i tak v současné době přetíženou a může se stát spíše brzdou spravedlnosti. Při větším počtu shodných žalob hrozí totiž vždy riziko, že bude o tomtéž rozhodováno v různých procesech různě, což přirozeně není žádoucí. V literatuře se dále argumentuje tím, že často – např. v oblasti spotřebitelské – jde o individuální nároky nízké hodnoty, takže jejich nositelé na individuální uplatnění v soudním sporu rezignují, pokud jim procesní právo nenabídne nějaké hromadné řešení. Neuplatněné nároky pak přispívají k obohacení subjektů poskytujících služby (zpravidla se myslí na velké obchodní řetězce), jimž tak bezdůvodný zisk zůstává. Uvádějí se i argumenty veskrze praktické: Po havárii rychlovlaku v německém Eschede

či lanovky v rakouském Kaprunu se stovky poškozených pokoušely získat náhradu škody pomocí americké *classe action* před americkými soudy, protože své šance před německými či rakouskými soudy považovaly za menší. To vše vyvolává a posiluje diskuse na téma hromadných či kolektivních žalob ve všech evropských státech.

Klasické procesní prostředky již nestačí. Všechny kontinentální procesní úpravy nějaké možnosti hromadění nároků znají: u nás např. stejně jako v Rakousku existuje neomezené společenství účastníků, kteří mohou být zastoupeni popř. společným zmocněncem (§ 91 o. s. ř.), nebo existuje spojení věcí, původně započatých samostatně, ke společnému projednávání (§ 112 o. s. ř.). Vždy to však znamená, že všichni musí být účastníky procesu, se všemi účastnickými právy. To je v praxi při větším počtu problematické už na samém počátku, domluva není vždy možná, když jinak tyto osoby nic nespojuje.

Vše tedy nasvědčuje tomu, že je třeba pro tyto hromadné účely vytvořit nový procesní nástroj. Je to obtížné, i myšlenka sama má své odpůrce. V evropském kontinentálním právu je vzor pro takové řešení více či méně spatřován v americké hromadné žalobě, tzv. *classe action*. Její vliv na evropské řešení je nepopíratelný. Stejně však se jeví jako nepochybné, že nelze mechanicky přenést institut amerického právního systému do evropských podmínek.

II.

Americká *classe action* existuje od r. 1938, do dnešní doby prodělala však více reforem. Její úprava je obecná – použití není vázáno na určitou hmotněprávní oblast. Dříve se používala hlavně v oblasti politických a občanských práv, sehrála svou roli při řešení rasové segregace, nyní je to zejména v oblasti obchodu s cennými papíry, v oblasti ochrany spotřebitelů, zejména odpovědnosti za vadné výrobky, v oblasti poškozování životního prostředí, v oblasti neřádných komerčních praktik a nekalé soutěže. Je to žaloba, kterou jedna nebo více osob, které se pokládají za reprezentanty celé kategorie, podávají v zájmu a na účet celé kategorie. Předpokladem je, že je dostatečný počet dotčených osob, aby se jednotlivé žaloby jevíly nevhodné, dále že jsou zde společné, resp. obdobné skutkové i právní otázky, z nichž vyplývají obdobné nároky a konečně předpoklad, že budou korektně a rovně hájeny zájmy všech.

Dotčené osoby (*classe members*) nejsou účastníky řízení. Žalobce se teprve po zahájení řízení veřejně obrací na všechny osoby v podobné situaci. Praktikuje se systém opt-out (o tom viz dále). Žaloba musí být dostatečně přesně vymezena. Na začátku řízení soud musí žalobě přiznat status hromadné žaloby, o který je nutno žádat. Soud pak oficiálně určí zastupující advokáty, přitom bere v úvahu nejen jejich zkušenosti a znalosti, ale též lidské a finanční zdroje, jimiž advokát disponuje. Povinností takto

ustanoveného zástupce je veřejná výzva, ale i individuální notifikace všem známým osobám, které přicházejí v úvahu, včetně povinného poskytnutí náležitých informací.

Počet členů skupiny je v praxi různý – podle literatury od 25 do 3 700 000 členů. V tomto posledním případě byli údajně přehlasováni soudci, kteří byli proti takové hromadné žalobě s odůvodněním, že takový proces nelze „uřídit“. Třetí osoby, které se svým prohlášením nevyloučily ze skupiny, jsou různě chráněny, aby řízení nebylo vedeno na jejich úkor. Jejich ochrana se posledními reformami posiluje. Např. jsou stanoveny podmínky uzavření smíru ve sporu nebo zpětvzetí žaloby tak, aby třetí osoby nebyly poškozeny (přitom soud hlídá rovnost podmínek i pro osoby, které se ze skupiny vyloučily apod.).

Rozsudek rozhoduje i o plnění ve prospěch členů skupiny – anebo může být v obtížných případech vydán rozsudek jen o základu nároku (mezitímní hromadný rozsudek). Pak mohou pokračovat individuální spory.

Hromadná žaloba má své významné místo v Kanadě, jmenovitě v provincii Québec. Jde o rozvinutou proceduru, která dovoluje reprezentantovi jednat jménem všech, kteří jsou v podobné situaci jako jeden jeho klient. Rozsudek, který bude vydán, bude závazný pro všechny členy skupiny. Praktikuje se rovněž systém opt-out.

Autorizace hromadné žaloby: **Pro podání hromadné žaloby je nezbytné požádat o povolení soudce Nejvyššího soudu.** Pro získání povolení musí být splněny čtyři podmínky: **Je nutno doložit, že individuální žaloby každého člena skupiny by vyvolávaly shodné skutkové nebo právní otázky, že žaloba reprezentanta se jeví seriózní, se šancí na úspěch, že složení skupiny činí obtížným nebo málo praktickým jiný postup než kolektivní žalobu, a že osoba, která žalobu podává, je způsobilá adekvátně reprezentovat ostatní.**

Když soudce udělí autorizaci, nařídí publikaci výzvy všem členům skupiny (v obdobném postavení). Výzva má za cíl informovat osoby, že je zamýšlena žaloba v jejich zájmu. Výzva musí obsahovat i instrukci, jak se mohou vyloučit, pokud o účast ve skupině nemají zájem.

Zajímavé je financování hromadné žaloby v Québecu: Quebecká vláda zřídila Fond pomoci kolektivním žalobám, který po celou dobu řízení o autorizované hromadné žalobě platí veškeré náklady včetně nákladů zastupování.

Stejně jako v USA je tato procesní možnost všeobecná, používá se v oblasti medicínské (nejen osoby poškozené, ale i osoby trpící určitými chorobami ve vztahu k pojistným plněním ze zdravotního pojištění), pojištění všeobecně, odpovědnosti farmaceutických a tabákových firem, ochrany spotřebitelů, v dopravě, cestování, vzdělání. Advokátní kanceláře inzerují na internetu své oblasti působení a své nabídky v tomto směru.

Systémy opt-out (option-out) a opt-in, které se používají v souvislosti s hromadnými žalobami amerického typu, vyjadřují, jakým způsobem vzniká skupina dotčených třetích osob. Zřejmě pro výstižnost zkratkovitého vyjádření se označení ujalo všeobecně i v literatuře evropské.

Systémy opt-out a opt-in, které se používají v souvislosti s hromadnými žalobami amerického typu, vyjadřují, jakým způsobem vzniká skupina dotčených třetích osob.

Při systému opt-out jsou za členy skupiny považováni všichni v obdobné situaci, avšak mohou se výslovně vyloučit, vystoupit ze skupiny. Pak se na ně rozhodnutí nevztahuje. Pokud však tak ve stanovené lhůtě neučiní, právní moc rozhodnutí se na ně vztahuje a samostatně již své nároky uplatnit nemohou.

Při systému opt-in jsou za členy skupiny považováni ti, kteří se na výzvu přihlásí, tj. do skupiny vstoupí. Ani pak se nestávají účastníky řízení, ale jsou členy skupiny, a jako takoví mají určitá práva. V obou případech se stále více dbá na to, aby se informace o hromadné žalobě za použití médií i adresným způsobem co nejvíce rozšířily. Je povinností reprezentantů – zástupců žaloby, aby se o to postarali.

III.

Než se pokusíme popsat alespoň některá řešení evropská, je třeba si kvůli přesnějšímu vymezení předmětu a také kvůli terminologii vyjasnit pojmy. **Pod pojem „hromadná žaloba“ zařazujeme žalobu podávanou v zájmu většího okruhu osob, které mají shodné nebo obdobné nároky, avšak nejsou účastníky řízení o nich, i když z výsledku řízení mohou potom profitovat.**

Hromadnou žalobou nerozumíme případ opačný, v němž jeden subjekt žaluje větší počet osob ze stejného právního vztahu (např. žaloby České televize proti většímu počtu televizních koncesionářů dlužících poplatky: tyto žaloby jsou procesně vždy individuální, byť jsou podávány naráz a mediálně označovány též jako hromadné).

Pod pojmem hromadné žaloby je tedy třeba vždy rozumět žalobu, která vyvolává účinky i pro osoby další, stojící mimo proces, které ovšem zásadně přináležejí se svými obdobnými právy ke straně žalující. Terminologie je – ostatně jako instituce sama – dosud neustálená, a to nejen v českém jazyce. V angličtině se užívá vedle *classe action* též *action group*, ve francouzštině *action groupe*, i *recours collective*, v němčině *Verbandsklage* i *Gruppenklage*, přičemž tyto termíny nemusí mít nutně shodný obsah.

V české terminologii bych pro účely tohoto článku rozdělila hromadné žaloby na **soukromé (skupinové), pro něž je charakteristické, že žalobce je sám věcně legitimován, uplatňuje své vlastní právo, ovšem s účinky i pro jiné** (srov. § 83 a § 159a občanského soudního řádu). Jinou kategorií jsou **žaloby podávané právnickou osobou, sdružením, které je k žalobě procesně legitimováno proto, že se takovou ochranou zabývá** (např. podle § 54 obchodního zákoníku a § 25 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů). Tyto žaloby pracovně označuji jako „společenské“ nebo „spolkové“. Konečně jsou **hromadné žaloby veřejné. To jsou žaloby na ochranu nějakých hromadných práv, které jsou zákonem svěřeny státnímu nebo veřejnému orgánu** (státnímu zastupitelství, prokurátorovi, ombudsmanovi apod.). Takové žaloby existují v řadě evropských států.

Poslední kategorii (veřejnou žalobu) ponecháme stranou. Pouze poznamenávám, že o zavedení zvláštní žaloby státního zastupitelství na odčerpání bezdůvodného obohacení se i v našem právním řádu v současné době uvažuje. **Zde se však věnujeme (a to i ve vztahu k cizím právním úpravám) pouze žalobě skupinové a žalobě společenské (spolkové).**

Ilustrační foto Jakub Stadler

IV.

V současné době je toto téma ve všech evropských státech velmi živé, jak lze usuzovat z literatury a z četnosti pořádaných seminářů či konferencí. Některé úpravy, buď připravované, nebo již přijaté si můžeme přiblížit. Nejde přitom o vyčerpávající informaci, spíše o jejich stručný popis s cílem získat a poskytnout možnou inspiraci pro naše úvahy.

Nejvíce se americkému vzoru v Evropě přibližuje **nový švédský zákon**, účinný od 1. 1. 2003. Ten upravuje hromadnou žalobu (v anglickém textu se nazývá group action). Zákon ji vymezuje jako **žalobu, kterou žalobce podává jako reprezentant více osob, pro které to má zákonný efekt, ačkoliv nejsou stranami sporu**. Zákon upravuje tři druhy těchto žalob: **soukromou skupinovou žalobu v oblasti ochrany spotřebitele, ochrany před diskriminací a ochrany v oblasti soutěžního práva**. Dále žalobu **spolkovou**, kterou svěřuje neziskovým organizacím, jež mají za cíl ochranu spotřebitelů nebo zaměstnanců pracujících za mzdu. Konečně **veřejnou žalobu**, kterou může podávat veřejná instituce určená vládou, a to ve vládou určené oblasti právních vztahů. Vláda má rovněž určit soudy, které budou takové žaloby řešit (specializace).

Předpoklady skupinové žaloby jsou: společné nebo podobné okolnosti, na nichž jsou založeny uplatňované požadavky, okolnost, že skupinová žaloba se jeví jako vhodná, skupina oprávněných osob je přiměřeně velká a zkoumají se též zájmy a motivace žalobce, včetně jeho finanční způsobilosti. O připuštění žaloby jako skupinové (resp. o přeměně žaloby z individuální na skupinovou) je třeba soud požádat a soud ji připustí za splnění podmínek, které posoudí. Soud schvaluje i žalobce – repre-

zentanta žaloby. Zpravidla je jím advokát, ale může to být i jiná osoba.

Švédský zákon dbá o ochranu práv členů skupiny (kteří nejsou účastníky řízení). Žalobce musí uvést jména a adresy všech členů skupiny (jen výjimečně je lze opomenout a splnit dodatečně). Členy skupiny musí podrobně informovat a poučit. Uplatňuje se systém opt-in. Žalobce je ze zákona povinen ochraňovat zájmy členů skupiny, informovat je průběžně a seznámit se též s jejich stanovisky.

Členové skupiny, ač nejsou účastníky řízení v procesním smyslu, mají určitá procesní práva, např. dojde-li k zastavení řízení, soud pokračuje v řízení o odděleném nároku člena skupiny, na jeho návrh. Člen skupiny má rovněž samostatné odvolací právo.

Německo jde více cestou dílčích úprav. Nejprve byla zavedena **kolektivní reprezentační žaloba v oblasti ochrany spotřebitele, později žaloba akcionářské menšiny proti orgánům akciové společnosti**. Tyto žaloby směřují jen na zdržení se, neumožňují uplatnění nároku na náhradu škody. Až v r. 2003 bylo zákonodárcem upraveno **hromadné řízení o odškodnění menšinových akcionářů při přeměně obchodních společností**. V tomto případě, je-li nárok uplatňován pouze některými dotčenými, může soud určit nečinným společníkům společného zástupce. Rozhodnutí se pak vztahuje na všechny společníky, i ty, kteří nabízené odškodnění přijali.

Opravdovou novinku však přináší **německý zákon o vzorovém řízení ve věcech kapitálového trhu** z 16. 5. 2005. Jím bylo zavedeno kolektivní vzorové řízení (Musterverfahren) k jednotnému zjištění sporných skutkových a/nebo právních otázek. Toto vzorové řízení je omezeno na ná-

roky na náhradu škody způsobenou nepravdivými či zavádějícími informacemi na kapitálovém trhu nebo na splnění smlouvy podle zákona o nabytí cenných papírů. Zákon je omezen i časově na 5 let (od 1. 11. 2005 do 1. 11. 2010), s tím, že nebude-li výslovně prodloužen, automaticky se ruší. Je to zákon „na zkoušku“.

Proces podle tohoto zákona se koná ve třech etapách a zahrnuje dvě různé úrovně jurisdikce. Začíná jako individuální proces. Je-li postupně podáno nejméně 9 dalších obdobných žalob (celkem 10 případů), může být podána formální žádost žalobce nebo žalovaného. Soud přeruší zahájená řízení a vyvolá vzorový proces před vrchním odvolacím soudem. Odvolací soud si sám vybere vzorový případ i vzorového žalobce (nejde tedy o předstížení, ale o vhodnost). Ti, kteří nejsou vybráni a jejichž prvostupňový proces je zatím přerušeno, se stávají vedlejšími účastníky. Rozsudek odvolacího soudu bude pro všechny závazný. Třetí etapou je pokračování v přerušovaných řízeních před soudem 1. stupně. Ta končí vydáním individuálních rozsudků založených na vzorovém rozsudku, který je pro všechny závazný. Takže nakonec jsou rozhodnutí individuální, včetně nákladů řízení. Náklady řízení jsou rozděleny jen pro společnou část (kde se ovšem provádí dokazování, včetně nákladných znaleckých posudků). Honoráře advokátů jsou řešeny individuálně, avšak nejsou zvýšeny pro onu modelovou část řízení před vrchním soudem.

V literatuře je možno nalézt kladné i záporné hodnocení tohoto vzorového řízení. Podle jedněch zdá se být dobrým kompromisem, který udržuje individuální charakter soudního rozhodnutí a přitom vychází vstříc kolektivním potřebám.² Jiní³ kritizují, že řízení je byrokratické a zdouhavé, upozorňují na dílčí nedostatky (např. že poškození, kteří nežalovali, nejsou vázáni, avšak vzorové řízení nestaví promlčecí lhůty, proto ani nemohou vyčkat výsledku vzorového řízení a musí žalovat atd.). Prof. Gottwald píše doslova: „Představa, že by bylo možné masová či skupinová řízení provádět bez určitého povinného účastenství, je málo realistická. V řízení ve věci Telecom jsou žalobci zastupováni 630 advokáty v první instanci. I pokud by soud vybral pouze deset skupinových žalobců, musí přesto přizvat všechny ostatní žalobce s právními zástupci a tito se mohou řízení účastnit. V extrémním případě tedy není řízení s vloženým vzorovým řízením jednodušší, nýbrž naopak zbytečně složité a zdouhavé, neboť vzorová zpráva sice předznamenává rozhodnutí v jednotlivých případech, avšak každé řízení musí být uzavřeno jednotlivě.“

Ve **Francii** již existují určité typy hromadné žaloby. Je to jednak ve správním soudnictví **tzv. procedura pilotního rozsudku**. Je-li podáno větší množství identických žalob před stejným správním soudem, je jedna typická vybrána a přednostně řešena. V ostatních se pak bez jednání ve zrychleném řízení rozhodne podle pilotního rozsudku. Není to obligatorní a týká se žalob již podaných. Při nesouhlasu je individuální odvolání vždy možné.

Druhým případem jsou **tzv. substituční žaloby v pracovním právu**. Ty dovolují odborům žalovat na místě zaměstnance ve slabé pozici (např. má-li jen dočasný pra-

covní poměr) a výsledek je závazný i pro ostatní ve stejné pozici. Zajímavé je, že tato žaloba nevznikla legislativní, nýbrž soudní cestou, když ji francouzský Kasační soud připustil a označil jako substituční. Autor E. Jeuland, který se na srovnávací studii⁴ podílel, zhodnotil toto řešení jako systém opt-out, protože žaloba nebyla podána jménem jednotlivých osob a bylo na každé z nich, aby se rozhodla, nechce-li práva z toho uplatnit (šlo o konverzi pracovní smlouvy na dobu určitou na pracovní smlouvu na dobu neurčitou).

Autor dále informoval, že v současnosti (r. 2006) jsou navržena dvě možná řešení „skupinové žaloby po francouzsku“. Jde hlavně o uplatnění v oblasti ochrany spotřebitele. Jeden návrh předpokládá, že by byl vydán základní rozsudek (tzv. deklaratorní rozsudek o odpovědnosti). Ten by se získal buď k žalobě spolkové (žalovat by mohla spotřebitelská asociace), anebo k žalobě jednotlivého spotřebitele. Následovala by široká publicita s výzvou a ostatní dotčení spotřebitelé by mohli z tohoto rozsudku profitovat. Druhý projekt je bližší americké koncepci. Předpokládá, že spotřebitelská asociace požádá o autorizaci soudu pro podání hromadné žaloby. Když souhlas obdrží, může zveřejnit tento záměr a formovat skupinu spotřebitelů. V úvahu přichází jak systém opt-in, tak systém opt-out. Podle přijatého řešení by však mohli jak vstupovat, tak vystupovat ze skupiny až do konce řízení. Individuální žaloby by se nevyžadovaly.

V.

České procesní právo speciální úpravu hromadné žaloby neobsahuje. Dílčím způsobem je problém uplatnění hromadných nároků dnes řešen ustanovením § 83 a § 159a občanského soudního řádu. **Ustanovení § 83 stanoví překážku již probíhajícího řízení (litispendence), resp. překážku věci pravomocně rozsouzené (překážku rei iudicatae – § 159a o. s. ř.) pro další žaloby jiných žalobců proti témuž žalovanému, požadujících z téhož jednání nebo stavu stejné nároky. Zároveň stanoví, že rozsudek vydaný v těchto věcech je závazný nejen pro účastníky řízení, ale i pro další osoby mající tytéž nároky z téhož jednání nebo stavu.**

Původně byla tato ustanovení, která jsou procesní povahy, ve věcech ochrany proti nekalé soutěži obsažena v obchodním zákoníku, od 1. ledna 2003 jsou zařazena do občanského soudního řádu, kam asi správně náleží. Nyní se týkají, vedle ochrany proti nekalé soutěži i dalších věcí, a to: ochrany práv spotřebitelů, přeměn obchodních společností a dalších věcí stanovených zvláštními právními předpisy.

V prvních dvou případech [§ 83 odst. 2 písm. a) a b)] jde o zdržení se protiprávního jednání, event. odstranění závadného stavu. Zde je situace relativně jednodušší. Obě překážky, jsou-li v rámci zkoumání procesních podmínek zjištěny, vedou k zastavení řízení bez meritorního rozhodnutí.

Obecně je pro vznik obou překážek zapotřebí totožnosti věci. Tato totožnost se v procesu definuje totožností účastníků, a to jak žalobce, tak žalovaného (ovšem včetně případných právních nástupců) a totožností projednávané nebo rozhodnuté věci. Totožnost věci je pak

dána totožností žalobního nároku i žalobního důvodu. Ustanovení § 83 odst. 2 o. s. ř. rozšiřuje pojem litispendence tak, že v tam uvedených věcech nemusí být pro vznik překážky zachována totožnost žalobců (vztahuje se i na každého jiného, byť potenciálního žalobce). Musí však být zachována totožnost žalovaného a musí být zachována totožnost věci. Protože jde o procesní podmínky, je soud povinen zkoumat je z úřední povinnosti, bez návrhu. Musí si tedy, v případě, že je podána další žaloba, sám ujasnit, zda jde o téhož žalovaného a o týž nárok uplatňovaný z téhož jednání či stavu.

Problém může nastat, jsou-li uplatňované nároky v podstatě shodné, ale v jednom případě širší a v druhém užší (např. jeden žalobce by požadoval pouze zdržení se protiprávního jednání, druhý by požadoval vedle toho též odstranění závadného stavu). Stejně tak se může stát, že je zároveň požadováno přiměřené zadostiučinění nebo náhrada škody či vydání bezdůvodného obohacení. Na tato plnění se ovšem již procesní překážky nevztahují. Pro posouzení takových situací je nutno si uvědomit, že procesní právo vždy umožňuje i jen částečné zastavení řízení. Proto bude-li uplatněný nárok dalšího žalobce širší, soud by měl obě řízení spojit a případně zastavit řízení jen v části týkající se zdržovacího, resp. odstraňovacího výroku. Druhému žalobci nelze také bránit, aby se domáhal samostatnou žalobou přiměřeného zadostiučinění nebo náhrady škody. V takovém případě by pravomocný rozsudek o povinnosti zdržovací, resp. odstraňovací, vydaný ve sporu prvního žalobce, představoval závazně vyřešenou prejudiciální otázku i pro tuto žalobu druhého žalobce.

Problémem může být, že rozsudek o dřívější žalobě může být též zamítavý. Zamítavý rozsudek v procesní teorii shodně nabývá právní moci a je překážkou pro další řízení, jako rozsudek vyhovující. Tím má ovšem další subjekt uzavřenu jakoukoli další právní cestu nejen k rozsudku zdržovacímu a odstraňovacímu, ale též k případné žalobě o zadostiučinění nebo náhradu škody, aniž kdy vůbec měl možnost se k věci vyjádřit. Z hlediska práva na spravedlivý proces je takové vyústění platné právní úpravy na pováženou. Je však třeba přece jen k tomu poznamenat, že procesní právo zná případy zamítavých rozhodnutí, které novému projednání nebrání. Jsou to jednak tzv. rozhodnutí pro tentokrát (např. zamítnutí žaloby pro předčasnost) nebo i zamítnutí z důvodů, které by svědčily jen určitému konkrétnímu žalobci. To pak předpokládá, že důvod zamítnutí je přesně specifikován v odůvodnění rozsudku a dále to předpokládá, že by se soudce, při zkoumání později podané žaloby, před rozhodnutím o zastavení řízení podrobněji zabýval důvody dřívějšího zamítavého rozsudku.

Pokud jde o překážku litispendence (to znamená, že řízení o dříve podané žalobě dosud probíhá), můžeme si položit otázku, jakou procesní možnost další účastník má, bude-li řízení o jeho totožné žalobě zastaveno. Podle § 93 o. s. ř. může takový další účastník (soutěžitel, resp. spotřebitel) do dříve zahájeného řízení vstoupit jako **vedlejší účastník** a připojit se k žalobci. Jeho právní zájem na výsledku řízení, vyžadovaný pro vstup vedlejšího účastníka, by těžko mohl být zpochybněn. Není to však jediné řeše-

ní. Takový subjekt by mohl též do řízení vstoupit jako **další účastník** podle § 92 odst. 1 o. s. ř. To by bylo pro něho i výhodnější, protože takovým vstupem se stává účastníkem se všemi právy, mj. může podávat všechny opravné prostředky, které jsou v dané věci vůbec přípustné. Přistoupení do řízení podle § 92 odst. 1 o. s. ř. je však závislé na návrhu žalobce (dřívějšího žalobce) a ten bude zřídka motivován k podobnému spojení. Vyloučit to však nelze. Přistoupení dalšího účastníka si lze též dobře představit tam, kde by žaloba byla podána právníčkou osobou oprávněnou hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů, jak to umožňuje § 544 odst. 1 ObchZ a § 25 odst. 2 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitelů.

Přesto zůstává vedlejší intervence pro účastníka, o jehož žalobě bylo řízení zastaveno pro překážku litispendence, dostupnější. Svůj vstup do řízení totiž soudu pouze oznamuje. Soud bere oznámení na vědomí a přípustností vstupu by se zabýval a rozhodl o ní jen tehdy, kdyby to některý z původních účastníků navrhl. Lze předpokládat, že by soud nemohl vedlejší intervenci nepřipustit. Postavení vedlejšího účastníka v procesu však není plnohodnotné (například není oprávněn podat dovolání).

VI.

Výklad ustanovení § 83 odst. 2 písm. c) o. s. ř. je poněkud obtížnější. Zde se stanoví, že zahájení řízení brání též tomu, aby proti těmž žalovanému probíhalo u soudu další řízení o žalobách jiných žalobců požadujících z téhož jednání nebo stavu stejné nároky (tj. překážka litispendence) **ve věcech přeměn obchodních společností, stanoví-li tak zvláštní právní předpis** (a poznámka pod čarou odkazuje na obchodní zákoník bez bližší specifikace).

Pojem „přeměny společností“ se stává zákonným pojmem v českém obchodním zákoníku až zákonem č. 370/2000 Sb. Rozumí se jím jen ty způsoby přeměny společností, které vypočítává § 69 ObchZ v odstavcích 1, 2, 3 a 4. Z koncepce právní úpravy plyne a učebnice obchodního práva to zdůrazňuje, že „okruh dovolených přeměn je přísně limitován zákonnou úpravou a rámeč této kogentní úpravy nesmí být překročen“.⁵

K tomu vede potřeba ochrany společníků a ochrany třetích osob – věřitelů. Právní úprava je obecná, společná pro různé formy obchodních společností v § 69 až § 69h. Dále je právní úprava přeměn společností obsažena u jednotlivých forem obchodních společností, zpravidla pod názvem změna právní formy a pod názvem zrušení společnosti bez likvidace. Tak je tomu u veřejné obchodní společnosti, u komanditní společnosti, u společnosti s ručením omezeným, i u akciové společnosti. Speciální ustanovení často odkazují na obdobné nebo přiměřené použití jiných ustanovení, takže je právní úprava značně komplikovaná a nepřehledná. Nejpodrobněji a nejrozsáhleji jsou otázky přeměn společností upraveny u akciové společnosti, a to: fúze akciových společností, zrušení akciové společnosti s převodem jmění na akcionáře, rozdělení akciové společnosti a změna právní formy (§ 220a – § 220zc ObchZ). Proto se dále zaměřím jen na **přeměny akciové společnosti**.

Ilustrační foto Jakob Stadler

Uvedená ustanovení obsahují na více místech právní úpravu **věcné legitimace k podání žalob a uplatnění různých nároků**. Např. § 220a odst. 11 upravuje žalobu na neplatnost smlouvy o fúzi, § 220k odst. 2 - 4 upravuje žalobu uplatňující právo na dorovnání, § 220v odst. 2 upravuje žalobu na stanovení doplatku ve vyšší částce atd.

Lze si tedy klást otázku, zda slova „ve věcech přeměn obchodních společností“ použitá v § 83 o. s. ř. znamenají, že litispendence (a samozřejmě též res iudicata) postihuje všechny tyto v úvahu přicházející žaloby, řízení jimi zahájená a rozsudky o nich vydané. Vždyť to se v tomto ustanovení nijak nespécifikuje a slova „ve věcech přeměn“ jsou dosti obecná.

Na tuto otázku, domnívám se, je třeba odpovědět záporně. Ustanovení § 83 odst. 2 písm. c) totiž nestanoví pouze, že se litispendence uplatní „ve věcech přeměn obchodních společností“, ale „ve věcech přeměn obchodních společností, stanoví-li tak zvláštní právní předpis“. Při výkladu této posledně uvedené podmínky se může klást samozřejmě otázka, co vlastně má zvláštní právní předpis stanovit. Příkladně-li se restriktivního výkladu (který by u zákonných výjimek z nějakého pravidla měl být samozřejmý), pak by měl zvláštní právní předpis stanovit, že právě té určité žaloby, kterou upravuje, se litispendence týká. Jinak by skutečně slova „stanoví-li tak zvláštní právní

předpis“ byla zbytečná a bylo by možno se spokojit vymezením „ve věcech přeměn obchodních společností“.

V ustanoveních obchodního zákoníku ohledně přeměn akciové společnosti, která jsme si vytkli k prozkoumání, je takový případ pouze jeden. Je to ustanovení § 220a odst. 11, poslední věta. **Ta říká, že podání návrhu na zahájení řízení o prohlášení neplatnosti smlouvy o fúzi má pro další případné žalobce účinky stanovené zvláštním právním předpisem.** Zde můžeme tedy bez zaváhání říci, že na tuto žalobu dopadá § 83 a § 159a o. s. ř. Zprostředkovaně to samozřejmě platí i o jiných žalobách ve věcech přeměn obchodních společností, pokud na použití § 220a odst. 11 obchodního zákoníku odkazují.

Podobný úzký výklad zaujímá i Komentář k občanskému soudnímu řádu autorů Bureš, Drápal, Krčmář a kol., 7. vydání, C. H. Beck, Praha 2006, když u výkladu § 83 odst. 2 písm. c) uvádí jako příklad právě § 220a odst. 11 ObchZ. Zdá se tedy, že z pohledu procesualistického nelze jiné žaloby pod režim § 83 o. s. ř. a § 159a zařadit, byť by také byly v širším smyslu „ve věcech přeměn obchodních společností“.

Naopak můžeme usuzovat nepřímou na jiný záměr zákonodárce, a to z ustanovení např. § 220k odst. 5 nebo § 220l odst. 2 (a dalších obdobných). Ustanovení 220k odst. 5 ObchZ stanoví, že soudní rozhodnutí, kterým se akcionáři přiznává právo na dorovnání, je pro nástupnickou společnost co do základu přiznaného práva závazné i vůči ostatním akcionářům. Takto formulované ustanovení má podle mého názoru hmotněprávní, nikoli procesní povahu. Ukládá se jím nástupnické společnosti, aby právo na dorovnání, o němž soud v jednom případě rozhodl, respektovala i ve vztahu k ostatním akcionářům, těm však nebrání v uplatňování tohoto práva. Takové ustanovení nevytváří překážku litispendence a nezabraňuje tak dalším, později podaným žalobám. Soud by proto měl o každé další žalobě rozhodnout meritorně, avšak s tím, že prejudiciální řešení základu nároku bude respektovat. Smyslem ustanovení ovšem je, aby už další žaloby nebyly nutné, protože nástupnická společnost práva ostatních akcionářů uzná a splní bez potřeby dalších sporů.

VII.

Tím se dostáváme k poslední otázce, a to je **výkon rozhodnutí, resp. exekuce**, není-li rozhodnutí splněno dobrovolně. Zde se totiž jasně ukáže, jak je pro žalobce důležité mít v ruce individuální jmenovité rozhodnutí.

Určovací rozsudek anebo konstitutivní rozsudek (např. rozsudek o neplatnosti smlouvy o fúzi) nejsou exekučními tituly, proto problém vykonávacího řízení u nich nevyvstává. Takový rozsudek působí tím, že je. Naproti tomu **rozsudek, jímž bylo žalovanému uloženo, aby se zdržel protiprávního jednání, a rozsudek, jímž bylo žalovanému uloženo, aby odstranil závadný stav, jsou rozsudky na plnění. Jako takové jsou způsobilými exekučními tituly**, nebude-li povinnost v nich uložená splněna dobrovolně. Zdržení se nějaké činnosti se vymáhá na návrh oprávněného způsobem, který občanský soudní řád nazývá „provedení prací a výkonů“. Jelikož jde

z povahy věci o plnění nezastupitelné, vymáhá se ukládáním pokut (i opakovaně). Pokuty připadají státu (srov. § 351 o. s. ř.).

Odstranění závadného stavu, které musí být v rozsudku konkretizováno, je plněním, které podle své povahy může být zastupitelné, anebo nezastupitelné. Je-li zastupitelné, vymáhá se tak, že soud povolí na návrh oprávněnému, aby si dal práci provést někým jiným, anebo ji na náklad povinného provedl sám (§ 350 o. s. ř.). Je-li nezastupitelné, vymáhá se rovněž ukládáním pokut podle § 351 o. s. ř.

Jako u jiných, soudem uložených povinností, ani zde není vyloučeno, že žalovaný dobrovolně nesplní. K tomu může přistoupit i skutečnost, že žalobce z různých důvodů na nucené vymáhání uložených povinností rezignuje a protiprávní stav tak zůstává nenapraven. Vzhledem k tomu, že dalšímu potenciálnímu žalobci bylo procesními překážkami zabráněno domáhat se ochrany samostatně a rozsudek ve sporu jiného žalobce vydaný je pro něj závazný, **vzniká otázka, zda by mohl vést výkon (exekuci) takového rozsudku sám.** Všeobecně vzato by – bez kladné odpovědi na tuto otázku – byla ochrana dalšího subjektu, jemuž v úspěšné žalobě zabránila překážka litispendence či překážka věci rozsouzené, podstatně oslabena, vlastně spíše znemožněna.

Obávám se však, že na vymáhání cizího titulu není naše vykonávací a exekuční právo připraveno. **Třetí osoba, která není oprávněným ani právním nástupcem oprávněného se asi – bez výslovného ustanovení zákona, které zatím postrádáme – těžko domůže nařízení výkonu či exekuce, prostě proto, že v její prospěch exekuční titul nezní.** Soud při nařizování výkonu (či exekuce) nebude ochoten zkoumat, zda návrhové právo je osobou oprávněnou k těmž nárokům z téhož jednání nebo stavu.

VIII.

Závěry, které by mohly vyplynout z předchozího textu, shrnuji do tří bodů.

1. Řešení hromadných práv pomocí překážky litispendence a překážky věci rozsouzené pro žaloby jiných osob požadujících z téhož jednání nebo stavu stejné nároky není samo o sobě dostatečné. Třetí osoby jsou tím zasaženy ve svém právu na přístup k soudu a právu na spravedlivý proces, protože je zavazuje rozsudek, k němuž se nemohly vyjádřit. Tím však nemá být řečeno, že procesní ochrana hromadných práv má zůstat i nadále pouze věcí individuálního uplatňování.

2. Různé podoby hromadné žaloby, ať už skupinové nebo spolkové, jsou vždy koncipovány jako zvláštní procesní institut, který musí různými prvky ochranu třetích osob zajišťovat. Tyto prvky jsou například: předběžný souhlas soudu s hromadným charakterem žaloby, větší dohled soudu nad řízením, někdy i vliv na výběr vhodného zá-

stupce, přehled o třetích osobách, jichž se věc týká, ať už metodou opt-in nebo opt-out, určitá procesní práva těchto osob – neúčastníků řízení, dvou- až třířázovost procesu aj. Stav, kdy se třetí osoby nemusí o existenci procesu ani dozvědět, leda tak, že řízení o jejich vlastní žalobě bude zastaveno, je neúnosný. Lze ovšem konstatovat, že vhodné řešení se v evropských státech teprve obtížně hledá, žádné ideální nebylo dosud nalezeno a zároveň, že jde o proces velmi nový, vesměs po r. 2000. Nic jsme tedy snad zatím nezmeškali, ale je třeba se této otázce věnovat, neboť se zřejmě do budoucna bez jejího řešení neobejdeme.

3. Bylo by žádoucí více v legislativním procesu dbát na koordinaci hmotného a procesního práva. Jde o to, aby procesní právo mohlo lépe sloužit potřebám hmotného práva. To se však nepodaří pomocí dílčích ustanovení procesní povahy umísťovaných libovolně kamkoli. Může se to podařit jen promyšlením a přijetím koncepčního řešení, v němž by byly obě složky, jak hmotněprávní, tak procesní, patřičně reflektovány.

Príspevek byl přednesen v rámci Karlovarských právnických dnů v červnu 2007.

❖ Autorka je profesorkou na katedře občanského práva PF UK Praha.

Poznámka redakce: Problematika hromadných žalob je v současné době předmětem legislativního procesu iniciovaného Evropskou komisí. Byla vydána Bílá kniha k připomínkám zainteresovaných subjektů. Právní úprava by měla připouštět hromadné žaloby v souvislosti s nekalosoutěžním jednáním, obdobně jako např. v USA. Text Bílé knihy je přístupný na internetové adrese http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/actionsdamages/files_white_paper/whitepaper_en.pdf.

Použité prameny:

- Bauman Zygmunt: Globalizace (důsledky pro člověka). Mladá fronta, Praha 1999.
- L'opportunité d'une action de groupe en droit des sociétés? (sborník příspěvků pod redakcí Véronique Magnier), CEPISCA 2004.
- Les recours collectifs: étude comparée. Société de législation comparée, Paris 2006.
- Přednášky na semináři „Hromadná a skupinová žaloba“, Právnícká fakulta UK Praha, listopad 2006 (dosud nepublikováno). Přednášející: Zoulik, F.: K problematice hromadných žalob. Gottwald, P.: Vývoj systému kolektivní ochrany práv v Německu. Tichý, L.: Srovnávací analýza implementace směrnice 98/27/ES a pojem class action. Micklitz, H.: Ochrana práv spotřebitele prostřednictvím class action v Evropě. Smolík, P.: Hromadná žaloba a OSŘ.
- Komentář k OSŘ, Bureš, Drápal, Krčmář a kol., 7. vydání, C. H. Beck 2006.
- Zima, P.: K tzv. hromadným žalobám. Právní rozhledy č. 4/2003.
- Winterová, A.: Procesní důsledky skupinové žaloby v českém právu, in. Pocta Jiřímu Švestkovi, ASPI 2005.
- Národní zprávy ke studii o podmínkách žalob na náhradu škody v případech porušení soutěžních pravidel ES (internet).

1 Bauman Zygmunt: Globalizace (důsledky pro člověka), Mladá fronta 1999, str. 8.

2 Prof. Christoph Maurer ve sborníku Les recours collectifs. Viz seznam použitých pramenů.

3 Prof. Peter Gottwald. Viz seznam použitých pramenů.

4 Les recours collectifs: étude comparée. Sborník z konference pořádané Společností pro srovnávací

právo (Société de législation comparée), pořádané v Paříži v r. 2006.

5 Pelikánová, I., Černá, S. a kol: Obchodní právo, 2. díl, ASPI, Praha 2006, str. 105.

Nová úprava odposlechu v trestním řádu od 1. 7. 2008

doc. JUDr. PAVEL VANTUCH, CSc.

Úvodem

Zákonem č. 177/2008 Sb., účinným od **1. 7. 2008**, byla v trestním řádu provedena nová úprava od-

poslechu a záznamu telekomunikačního provozu. Došlo k tomu proto, aby odposlech nemohl být využíván jako běžný způsob získávání informací v trestním řízení.

Cíl úpravy

V různých trestních věcech, v nichž v minulosti došlo k povolení odposlechu politiků, novinářů i jiných osob, bylo ministerstvem spravedlnosti přezkoumáváno, zda státní zástupce, který odposlech navrhl, nebo soudce, který jej přikázal, neporušili své povinnosti. Ministerstvo spravedlnosti zjistilo, že „stávající právní úprava povolování odposlechů mohla vytvořit prostor k tomu, že soudce a státní zástupce jednali na základě zavádějících informací.“¹ Takové informace převzal od policejního orgánu státní zástupce, který na jejich základě navrhl soudu vydání příkazu k odposlechu. Přesto soudce i státní zástupce jednali v souladu s ustanovením § 88 an. TrŘ, což připoutalo celospolečenskou pozornost k nedosta- tečné úpravě povolování odposlechů obsažené v trestním řádu.

Proto Parlament ČR po diskusi schválil vládní návrh nové úpravy odposlechů.² Za hlavní důvod změn trestního řádu byla v důvodové zprávě k vládnímu návrhu **novely trestního řádu označena nutnost upřesnění podmínek pro povolování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, při zvýraznění přiměřenosti a zdrženlivosti při jeho používání.** Cílem je zabezpečit použití tohoto druhu operativně pátracího prostředku obsaženého v trestním řádu pouze za podmínky, kdy sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak, nebo pokud by bylo jeho dosažení podstatně ztíženo. **Novela má také zajistit následnou informovanost odposlouchávaných osob o této skutečnosti, s tím, že jim umožňuje podat návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu Nejvyšším soudem.** Bude záležet na svobodné volbě občana, do jehož práv bylo ze strany státu zasaženo, zda tohoto práva využije. Podle výsledku přezkoumání Nejvyššího soudu může volit další kroky, včetně požadování finančního zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, shledá-li Nejvyšší soud, že příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán v rozporu se zákonem.³

Změny trestního řádu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je upraven v oddílu šestém hlavy čtvrté trestního řádu. Zde došlo k novelizaci ustanovení § 88 TrŘ tak, že některé odstavce byly doplněny a pozměněny, jiné odstavce byly nově vytvořeny. Ustanovení § 88 TrŘ je po novelizaci provedené zákonem č. 177/2008 Sb. trojnásobně obsáhlejší, má nyní devět odstavců, tj. o čtyři více než před novelou.

Ustanovení § 88 odst. 1 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jim budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky. Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřijatelné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Protokol o zničení záznamu založí do spisu.“

Novela doplnila dosavadní úpravu tak, **aby odposlech a záznam telekomunikačního provozu byly využity teprve tehdy, jestliže skutečnosti důležité pro trestní řízení není možné vůbec zjistit jiným způsobem nebo jen za podstatně ztížened okolností.** Tak má dojít k respektování zásady zdrženlivosti a přiměřenosti (§ 2 odst. 4 TrŘ), jako jedné ze základních zásad trestního řízení. Má se tak zabránit tomu, aby odposlech a záznam telekomunikačního provozu nemohl být využíván kdykoliv, jako běžný způsob získávání informací.

Ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil v Poslanecké sněmovně při odůvodňování vládního návrhu zákona uvedl, že novela má zpřesnit a zpřísnit pravidla pro povolování odposlechu pro soudce, který povoluje konkrétní odposlech. Pravidla jsou zpřesněna tak, aby bylo jasné, zda soudce při povolování odposlechu postupoval ryze formálně a pouze nějak rozhodl, nebo zkoumal, zda v konkrétním případě jsou splněny podmínky pro povolení odposlechu. **Soudce se vždy bude muset zabývat tím, zda důkazy potřebné pro danou trestní věc není možné opatřit jinak než odposlechem a bude muset zjišťovat, zda je odposlech přiměřeným prostředkem vzhledem k závažnosti trestného činu a k ostatním důkazům. Pro státního zástupce, který dává návrh na vydání příkazu k odposlechu, jsou pak zpřísněna pravidla v tom, že tento návrh bu-**

de muset mnohem lépe odůvodňovat. Zákon vyjmenovává, co všechno odůvodnění bude muset obsahovat, např. bude muset uvádět konkrétní skutkové okolnosti, které mají vést k vydání příkazu. Bez toho takový návrh bude nezákonný, bude v rozporu s trestním řádem.⁴

Z odůvodnění vládního návrhu zákona, kterým se mění ustanovení § 88 a násl. trestního řádu, plyne, že vláda si byla vědoma nedostatků v práci policejních orgánů, státních zástupců i soudů při navrhování i povolování odposlechů. Ministr spravedlnosti reagoval na skutečnost, že návrhy státního zástupce, který dává návrh na vydání příkazu k odposlechu, bývaly nedostatečně odůvodněné, nezfídka mechanicky přejímané od policejních orgánů, a na to, že soudce při povolení odposlechu postupoval formálně, aniž by zjišťoval, zda v konkrétním případě jsou splněny zákonné předpoklady pro povolení odposlechu.

Podle údajů ministerstva spravedlnosti pokračuje praxe prakticky stoprocentní úspěšnosti návrhů policejních orgánů na nařízení odposlechu jak u státních zástupců, tak u soudů. To, že nebylo u soudů vyhověno pouze dvěma návrhům na odposlech ze 474 vypracovaných policejními orgány v prvním pololetí roku 2008, svědčí podle mluvčí ministerstva vnitřní Jany Malíkové o dobré práci policie, která dokáže vyhodnotit situaci a žádá pouze o odposlechy, pro něž je zákonné odůvodnění. Ministerstvo spravedlnosti však usuzuje, že maximální úspěšnost návrhů policejních orgánů a následně státních zástupců byla až do konce června 2008 důsledkem nedostatečně přísných pravidel pro povolování odposlechu pro soudce, kteří rozhodují o vydání příkazu k odposlechu.⁵

Nová úprava § 88 odst. 1 TrŘ by měla přimět policejní orgány i státní zástupce ke kvalitnějšímu odůvodňování návrhů na odposlech a soudy k pečlivému zjišťování, zda návrhy jsou potřebné, důvodné, doplňující již zjištěné důkazy, tzn., zda v konkrétním případě jsou splněny zákonné předpoklady pro povolení odposlechu. **Od 1. 7. 2008 by proto měly být návrhy na povolení odposlechu výrazně lépe odůvodněny než před novelou, jinak by soudci neměli příkazy k odposlechu vydávat.**

I po novele § 88 odst. 1 věta druhá TrŘ je provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným nepřijatelné. Zde však není zohledněno, že při pořizování záznamu telefonických rozhovorů je v praxi užíváno speciální technické automatické zařízení, které se zapíná okamžikem započetí rozhovoru a vypíná při jeho skončení, a proto je rozhovor na odposlouchávané telefonní lince nahráván v celém rozsahu, a to i v případech, když hovoří obhájce s obviněným. Záznamové zařízení se zapíná okamžikem započetí rozhovoru a vypíná při jeho skončení, a proto je zaznamenán i rozhovor obhájce s obviněným, s nímž se následně seznámí policejní orgán, případně i státní zástupce.

Podle ustanovení § 88 odst. 1 věta druhá TrŘ, ve znění do 31. 6. 2008, pokud policejní orgán při odposlechu

a záznamu telekomunikačního provozu zjistil, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, byl povinen odposlech ihned přerušit, záznam o jeho obsahu zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

Podle novelizovaného ustanovení § 88 odst. 1 věta třetí TrŘ, ve znění zákona č. 177/2008 Sb., účinném od 1. 7. 2008, odpadla policejnímu orgánu v případě zjištění, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, povinnost odposlech ihned přerušit. Nepochybně se vychází z dřívější praxe, kdy ani před novelizací nedocházelo ke zjištění, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, a proto ani k okamžitému přerušení odposlechu, protože při pořizování záznamu telefonických rozhovorů se užívalo již zmíněné automatické záznamové zařízení, které přerušení odposlechu mezi obviněným a jeho obhájcem neumožňovalo.

Po novelizaci ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu provedené zákonem č. 177/2008 Sb. je pro obhajobu situace stejná jako dříve. Je-li používáno záznamové zařízení a obviněný komunikuje se svým obhájcem, nedochází k okamžitému přerušení odposlechu rozhovoru, což orgánům činným v trestním řízení umožňuje obeznámit se s obsahem důvěrného rozhovoru obviněného s obhájcem. To je v rozporu se zásadou, že každá procesní strana musí mít stejnou možnost hájit své zájmy a že žádná z nich nesmí mít podstatnou výhodu vůči protistraně.⁶

Tento stav je z pohledu zabezpečení práva na obhajobu nepřijatelný, neboť jej orgány činné v trestním řízení mohou využít proti obviněnému. Předtím, než policejní orgán zničí záznam odposlechu obviněného s obhájcem, tak se při naslouchání jejich rozhovoru detailně obeznámí s informacemi, jež by jinak nemohl jinak získat. I když na tyto informace nemůže žádný orgán činný v trestním řízení odkazovat, získává podstatnou výhodu vůči straně obhajoby, což může usnadnit usvědčení obviněného. Pokud nepoužití těchto informací proti obviněnému nelze zabezpečit, potom jsou obsahy rozhovorů obviněného s obhájcem i po 1. 7. 2008 známy policejnímu orgánu, a proto nelze předejít tomu, aby byly využity proti obviněnému, i když bez odkazu na provedení odposlechu. V tom spočívá negativní důsledek využívání záznamového zařízení pro obviněného.

Ustanovení § 88 odst. 2 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje. V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být stanovena uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa, a doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být

delší než čtyři měsíce; v odůvodnění musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání tohoto příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňují. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se bezodkladně doručí policejnímu orgánu. V přípravném řízení opis příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce bezodkladně zašle státnímu zástupci.“

Tato nová úprava má přimět státního zástupce, aby v odůvodnění návrhu na vydání příkazu vedle dosud uváděných náležitostí uváděli nově i konkrétní skutkové okolnosti, a pokud je vedeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, musí být zmíněna i tato smlouva. V praxi půjde o celou řadu mezinárodních dokumentů, které budou přicházet v úvahu. Podle důvodové zprávy k zákonu by měl soud před vydáním příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu odpovědně posoudit důvody pro vydání nařízení odposlechu a také je konkrétně uvést v odůvodnění příkazu.⁷

Doba trvání nařízení odposlechu se po novele zkracuje ze šesti měsíců na čtyři měsíce a při opakovaném prodloužení odposlechu je stanovena doba rovněž na čtyři měsíce, a to jako lhůta maximální, neboť lze stanovit i lhůtu kratší.

Ustanovení § 88 odst. 3 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Policejní orgán je povinen průběžně vyhodnocovat, zda i nadále trvají důvody, které vedly k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Pokud důvody pominuly, je povinen odposlech a záznam telekomunikačního provozu ihned ukončit, a to i před skončením doby uvedené v odstavci 2. Tuto skutečnost bezodkladně písemně oznámí předsedovi senátu, který příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydal, a v přípravném řízení rovněž státnímu zástupci a soudci.“

Tímto ustanovením je výslovně uložena policejnímu orgánu povinnost v průběhu trvání odposlechu průběžně vyhodnocovat, zda i nadále trvají důvody, které vedly k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního

provozu. Cílem je zabezpečit, aby nedocházelo k odposlechu i v době, kdy je odposlech zbytečný.

Protože až do 31. 6. 2008 nebyl ten, kdo příkaz k odposlechu vydal (předseda senátu a v přípravném řízení soudce), vyzoomován o ukončení odposlechu policejním orgánem, který sledování odposlechu zajišťoval, byla nově uložena povinnost policejnímu orgánu oznámit tuto skutečnost písemně předsedovi senátu, který příkaz vydal, a v přípravném řízení také soudci a státnímu zástupci. To by mělo v případě nového návrhu na povolení odposlechu téže osoby umožnit přihlédnout k tomuto faktu a odpovědně posoudit důvodnost nové žádosti o odposlech, což dosud možné nebylo.

Ustanovení § 88 odst. 4 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.“

Na rozdíl od dosavadní právní úpravy se **zkracuje doba maximálního trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze šesti měsíců na čtyři.** Zůstává zachována možnost opakovaného prodloužení, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.

Ustanovení § 88 odst. 5 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Bez příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může orgán činný v trestním řízení nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, nebo jej provést i sám, je-li vedeno trestní řízení pro trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 196 a 197a), únosu podle § 216 odst. 1, obchodování s dětmi podle § 216a odst. 1, vydírání podle § 235 odst. 1 nebo omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 a 2 trestního zákona, pokud s tím uživatel odposlouchávané stanice souhlasí.“

Oproti dřívější úpravě se mění oprávněná osoba, která může dát souhlas k odposlechu své stanice. Až dosud byl tou osobou účastník, tj. ten, kdo uzavřel s poskytovatelem telekomunikační služby smlouvu.⁸ K tomu, aby orgán činný v trestním řízení mohl bez vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu realizovat odposlech, je třeba souhlasu osoby, která je uživatelem telefonu, či jiné telekomunikační služby.⁹

Výrazně se omezil oproti dřívější úpravě okruh trestných činů, u nichž lze naříditi či provést záznam odposlechu po udělení souhlasu uživatele telefonu. V případech vydírání, únosů nebo obchodování s dětmi to umožní získat důležitý důkaz proti pachateli trestného činu i jeho urychlené dopadení a záchranu případné unesené oběti. Lze očekávat, že tato úprava usnadní i prokazování násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a omezování osobní svobody.

Ustanovení § 88 odst. 6 TrŘ má nyní toto nové znění:

„Má-li být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o orgánu, který záznam pořídil. Ostatní záznamy je povinen policejní orgán označit, spolehlivě uschovat tak, aby byla zajištěna ochrana před neoprávněným zneužitím záznamů, a v protokolu založeném do spisu poznamenat, kde jsou uloženy. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz užit tehdy, pokud je i v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v odstavci 1, nebo souhlasí-li s tím uživatel odposlouchávané stanice.“

V tomto ustanovení, které je pozměněným dřívějším § 88 odst. 4 TrŘ, se zohledňuje skutečnost, že odposlechy po technické stránce provádí zvláštní policejní útvar (v současné době útvar zvláštních činností Policie ČR) a nikoli jedna fyzická osoba, jak tomu bývalo v minulosti. Oprávnění udělit souhlas s odposlechem má nyní uživatel telefonu či jiné telekomunikační služby [§ 2 písm. a), b) zák. č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích].

Zničení záznamů o odposlechu

Podle nového znění ustanovení § 88 odst. 7 TrŘ, pokud při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je policejní orgán po souhlasu soudu a v přípravném řízení státního zástupce povinen záznamy bezodkladně zničit po třech letech od pravomocného skončení věci. Byl-li policejní orgán vyrozuměn o podání mimořádného opravného prostředku v uvedené lhůtě, zničí záznamy o odposlechu po rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku, případně až po novém pravomocném skončení věci. Protokol o zničení záznamu o odposlechu zašle policejní orgán státnímu zástupci, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předšedovi senátu prvního stupně, k založení do spisu.

Jedná se o výrazné rozšíření a zpřesnění dosavadní úpravy. Dřívější úprava, obsažená v § 88 odst. 4 TrŘ, nestanovila žádné lhůty pro zničení záznamu o odposlechu ani další povinnosti. Nově je v § 88 odst. 7 TrŘ policejní-

mu orgánu stanovena tříletá lhůta, po níž může zničit záznamy odposlechu, kterými nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení. Ke zničení záznamu může dojít teprve po souhlasu soudu a v přípravném řízení po souhlasu státního zástupce.

Zničení záznamu bude možné až po uplynutí tří let od pravomocného skončení věci. Tato lhůta je stanovena s ohledem na možnost podání dovolání k Nejvyššímu soudu, nebo jiného mimořádného opravného prostředku. Pokud takový mimořádný opravný prostředek byl podán ve lhůtě tří let od pravomocného skončení věci, soud vyrozumí o této skutečnosti příslušný policejní orgán. V takovém případě policejní orgán nemůže záznam o odposlechu zničit, i kdyby končila tříletá lhůta po pravomocném skončení věci. Je to proto, že obhajoba by mohla požadovat také využití těchto odposlechů, a proto by nebylo v zájmu spravedlivého procesu dřívější zničení těchto záznamů. Proto policejní orgán musí vyčkat na rozhodnutí soudu o mimořádném opravném prostředku. V případě, že ve věci bude znovu jednáno a rozhodováno, vyčká se zničením záznamů až po novém pravomocném skončení věci.

Informace pro odposlouchávaného

Několik let se diskutovalo o tom, že odposlouchávaná osoba by měla mít právo dozvědět se, že byla odposlouchávána. Nakonec došlo k respektování tohoto požadavku v nových ustanoveních § 88, odst. 8 a odst. 9 trestního řádu.

Podle ustanovení § 88 odst. 8 TrŘ státní zástupce, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně po pravomocném skončení věci, informuje o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu uživatele telefonu či jiného telekomunikačního zařízení, pokud je jeho totožnost známa. V této informaci musí být označení soudu, který vydal příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, délka trvání odposlechu a datum jeho ukončení. Součástí informace je poučení o právu podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Informaci podá uživateli telefonu či jiného telekomunikačního zařízení předseda senátu soudu prvního stupně, a to bezodkladně po pravomocném skončení věci. V případě, že věc bude pravomocně skončena rozhodnutím státního zástupce, tzn. buď usnesením o zastavení trestního stíhání, nebo usnesením o postoupení věci, podá informaci uživateli telefonu či jiného telekomunikačního zařízení tento státní zástupce, a to bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí nejvyšším státním zástupcem podle § 174a TrŘ.

V ustanovení § 88 odst. 9 TrŘ jsou vymezeny případy, kdy předseda senátu nebo státní zástupce nepodá uživateli telefonu či jiného telekomunikačního zařízení, jehož totožnost je známa, informaci o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 8 TrŘ. Tato informace nebude podána o zvlášť závažném úmyslném

...se zkracuje doba maximálního trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu ze šesti měsíců na čtyři.

trestném činu spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu spáchaném ve prospěch zločinného spolčení, v řízení o trestném činu účasti na zločinném spolčení, nebo pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno, nebo pokud je proti osobě, již má být informace sdělena, vedeno trestní řízení, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení. Informace o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebude podána ani v jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden podle § 88 odst. 6 TrŘ, nebo pokud by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob.

Znamená to, že **v ustanovení § 88 odst. 9 TrŘ je podávání informace podle odstavce osmého omezeno v třech případech:**

- a) když se jedná o nejzávažnější trestnou činnost, nebo
- b) poskytnutí takové informace by mohlo zmařit účel trestního řízení, nebo
- c) poskytnutí takové informace by mohlo zapříčinit ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob.

Přezkum příkazu k odposlechu

V části třetí hlavě dvacáté trestního řádu je doplněn odíl sedmý nazvaný řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, v němž jsou **tři nová ustanovení obsažená v § 314l až 314n TrŘ.**

Na návrh uživatele telefonu či jiného telekomunikačního zařízení, tedy osoby uvedené v § 88 odst. 8 TrŘ, Nejvyšší soud v neveřejném zasedání přezkoumá zákonnost příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (§ 314l TrŘ).

Shledá-li Nejvyšší soud, že příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán v rozporu se zákonem nebo bylo v rozporu se zákonem jeho provedení, vysloví usnesením porušení zákona (§ 314m odst. 1 TrŘ). Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek (§ 314m odst. 2 TrŘ).

Shledá-li Nejvyšší soud, že příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán a jeho provedení bylo v souladu s podmínkami § 88 odst. 1 TrŘ, vysloví usnesením, že zákon nebyl porušen (§ 314n odst. 1 TrŘ). Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek (§ 314n odst. 2 TrŘ). Nejvyšší soud tak svou přezkumnou činností zajistí sjednocení rozhodovací činnosti obecných soudů.

Tato ustanovení umožňují, aby osoba, která byla informována o odposlechu své uživatelské stanice, podala návrh soudu na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. V případě, že osoba, jejíž uživatelská stanice byla odposlouchávána, podá zmíněný návrh soudu, potom bude předmětem přezkoumání Nejvyššího soudu dodržení všech zákonných ustanovení o nařízeném odposlechu a jeho provedení. Toto přezkoumání Nejvyššího soudu bude pro osoby, jejichž uživatelská stanice byla odposlouchávána, zárukou, že jejich ústavní práva budou narušena jen v nejnútnejší míře a je-

jich občanská práva budou maximálně šetřena. Současně si policejní orgány a státní zástupci, kteří navrhuji provedení odposlechu, i soudci, kteří příkazy k odposlechu vydávají, budou vědomi možnosti přezkoumání svých návrhů, resp. rozhodnutí. To se týká i orgánů, které budou zabezpečovat odposlechy. Každý z orgánů činných v trestním řízení si bude vědom, že Nejvyšší soud může v budoucnu shledat, že příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán v rozporu se zákonem, nebo že bylo v rozporu se zákonem již jeho navrzení, případně, že bylo v rozporu se zákonem jeho provedení, a proto vysloví usnesením porušení zákona.

Záležet bude na svobodné volbě občana, do jehož práv bylo ze strany státu zasaženo, zda práva na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu využije. Podle výsledku přezkoumání Nejvyššího soudu může volit další kroky, včetně požadování finančního zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, shledá-li Nejvyšší soud, že příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán v rozporu se zákonem.

Nové ustanovení § 30 odst. 4 TrŘ stanoví, že z řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu je vyloučen soudce, který se zúčastnil rozhodování v předchozím řízení. Stejně tak je v dalším řízení vyloučen z rozhodování soudce, který se účastnil rozhodování v řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

V ustanovení § 30 odst. 4 TrŘ jsou tedy obsaženy důvody vyloučení orgánů činných v trestním řízení z rozhodování, např. pokud dojde po rozhodnutí o zákonnosti příkazu k nařízenému odposlechu k podání mimořádného opravného prostředku (a to i z důvodu, který nesouvisí s provedeným odposlechem), v jehož důsledku bude zrušen předchozí pravomocný rozsudek a věc vrácena soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Závěr

Změny trestního řádu, obsažené v zákoně č. 177/2008 Sb., mají upřesnit podmínky pro povolování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, s důrazem na zásady přiměřenosti a zdrženlivosti, tzn. na použití tohoto druhu operativně pátracího prostředku jen v případech, kdy sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak nebo bylo-li by jeho dosažení podstatně ztíženo. Mají také zajistit následnou informovanost osoby, u které byl nařízen odposlech její účastnické telefonní stanice, o tom, že byla odposlouchávána, po jakou dobu, kdo a v jaké trestní věci takový příkaz vydal a kdy byl odposlech ukončen. Současně dají takové osobě možnost podat návrh Nejvyššímu soudu na přezkoumání skutečností, které vedly k povolení odposlechu.

Návrh na vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vypracované policejním orgánem by proto měl státní zástupce pečlivě přezkoumávat a nepodávat návrh soudu v případě, že není řádně odůvodněn nebo v odůvodnění nebudou uvedeny konkrétní skutkové okolnosti případu, nebo nebude obsahovat zdůvodnění, že účelu sledovaného odposlechem nelze dosáhnout jinak, nebo také proto, že by dosažení tohoto účelu bylo podstatně

ztižen. To by mělo zvýšit odpovědnost státního zástupce při podávání návrhu na vydání příkazu a umožnit soudu náležitě vyhodnocení důvodů k vydání příkazu k odposle-

chu a záznamu telekomunikačního provozu, jejichž počet by se v budoucnu mohl omezit.

✦ Autor je advokátem v Brně.

1 Za odposlechy politiků soudce zřejmě bez trestu, Právo 3. 5. 2007, s. 2.

2 Vládní návrh novely trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb. ve znění pozdějších předpisů) byl v Poslanecké sněmovně schválen 19. 3. 2008, v Senátu 23. 4. 2008. Zákon podepsal prezident 12. 5. 2008.

3 Srov. blíže: Zhodnocení platného právního stavu obsažené v důvodové zprávě k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), v Poslanecké sněmovně sněmovní tisk 258/0.

4 Srov. blíže odůvodnění vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), přednesené ministrem spravedlnosti JUDr. Jiřím Pospíšilem v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR při 1. čtení dne 9. 5. 2007.

5 Koukal, J.: Úřad Vesecské: s policejními odposlechy se loni šetřilo, Právo, 20. 8. 2008, s. 8.

6 Srov. blíže: Šámal, P. - Král, V. - Baxa, J. - Púry, J.: Trestní řád. Komentář, I. díl. 4. vydání. C. H. Beck, Praha 2002, s. 3.

7 Srov. důvodovou zprávu k novele trestního řádu provedené zákonem č. 177/2008 Sb., konkrétně k § 88 odst. 2.

8 Účastníkem telekomunikační služby je podle § 2 písm. a) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, každý, kdo uzavřel s podnikatelem poskytujícím veřejně dostupné služby elektronických komunikací smlouvu na poskytování těchto služeb.

9 Uživatelem telekomunikační služby je podle § 2 písm. b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, každý, kdo využívá nebo žádá veřejně dostupnou službu elektronických komunikací, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 87 odst. 1).

Žaloba na určení promlčení práva k cizí věci

JUDr. LUBOŠ CHALUPA

Práva k cizím věcem se – stejně jako všechna majetková práva v oblasti práva soukromého s výjimkou práva vlastnického – ve smyslu ustanovení § 100 občanského zákoníku promlčují.

Práva k cizím věcem – stejně jako všechna majetková práva v oblasti soukromého práva – promlčením nezánikají, nestanoví-li zákon výslovně jinak.

Je skutečností, že práva k cizím věcem evidovaná ve veřejných registrech, například pozemkové knihy až po katastrální úřad, zůstávají často evidována i po desetiletích až staletích, ačkoli je zjevné, že takto zapsaná práva k cizí věci jsou již dávno promlčena; naopak nepřevzetí zápisu takovýchto věcných práv k cizí věci z veřejných registrů při jejich zákonné transformaci – pozemkové knihy – evidence nemovitostí – katastr nemovitostí – je třeba považovat za nezákonný postup.

Promlčení práva k cizí věci je pro vlastníka zatížené nemovitosti (věci, pohledávky) pro její další dispozice natolik zásadní právní skutečností, že při právní nemožnosti domoci se jeho výmazu z veřejného rejstříku bez součinnosti oprávněného – např. zástavního věřitele – je zpravidla dán naléhavý právní zájem vlastníka věci (pohledávky) na určení, že právo k cizí věci je promlčeno.

Pravomocný rozsudek o určení promlčení práva k cizí věci jako veřejná listina dává jejímu vlastníku i třetím osobám jistotu, že předmětná věc (pohledávka) je sice podle zápisu ve veřejném rejstříku zatížena právem k cizí věci, avšak ve skutečnosti je již toto právo promlčené.

Z důvodu, že věcná práva k cizím věcem promlčením nezánikají, přičemž zápis o jejich existenci v katastru nemovitostí přetrvává i po jejich promlčení bez toho, aby vlastníci věci (pohledávky) mohli požádat o jejich výmaz z veřejného registru mimo zákonem výslovně stanovené důvody (např. ustanovení § 170 odst. 1 občanského zákoníku¹), má vlastník zatížené nemovitosti (věci, pohledávky) zpravidla naléhavý právní zájem na určení, že právo k cizí věci včetně zástavního práva je již promlčeno.

Petit žaloby o určení, že věcné právo k cizí věci je promlčeno, může znít například takto:

„Určuje se, že zástavní právo k zajištění pohledávky věřitele vůči ve výši s příslušenstvím vzniklé na základě váznoucí na budově č. p. v na stavební parcele č. je promlčené.“

Je-li předmětná věc (pohledávka) zatížena právem k cizí věci, které je však pravomocným rozsudkem soudu určeno za promlčené, není její vlastník či držitel do budoucna vystaven riziku realizace tohoto práva ze strany osoby doposud evidované ve veřejném registru jako například zástavní věřitel či oprávněný z věcného břemene.

✦ Autor je advokátem v Praze.

1 Ustanovení § 170 občanského zákoníku:

(1) Zástavní právo zaniká

a) zánikem zajištěné pohledávky,

b) zánikem zástavy,

c) vzdal-li se zástavní věřitel zástavního práva jednostranným písemným úkonem,

d) uplynutím doby, na niž bylo řízení,

e) složil-li zástavní dlužník nebo zástavce zástavnímu věřiteli obvyklou cenu zástavy,

f) písemnou smlouvou uzavřenou mezi zástavním věřitelem a zástavním dlužníkem nebo zástavcem,

g) v případech stanovených zvláštními právními předpisy.

(2) Promlčením zajištěné pohledávky zástavní právo nezániká.

Netypické pracovní úrazy a jejich odškodňování

JUDr. LADISLAV JOUZA

Při výkonu práce na pracovišti vznikají i specifické a komplikované úrazy. Zaměstnavatelé stojí často před otázkou, zda se o pracovní úraz a vůbec o úraz jedná,

zvláště když k poškození zdraví došlo při netypické pracovní činnosti nebo když jde o méně častý či netypický úraz. Takové úrazy se nevyhýbají ani zaměstnancům v nepodnikatelské sféře. Právě naopak. S ohledem na charakter práce např. úředníků územních samosprávných celků se netypické pracovní úrazy, jako je např. infarkt myokardu, objevují stále častěji.

V takovém případě musí být prokázána příčinná souvislost mezi úrazovým dějem a příslušným poškozením zdraví. Většinu případů bude možné správně kvalifikovat jen za spolupráce lékaře, technika a právníka. Jaké jsou nejčastější netypické pracovní úrazy?

Infarkt myokardu a jiné cévní příhody

Infarkt myokardu (srdečního svalu) bývá v odborné literatuře označován jako plod arteriosklerózy, která se může vyvíjet již v mládí a postupuje věkem. Je tedy zásadně onemocněním, avšak za určitých okolností může být kvalifikován jako úraz, a nastal-li v souvislosti s pracovním procesem, jako úraz pracovní.

K tomu, aby infarkt myokardu byl uznán jako pracovní úraz, musí být splněny tyto podmínky (podmínky úrazového děje):

- náhlé vypětí sil, velká námaha a nezvyklé úsilí, kdy pracovní úkon přesahuje hranici obvyklé, každodenně vykonávané práce,
- obvykle těžká práce, konaná však za nepříznivých okolností, nebo
- práce, na níž organismus zaměstnance není uzpůsoben nebo na kterou zaměstnanec svými fyzickými schopnostmi nestačí.

Bezprostřední příčinou infarktu je tedy psychické nebo fyzické trauma vzniklé na základě výše uvedené situace. Tyto právní a medicínské zásady byly formulovány v soudním rozhodnutí R 27/1962 a ve stanovisku R 11/1976. V souladu s tímto výkladem posuzují soudy stejně námahu z tělesné práce i námahu z duševní práce.

Za nepříznivé okolnosti se považují např. nepříznivý momentální zdravotní stav zaměstnance, špatné počasí, neobvyklá poloha či pohyb při práci.

K takovému mimořádnému psychickému vypětí musí ovšem dojít při plnění pracovních úkolů či v přímé souvislosti s ním. Nemůže být proto pracovním úrazem ná-

hlá cévní příhoda, která byla vyvolána tím, že nadřízený zaměstnanec nepříznivě hodnotil zaměstnance a odvolal jej z funkce, neboť k poruše zdraví tu nedošlo v důsledku duševního vypětí vyvolaného nadměrným pracovním zatížením.

Příklad: *Městský policista kontroloval občana, který se dal na útěk. Policista za ním běžel, aby zjistil jeho totožnost, přičemž utrpěl infarkt myokardu. Vzhledem k pracovní náplni policisty je nutné běh za občanem považovat za náhlé vypětí sil, velkou námahu a nezvyklé úsilí, které přesahuje hranici obvyklé, každodenně vykonávané práce. V tomto případě se tedy jedná o pracovní úraz.*

Úředník kvůli množství práce musel pracovat přesčas. Při této činnosti utrpěl infarkt myokardu a byl dlouhodobě v pracovní neschopnosti. S ohledem na příčinnou souvislost s plněním pracovních úkolů, které byly nad rámec jeho běžné pracovní náplně, je nutno považovat tento úraz za pracovní.

Ridič městského úřadu při demontáži kola na automobilu vyvinul značné úsilí, jež vedlo ke vzniku infarktu. Při posuzování, zda se jedná o pracovní úraz, je třeba zjistit, co bylo obvyklou, každodenně vykonávanou prací zaměstnance, aby bylo možno učinit úsudek o tom, jaké pracovní vypětí bylo běžné, obvyklé zaměstnancovu pracovnímu zatížení, popřípadě jak velkou námahu zaměstnanec vynakládal při plnění pracovních úkolů. Bude třeba zjišťovat, jak postupoval zaměstnanec při demontáži kola a zvážit všechny okolnosti, za nichž tuto práci konal. Jde zejména o to, jakým způsobem uvolňoval matky, v jaké poloze a při jakém pohybu se mu udělalo nevolno. Dále bude třeba zjistit, jaké bylo ten den počasí, jaký byl momentální zdravotní stav žalobce a jaké bylo pracovní vytížení v den provádění výměny pneumatiky a v předcházejících dnech.

Z výše uvedených podmínek vyplývá, že za pracovní úraz nelze považovat infarkt myokardu, který se zaměstnanci přihodil např. na pracovní schůzce v důsledku rozčilení, byť při plnění pracovních úkolů, neboť k poruše zdraví tu nedošlo v důsledku duševního vypětí vyvolaného nadměrným pracovním zatížením.

Úžeh a úpal

Úžeh je nadměrné, náhlé a prudké opálení kůže sálavými, hlavně ultrafialovými slunečními paprsky. Při úpalu jde o zhroucení tělesné termoregulace. Jestliže se v horkém, dusném počasí nemůže zaměstnanec přiměřeně potit nebo se pot nemůže řádně odpařovat, dostaví se tepelný úpal. Úpal se vyskytuje zejména ve vlhkých, horkých a nevětraných nížinách za dusného podmráčeného dne, v přeplněných místnostech, prostranstvích a v dopravních prostředcích za nedostatku tekutin a při nedostatečné aklimatizaci na teplo. **Úžeh postihuje zejména zaměstnance pracující v letních měsících na volných prostranstvích.** Zaměstnavatel nesmí proto dovolit práci

na prudkém slunci bez pokrývky hlavy a bez lehkého oděvu k ochraně pokožky těla. Zaměstnavatel je podle zákoníku práce povinen vytvářet vhodné podmínky k bezpečné a zdravé nezávadné práci. Za předpokladu, že je prokázána příčinná souvislost mezi činností zaměstnance a uvedeným následkem, je možné úžeh nebo úpal považovat za pracovní úraz.

Úpal může postihnout i zaměstnance, kteří pracují v kancelářích, dojde-li u nich ke zhroucení tělesné termoregulace. Stává se to v případech, kdy zaměstnavatel například v letním období nezajistí bezplatné ochranné nápoje, jak mu to příkazují právní předpisy, zejména nařízení vlády č. 361/2007 Sb.

Ochranný nápoj se poskytuje na pracovišti nebo v jeho bezprostřední blízkosti tak, aby byl snadno a bezpečně dostupný. Musí být zdravotně nezávadný a nesmí obsahovat více než 6,5 hmotnostního procenta cukru. Množství alkoholu v něm nesmí překročit jedno hmotnostní procento, pro mladistvého zaměstnance však nesmí alkohol obsahovat.

Ochranný nápoj, chránící před **zátěží teplem**, se poskytuje v množství odpovídajícím nejméně 70 % tekutin a minerálních látek ztracených z organismu za osmihodinovou směnu potem a dýcháním. Hygienický limit ztráty tekutin z organismu potem a dýcháním činí 1,25 litru za osmihodinovou směnu.

Náhrada minerálních látek prostřednictvím ochranného nápoje se uplatňuje v případě, že výsledky měření ztráty tekutin překračují trojnásobek hygienického limitu, tedy 3,75 litru za osmihodinovou směnu. V takovém případě se jako ochranný nápoj podává voda se střední mineralizací 500 až 1500 mg rozpuštěných pevných látek na 1 litr vody.

Ochranný nápoj chránící před zátěží teplem se mimo jiné poskytuje

- při trvalé práci, je-li vykonávána za podmínek, kdy jsou překračovány maximální přípustné operativní teploty stanovené v tabulce v příloze nařízení vlády pro tuto třídu práce,
- prokáže-li se měřením, že při dané práci dochází ke ztrátě tekutin vyšší, než stanoví hygienický limit 1,25 litru, nebo když práce vyžaduje použití pracovního oděvu, u něhož tepelně izolační vlastnosti odpovídají třívrstvému oděvu,
- při trvalé práci v zátěží teplem, zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví do kategorie čtvrté, nebo
- při trvalé práci na polovenkovním nebo venkovním pracovišti, pokud je na základě monitorování teploty venkovního vzduchu předpoklad, že teplota venkovního vzduchu měřená na pracovišti zastíněným teploměrem v průběhu osmihodinové směny jednorázově přesáhne hodnotu uvedenou v tabulce v uvedeném nařízení vlády.

Kýla

Nejčastěji se kýly vyskytují v tříselných krajinách, v jizvě pupeční a pooperační, dále kýly stehenní, nadbřiškové, brániční, bederní, sedací, hýžděvé a u mužů kýly skro-

tální (šourkové). Mohou být vrozené nebo získané po nadměrném zatížení břišní stěny neúměrně těžkou fyzickou prací, vadným pracovním postupem a nesprávně provozovaným sportem. Někdy se příčiny spojí.

Prohlásit břišní kýlu za úraz předpokládá dokázat, že ji vyvolal přímý a značný úder na břišní stěnu (např. tupým předmětem, kopnutím, nárazem břicha na volant). Lékař, v součinnosti s jinými důkazními prostředky, musí prokázat mechanismus úrazového děje a souvislost kýly s úrazovým dějem, tj. zjistit přímé poškození břišní stěny, podkožní krevní výron do kýlních obalů a skutečnost, že kýla před úrazem na břišní stěně nebyla. Pro tyto traumatické kýly je charakteristické, že se vyskytují na jiných místech než běžné kýly tříselné, pupeční a skrotální. Kýly běžné mohou být uznány za úraz pouze při splnění následujících předpokladů: mimořádná tělesná námaha; úzká branka kýlní a malý vak kýlní, kdy lze vzniklou kýlu těžko reponovat; zjištění nápadných průvodních příznaků bezprostředně po úrazu a při operaci (krevní výrony nebo trhliny v jinak pevné povázce při dobře vyvinutém svalstvu). Došlo-li při zvedání těžkých břemen nebo při namáhavé práci k uskrnutí kýly nebo ke zvětšení staré kýly, přiznává se úrazová kvalifikace zhoršení kýly již existující.

Obtížnější bývá posoudit, zda a za jakých okolností či předpokladů lze jako úraz kvalifikovat tzv. přesílení nebo přemožení. Jak již bylo výše uvedeno, náhlé neobyčejné napětí síly nebo přepětí sil se může pokládat za úrazový děj. Při posuzování je nutné postupovat individuálně podle povahy jednotlivého případu a odlišit přepětí od obvyklé pracovní námahy. Výkon, který u jedné osoby vyžaduje mimořádné a neobyčejné tělesné vypětí a přesahuje hranici obvyklé práce, může pro jinou osobu být běžným pracovním výkonem. Za úrazový děj lze považovat i prudký, nenadálý, násilný a nevyvážený pohyb (např. při reflexní obraně proti hrozcivému pádu), nestačí však běžný, třeba rychlejší pohyb. Podobně nestačí tzv. mikrotrauma, tj. malý mechanický insult, způsobující drobné poškození některé tělesné tkáně nebo orgánu. Avšak opakovaná mikrotraumata stejné povahy, vedoucí ke zjevnému porušení zdraví, mohou být příčinou nemoci z povolání.

Prof. MUDr. Pavrovský také uznává za kýly úrazové tzv. kýly z úsilí (z přepětí sil). Předpokladem je, že během pracovního procesu došlo skutečně k velké, náhlé a neočekávané svalové námaze (přesílení) a klinický nebo operační nález je v soulahu s nedávným vznikem kýly. Tyto kýly vznikají nejčastěji v tříselech, pupku a skrotu. Může k nim vést i neobratný pohyb při zdvihání nebo zachycení padajících předmětů o veliké hmotnosti nebo pohyb při skoku či vzeprání, takže účinkem náhlého vnějšího násilí vzniká trhlina ve svalstvu stěny břišní.

Poškození meziobratlových destiček

Poškození meziobratlových destiček může mít původ jak chorobný, tak úrazový. Chorobné změny jsou způsobovány stárnutím, mikrotraumaty stálých otřesů páteře nebo stálého zatěžkávání páteře osob těžce fyzicky pracujících. Nastává vysušení destičky a ztráta její elasticity. Úrazový děj spočívá v přímém násilí na páteř

(např. prudký úder, pád na záda) a v nepřímém účinku na příslušný úsek páteře při pádu na hýždě; v náhlém neobvyčejném napětí síly při tzv. přesílení (přemožení); v náhlém, násilném prudkém pohybu, je-li nevyvážený, např. při reflexní obraně proti hrozcímu pádu; nebo v malých mechanických mikrotraumatech, působících drobná poškození tělesné tkáně nebo některého orgánu (poškozený si je uvědomuje, až když se opakují a vedou ke zjevnému zhoršení zdraví). **Lékař se musí vyjádřit, zda úrazový děj byl způsobitlivý vyvolat svým mechanismem poškození zdraví, případně musí určit poměr úrazové složky ke stupni chorobných změn.** V těchto případech vůbec nerozhoduje predispozice zaměstnance (náchyllost zaměstnance k tomuto úrazu nebo dříve způsobený úraz stejného nebo podobného druhu).

Příklady: *Zaměstnanec při zvedání předmětu o velké hmotnosti náhle pocítil bodavé bolesti v kříži s nemožností napřimení zad. Zhmožděním bederní krajiny došlo k náhlému výhřezu meziobratlové destičky. Děj byl posouzen jako úrazový, i když byly předtím u poškozeného zjištěny degenerativní změny tuberkulózního původu.*

Zaměstnanec obecního úřadu uklízel mimo svoji pracovní náplň a mimo pracovní dobu po vymalování kanceláře. Přitom přenášel objemnější břemena a způsobil si kýlu. I když tato činnost nepatřila k jeho povinnostem, byl způsobený úraz posuzován jako pracovní, neboť zaměstnanec vykonával činnost pro zaměstnavatele.

Epilepsie

Jde o záchvatové onemocnění z poruchy fyziologické činnosti mozkové tkáně. Projevuje se občasnými záchvaty krátkodobého bezvědomí, nebo aspoň hrubě porušeného vědomí různé intenzity, trvajících několik vteřin až minut, provázeného někdy svalovými křečemi, nepřiměřenými pohyby a jednáním.

Nejvíce epilepsií má původ v poškození šedé mozkové hmoty úrazem lebky. Jedná se o epilepsii poúrazovou, která se často řadí mezi pracovní úrazy.

K mechanismu úrazu patří tupý úder s následnou frakturou lebeční kosti, zranění plen mozkových a poškození mozkové tkáně, ale např. i poškození lebky úderem stlačeného vzduchu, otrava průmyslovými jedy v průmyslovém provozu, a to buď akutní (bude se jednat o pracovní úraz), nebo chronická, pozvolná (nemoc z povolání). Vždy je však postižena mozková kůra, tedy šedá mozková hmota. K zvláštnosti této epilepsie patří, že onemocnění zpravidla nezačíná bezprostředně po poranění mozku, ale nejčastěji do půlroku po něm. Epilepsie tedy může být posouzena jako pracovní úraz nebo nemoc z povolání. Bude záležet na úrazovém ději, časové posloupnosti a vyjádření lékaře.

V judikatuře byl řešen případ, kdy úřednice v důsledku epileptického záchvatu spadla v kanceláři ze židle a hlavou narazila na roh skříně. Důsledkem byl úraz hlavy a dlouhodobá pracovní neschopnost. Úraz byl posouzen jako pracovní, neboť se stal při výkonu pracovní činnosti.

Dohody o odškodňování pracovních úrazů

V pracovních sporech mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem platí, že vždy je lepší se dohodnout, než se „soudit“. U netypických pracovních úrazů to platí dvojnásob.

Při sjednávání dohod o mimosoudním odškodnění netypických pracovních úrazů by se mělo postupovat podle § 125 zákona č. 99/1963 Sb. (občanský soudní řád). Zejména se jedná o prokázání existence důvodů, které pro zaměstnavatele znamenají zproštění odpovědnosti za pracovní úraz.

Podle ustanovení § 125 občanského soudního řádu o důkazních prostředcích se mohou používat za důkaz všechny prostředky, jimiž lze zjistit skutečný a objektivní stav, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, listiny, výslech účastníků. Mají-li se předcházet soudní spory a náhrady škod z pracovních úrazů, je třeba, aby zaměstnavatel již v mimosoudním řízení se-

známil zaměstnance s navrhovanými důkazy, neboť dohoda mezi poškozeným a zaměstnavatelem je jedním z častých způsobů odškodnění pracovního úrazu v mimosoudním řízení. Většinou se uzavírá v případech, kdy zaměstnavatel uznává svou odpovědnost za způsobený pracovní úraz nebo nemoc z povolání. Vyčíslení jednotlivých nároků není třeba v těchto případech sporem, neboť podklady pro posouzení nároku za ztrátu na výdělek dodá mzdová účtárna a bodové hodnocení pro bolestné a ztížení společenského uplatnění obstará lékař.

U netypických pracovních úrazů je znalecký posudek lékaře jedním z rozhodujících důkazů. Lékař musí potvrdit úrazový děj, tedy příčinnou souvislost mezi úrazem a vzniklou škodou a další okolnosti, jako je vliv pracovního zatížení na vznik úrazu, zdravotní stav zaměstnance apod.

Vyšší náhrady za úrazy

Není žádným tajemstvím, že pracovní úrazy a nemoci z povolání postihují zaměstnance všech kategorií i různých věkových a sociálních skupin. Zejména u lidí mladších může mít pracovní úraz nepříznivé důsledky, především ve ztíženém uplatnění v životě rodinném, kulturním, sportovním i společenském. Všechny tyto okolnosti by měly být hodnoceny při sjednávání obsahu mimosoudní dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem o odškodnění netypického pracovního úrazu.

Zvlášť nepříznivé důsledky pro poškozené zaměstnance může mít ztížení společenského uplatnění. Projevuje se v životních úkonech poškozeného, v uspokojování jeho životních a společenských potřeb nebo v plnění jeho společenských úkolů. Odškodnění za ztížení společenského uplatnění musí být přiměřené povaze následků a jejich předpokládanému vývoji, a to v rozsahu, v jakém jsou omezeny možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti.

Sazby bodového hodnocení za bolest i ztížení společenského uplatnění za úraz i nemoc z povolání jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 440/2001 Sb. Podle této vyhlášky se bude postupovat do doby nabytí účinnosti nové

V pracovních sporech mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem platí, že vždy je lepší se dohodnout...

právní úpravy úrazového pojištění, pravděpodobně do 31. 12. 2009.

Bodové hodnocení, které je rozhodující pro výši škody, uvádí lékař v lékařském posudku. Posudek zpracovává posuzující lékař, který je ošetřujícím lékařem poškozeného, nebo ho vydává zdravotnické zařízení, jehož posuzující lékař zpracoval lékařský posudek. U nemoci z povolání je to zdravotnické zařízení oprávněné k posuzování nemoci z povolání, jehož posuzující lékař zpracoval lékařský posudek.

Lékařský posudek se vydává u bolesti, jakmile je možno považovat zdravotní stav poškozeného za ustálený, a u ztížení společenského uplatnění zpravidla až po jednom roce, kdy došlo ke škodě na zdraví. Musí vždy obsahovat postupy, kterými posuzující lékař dospěl k závěru svého hodnocení, dále položky z právního předpisu (příloha vyhl. č. 440/2001 Sb.), podle kterých bylo bodové hodnocení provedeno, a odůvodnění případného zvýšení bodového hodnocení nad limity uvedené v této vyhlášce.

Výše odškodnění za bolest a za ztížení společenského uplatnění se určuje částkou 120 Kč za jeden bod. Ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele může soud odškodnění přiměřeně zvýšit nad stanovené nejvyšší výměry odškodnění (§ 388 ZP).

V některých případech může být odškodnění bolestného vyšší než je hranice uvedená ve vyhlášce. Je to například v případech, kdy škoda na zdraví vyžadovala náročný způsob léčení (např. infekce rány prodlužující dobu léčení, léčení zahrnující dlouhodobou plicní ventilaci) nebo kdy škoda vedla ke zvlášť těžkým následkům, které podstatně omezují nebo významně mění uplatnění v životě, a to s ohledem na věk poškozeného i jeho před-

pokládaného uplatnění v životě. V uvedených případech se může zvýšit bodové ohodnocení až o 50 %, případně na dvojnásobek celkové částky.

Při sjednávání dohody o mimosoudním odškodnění pracovního úrazu mohou pomoci odborové orgány. Zákoník práce totiž ukládá zaměstnavateli v § 369 odstavec 2 povinnost náhradu škody s nimi projednat. Při tomto projednávání vychází odborový orgán z výsledků vyšetřování, protože jen tak může dojít k závěru, že poškozený má nárok na náhradu škody a v jakém rozsahu. V každém případě je nutné, aby ho poučil, jaké má nároky, včetně možností uvedených v zákoníku práce a vyhlášce č. 440/2001 Sb., a jak má postupovat v případě, kdy zaměstnavatel jeho nárok neuzná nebo uzná jen zčásti. Vhodným důkazním prostředkem je záznam o pracovním úrazu. Často se vedení vymlouvá na to, že nebyl sepsán záznam o úrazu a nechce ho odškodnit. Nárok na odškodnění není závislý na tom, zda zaměstnanec úraz ohlásí či nikoliv, ani na tom, zda je nebo není sepsán záznam o úrazu. I výpověď svědka, který byl bezprostředním účastníkem události, může přispět ke zjištění skutečného stavu věci.

Účastí odborového orgánu v mimosoudním řízení se má zabezpečit, aby se důkazy, jimiž se má prokázat zproštění povinnosti zaměstnavatele k náhradě škody, předložily zaměstnanci k vyjádření a odborový orgán jako kolektivní orgán mohl skutečný stav věci objektivně zjistit a přispět tak k správnému a včasnému odškodnění pracovních úrazů.

U zaměstnavatelů, kde odbory nejsou ustaveny, povinnost projednání náhrady škody odborovou organizací odpadá.

✦ Autor je expertem na pracovníprávní problematiku.

Dvě praktické poznámky k „exekucím“: o náležitostech návrhu a místní příslušnosti soudu

JUDr. TOMÁŠ RYDVAL

Trochu déle úvodem

Bezpochyby každý advokát byl nucen při poskytování právní pomoci (služby) řešit legislativní překážky, přičemž je vždy, jakožto osoba, které se dostalo právního vzdělání, překonal ku prospěchu klienta. Alespoň v to tedy pevně věřím. Advokát tedy „bojuje“ nejen s odpůrcem klienta, ale často i s aplikací subjektivního práva klienta¹. Protistrana pak logicky onoho druhého „boje“ využívá, resp. jej vyvolává. Potud je to z pohledu advokacie v pořádku, neboť využití zákonodárcových chyb k úspěchu klienta lze chápat přímo jako součást poskytované právní služby (srov. § 16 a násl. zákona o advokacii). Hůře na tom však bude ten občan nebo podnikatel, jemuž právní zastoupení advokátem bude chybět, ať již z důvodů majetkových poměrů, anebo proto, že pro tak „jednoduchý“ právní úkon, např. v podobě podání návrhu na nařízení exekuce, přece nepotřebuje profesionála, když sám jest vysokoškolsky (i když neprávnický) vzdělán či je podnikatelem, jenž už něco pamatuje.

K nemajetným osobám nutno poznamenat, že při troše jejich iniciativy se mohou domoci právního zastoupení advokátem bezplatně či za sníženou odměnu (viz § 30 a 138 o. s. ř., § 35 s. ř. s., § 33 tr. ř., § 18 zák. o advokacii a Pravidla určování advokátů na webu ČAK). Zákonnou úpravou obhajoby ex offio je tedy naplněna ústavní doktrína práva na spravedlivý proces, tj. zejména tedy čl. 37 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 LZPS a čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (209/1992 Sb., ve znění pozdějších změn).

V příspěvku poukáži na podstatnou legislativní překážku pro každého věřitele, event. jeho právního zástupce, který po získání exekučního titulu podává návrh na nařízení exekuce proti povinnému – podnikající fyz. osobě. Stejně tak upozorním na možný dvojitý výklad ustanovení o. s. ř. určujících místní příslušnost soudu ve vykonávacím řízení, kdy povinný je opět podnikající fyzickou osobou. Přitom se vůbec nebudeme zabývat nespočetnými výjimkami okolo místní příslušnosti soudu ve vykonávacím řízení (k nim viz § 252 odst. 3, 4 a 5 o. s. ř.).

Zároveň si dovoluji čtenáře upozornit, že nejsem příznivcem smíšeného užívání pojmů „exekuce“ a „výkon rozhodnutí“, proto prosím **rozumějte exekuci výkon exekučních titulů soudním exekutorem (dle exekučního řádu),**

a výkonem rozhodnutí soudní výkon exekučních titulů (podle o. s. ř.). Formalisticky vzato by užívání pojmu exekuční titul v rámci výkonu rozhodnutí též nemělo mít místa, neb o. s. ř. tento pojem ve svých ustanoveních o vykonávacím řízení (§ 251 až § 351a) nemá. Pojem exekuční titul se objevuje v o. s. ř. pouze v souvislosti s tzv. Evropským justičním prostorem (řízení o potvrzení evropského exekučního titulu dle § 200ua) a přechodným ustanovením v § 364. Samotný pojem exekuce pak o. s. ř. užívá jen v přechodných ustanoveních, jelikož všichni jeho předchůdci, včetně těch nekapitalistických, užívali pro státní donucení k splnění pravomocně uložené povinnosti pojmu exekuce. Ač označení takového státního donucení (pojmem exekuce) je samozřejmě výstižnější a už kdysi jeho užívání zakotvil zákon č. 79/1896 ř. z., exekuční řád, resp. zák. čl. LX/1877, o exekučním řízení, pro tehdejší společenské poměry a socialistického zákonodávce se tento pojem stal nepřijatelným. Od 1. 4. 1964 (účinnosti o. s. ř.) se tedy na více než 35 let jakoby vytratil z „právního světa“ pojem exekuce a exekuční titul. Možná i toto přetržení právního vědomí občanů o existenci exekuce (skryté pod pojem výkon rozhodnutí) napomohlo k masivnímu zadlužování českých domácností spotřebitelskými úvěry koncem minulého století.

Nyní už tedy k jedné z mnoha legislativních překážek. Každý právník ví, že civilní proces se člení na dva základní druhy, a to nalézací řízení a řízení vykonávací. Každý občan pak ví, anebo se to předpokládá s ohledem na základní právní zásadu *ignorantia legis non excusat* a poučovací povinnosti soudu, že samotné vykonávací řízení není nutnou etapou řízení. Pokud však dlužník, jehož procesní označení se změnilo z žalovaného na povinného, svoji povinnost opakovaně dobrovolně nesplní (neboť dobrovolné splnění povinnosti, ať již plynoucí ze smlouvy či právního předpisu, marně uplynulo dnem podání návrhu na zahájení nalézacího řízení k soudu, tj. žaloby, anebo vydáním správního aktu, typicky např. platebního výměru), může věřitel, tehdy žalobce a nyní oprávněný, podat návrh na nařízení výkonu rozhodnutí/exekuce.

Věřitel a jeho problémy se sepisem návrhu na nařízení exekuce

Vybere-li si oprávněný efektivnější státní donucení k vymožení svého práva představované soudním exekutorem a bude-li mít tu smůlu, že povinným bude podnikatel – fyzická osoba (což naopak zpravidla zvyšuje nádej na úspěšnou exekuci/výkon rozhodnutí oproti stavu, kdy povinným je právnická osoba), narazí při tvorbě a podávání návrhu na nařízení exekuce na legislativní

překážku v podobě § 38 odst. 1 a § 45 odst. 2 exekučního řádu. Jednou z obecných náležitostí takového návrhu je totiž dle ex. řádu – cituji: „...jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní jméno nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby),...“ **Ponecháme-li stranou zcela nesystematické, nelogické a právně nekonformní znění tohoto ustanovení ex. řádu,² dostáváme se k jádru problému, totiž, že jen těžko (a ve většině případů) bude oprávněný schopen do svého podání uvést bydliště povinného – fyzické osoby podnikatele, neb zná pouze jeho místo podnikání. Konečně stejně tak tomu bylo už v nalézacím řízení, kde však soudní praxe nevykládá ust. § 79 o. s. ř. doslovně už jenom s ohledem na § 85 odst. 2 o. s. ř. Nebývá vůbec časté, anebo lépe obchodní zvyklostí, aby tito podnikatelé mezi sebou či podnikatel vůči spotřebiteli uváděl na smlouvě krom místa podnikání také své bydliště. Nepřekoná-li oprávněný tuto legislativní překážku anebo neopraví-li, resp. nedoplní-li ve lhůtě určené soudem usnesením svůj návrh v údajích o bydlišti povinného, není tudíž schopen podat návrh na nařízení exekuce prostý vadou co do náležitostí návrhu.**

Navíc obsah pojmu bydliště, jak ho užívá občanský soudní řád nebo zákon č. 97/1963 Sb., není totožný s obsahem pojmu „trvalý pobyt“, kterého užívají předpisy správního práva upravující evidenci obyvatel... Bydlištěm fyzické osoby se rozumí obec, resp. městský obvod, v němž tato osoba bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat... Místo, kde se fyzická osoba zdržuje, je, na rozdíl od místa bydliště, místem, kde se tato osoba zdržuje bez úmyslu zdržovat se tam trvale (srov. usnesení NS ČR 30 Cdo 444/2004, což není nic nového, viz Handl, V., Ruboš, J. a kol., *Občanský soudní řád – komentář*, I. díl, Panorama Praha 1985, str. 374). Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je podle zvláštního právního předpisu určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (viz § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb.).

Shrneme-li to, tak oprávněný není vůbec schopen podat řádný návrh na nařízení exekuce (natož jej podat k místně příslušnému soudu), anebo soud návrhem zahájené exekuční řízení (nikoli exekuci) usnesením zpravidla zastaví (§ 39 odst. 2 ex. řádu). A nikoliv dle § 44 odst. 2 ex. řádu, že by soud návrh na nařízení exekuce zamítl, jak se tomu v praxi chybně stává. Tak jako tak, vždy proti těmto usnesením neexistuje opravný prostředek (odvolání). Naproti tomu ve vykonávacím řízení dle o. s. ř. soud vadný návrh na nařízení výkonu rozhodnutí odmítá (srov. § 43 odst. 2 ve spojení s § 254 odst. 1 o. s. ř., *pozn.: platí od 1. 1. 2001*). Ani k zastavení exekučního řízení by však nemělo docházet. Jedním z důvodů k zastavení ex. řízení je podle § 39 odst. 2 ex. řádu to, že oprávněný svůj návrh řádně neopraví nebo nedoplní a (!) v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat. Neboli obě podmínky v tomto důvodu musejí být splněny najednou, tzn. jedná se o ku-

mulativní podmínku. Druhá podmínka dle mého názoru nemůže být v našem případě naplněna.

Obecné možnosti řešení této legislativní překážky jsou čtyři.

Prvním a pravděpodobně nejsprávnějším řešením bude **nechat se zastupovat advokátem**, který už přeci vždy něco vymyslí, leč za odměnu samozřejmě. Zatímco ale soudci (justiční čekatelé, asistenti soudce, vyšší soudní úředníci, vedoucí kanceláře), státní zástupci, policisté či soudní exekutoři mají přístup do informačního systému evidence obyvatel (CEO), advokát takovou možnost nemá. V CEO jsou uvedeny i informace jako původní bydliště, přechodný pobyt, manžel/partner, děti, rodiče. Nutno přitom uvést, že všechny dotazy do CEO jsou zaznamenávány (záznam o datu a hodině výdeje a komu byly údaje poskytnuty), průběžně automaticky vyhodnocovány a ke každému zvlášť se uvádí důvod dotazu. Mimo jiné tyto záznamy jsou jedním z údajů, jež může každý ke své osobě z CEO žádat. Je na podrobné diskusi, zda vůbec advokáti po CEO touží. Hned mne totiž napadá, za situace přístupu advokátů do CEO, množství nesmyslných podnětů ke kárnému řízení ČAK. Blíže zákon č. 133/2000 Sb. a jeho vyhlášky.

Druhou možností oprávněného je **návštěva živnostenského rejstříku či obchodního rejstříku**, je-li v něm fyzická osoba – podnikatel zapsán (kdy tomu tak je viz § 34 obch. zák.). Osvědčit právní zájem, jak živnostenský zákon předpokládá pro nahlížení do neveřejné části živnostenského rejstříku, nebude pro oprávněného s ex. titulem žádný problém (srov. § 60 živnostenského zákona).³ O aktuálnosti údaje o bydlišti, resp. trvalém pobytu povinného v tomto rejstříku si asi nedělá iluze nikdo, leč zákonný požadavek (ač bydliště není totéž, co trvalý pobyt) bude naplněn. Exekutor už pak disponuje prostředky k zjištění aktuálního trvalého pobytu a bydliště, event. místa, v němž se povinný zdržuje. V případě (on-line) návštěvy obchodního rejstříku oprávněný zjistí bydliště (a pobyt v ČR v případě cizinců, ať již z EU/ES či mimo ni) povinného už z pouhého výpisu z OR [§ 35 písm. a) obch. zák.], avšak i aktuální (účetní) likviditu povinného ve Sbírce listin (§ 38i obch. zák.).

Taktéž lze (neonline) **navštívit soud, který vydal exekuční titul, a nahlédnout do soudního spisu, resp. protokolu o jednání** a do případného výpisu z centrální evidence obyvatel, anebo ještě lépe, dávat už před zahájením jednání nalézacího řízení bedlivý pozor, když předseda soudu (samosoudce) provádí identifikaci přítomných osob (tedy pokud se žalovaný dostaví).

Konečně **může oprávněný i povinnému zkusit o tento údaj zavolat, napsat dopis či e-mail, poslat fax nebo telegraf anebo snad i osobně požádat**. O úspěšnosti čtvrtého řešení si zajisté každý udělá svou představu.

Jedinou spásou pro dosavadní právní stav je to, že se u těchto podnikatelů bydliště většinou neliší od místa jejich podnikání. Dovolují si však uvedenou legislativní překážku v kontextu s notoricky známými čtyřmi cíly Evropské unie/Evropského společenství,⁴ totiž zejména volným pohybem osob, považovat za časovaný problém.

Peripetie věřitele s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí

Zatímco v předchozím případě, kdy povinným je podnikající fyzická osoba, není oprávněný zpravidla ani schopen napsat řádný návrh na nařízení exekuce, v případě návrhu na výkon rozhodnutí je na tom o něco lépe, neb v šesté části o. s. ř. neexistuje ustanovení, jež by přímo stanovilo náležitosti tohoto návrhu. I když je nutno uvést, že údaj o bydlišti fyzické osoby podnikatele (povinného) v návrhu na výkon rozhodnutí je též zákonnou náležitostí (srov. § 254 odst. 1 ve spojení s § 79 odst. 1 a § 42 odst. 4 o. s. ř.). **Naproti tomu je ve výkonu rozhodnutí ještě složitější situace s místní příslušností soudu. I přesto, že oprávněný se dopachtí bydliště povinného, nemusí mu být (a nebude) z ust. § 252 odst. 1 ve spojení s § 85 odst. 2 o. s. ř. příliš jasné, na který že to soud se má se svým návrhem obrátit.** Místně příslušným soudem je totiž dle o. s. ř. obecný soud povinného. Budeme-li pak přesně citovat o. s. ř. tak obecným soudem fyzické osoby, která je podnikatelem, je ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů okresní soud, v jehož obvodu má místo podnikání (ust. § 85 odst. 2 o. s. ř. pak dále pokračuje, že nemá-li tento podnikatel místo podnikání, určuje se jeho obecný soud jako u fyzické osoby nepodnikající). Takže u ex. titulů pocházejících z obchodně-závazkových vztahů (viz § 261 a násl. obch. zák.) máme právní stav, kdy oprávněný do návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí je povinen uvést bydliště povinného (fyzické osoby podnikatele), jakožto zákonnou náležitost, avšak návrh podává k soudu, v jehož obvodu má povinný místo podnikání.

Jenže potud výklad cit. ust. o. s. ř. (§ 85 odst. 2) od nepravníka, tedy většiny adresátů této právní normy. Každý právník se ale začne ptát sám sebe, svých kolegů a nakonec i komentářů a judikatury (zpravidla v tomto pořadí), zda vykládat toto ustanovení o. s. ř. tak, že návrh na výkon rozhodnutí, jednoduše řečeno, z obchodu podávat k soudu, v jehož obvodu má povinný místo podnikání (tj. k obecnému soudu povinného dle § 85 odst. 2 o. s. ř.) anebo tak, že místně příslušným je soud, v jehož obvodu má povinný bydliště (tj. obecný soud povinného dle § 85 odst. 1 o. s. ř.). Podle mého názoru je za současného práv-

ního stavu (a jen za něho) s ohledem na:

- a) nutnost uvést v návrhu na výkon rozhodnutí údaj o bydlišti povinného (jenž je nutné u podnikající fyzické osoby často shánět),
- b) určení místní příslušnosti soudu v exekučním řízení dle bydliště povinného,
- c) systematický výklad této právní normy,
- d) nemožnost prorogace ve výkonovacím řízení,⁵
- e) dosavadní soudní praxi,

nutno předmětné ustanovení o. s. ř. vykládat tak, že ač povinný je podnikající fyzická osoba a ex. titul pochází z obchodu, nejedná se o věc vyplývající z obchodních vztahů, a tudíž je pro nařízení výkonu rozhodnutí místě příslušný soud, v jehož obvodu má povinný bydliště (a nemá-li bydliště, soud, v jehož obvodu se zdržuje a dále, tj. nemá-li obecný soud, viz speciální ust. § 252 odst. 2 o. s. ř. a nikoliv § 86 odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Typický závěr pro pragmatického právníka

Z doposud uvedeného lze pak pro praxi advokáta uzavřít zejména to, že **v řadě exekucí či výkonů rozhodnutí lze ve prospěch povinného důvodně namítat místní nepřislušnost soudu**, a to jinak v zásadě neúspěšným odvoláním proti usnesení, jimž byl výkon rozhodnutí či exekuce nařízena, přičemž odvolání do usnesení, kterým soud rozhodl o námitce místní nepřislušnosti, je přípustné (srov. usnesení NS ČR 20 Cdo 276/2004 a stanovisko Cpj 200/2005). Někdy totiž soudy nařizují exekuce⁶ a výkony rozhodnutí, aniž by v návrhu bylo uvedeno bydliště povinného, jež může být odlišné od místa podnikání. **Také lze u některých povinných namítat, s ohledem na judikaturu Nejvyššího soudu k pojmu bydliště (viz shora), že povinný je bytem odlišně od místa trvalého pobytu.**

Naproti tomu zastupujeme-li oprávněného, nutno bedlivě pátrat po jeho bydlišti a právě v obvodu tohoto soudu podávat návrhy, není-li samozřejmě naplněna některá z výjimek o místní příslušnosti soudu.

✦ Autor je advokátním koncipientem v Praze a doktorandem na Právnické fakultě ZČU v Plzni.

1 Chápáno ve smyslu oprávnění klienta nějakým způsobem se chovat. Ve vztahu k soudům a orgánům veřejné moci, v našem případě např. při podání návrhu na nařízení exekuce, je přesnější mluvit (a psát) o boji s aplikací nároku klienta. Blíže Knapp, V., Teorie práva - 1. vydání, C. H. Beck 1995, str. 193 a násl.

2 Když už se tedy zákonodárce vydal cestou výčtu (a to taxativního) obsahu označení účastníků výkonovacího řízení, bylo by právně správné toto znění: „...jméno, příjmení a bydliště účastníků, jedná-li se o podnikatele tak jméno a příjmení, popřípadě obchodní firmu, místo podnikání, identifikační číslo a u právnických osob obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo (je-li účastníkem stát, je nutno za slovy „Česká republika“ uvést jednatelskou organizační složku)...“. S takovou změnou by samozřejmě muselo dojít i k úpravě místní příslušnosti exekučních soudů u fyzických osob - podnikatelů, zejména tedy ust. § 45 odst. 2 ex. řádu. Pozorný čtenář si zajisté také povšimne, že už samotný začátek ust. § 38 ex. řádu je co do právního pojmosloví chybný (návrh na nařízení exekuce je nesprávně označen za „návrh na provedení exekuce“).

3 V mezidobí od napsání a vydání tohoto článku, konkrétně v průběhu července roku 2008, došlo k rozšíření údajů uveřejňovaných ze živnostenského rejstříku prostřednictvím sítě internet, a to mimo jiné

právě o údaj bydliště fyzické osoby podnikatele, viz on-line registr živnostenského podnikání MPO ČR <http://www.rzp.cz>. Tato změna souvisí se sto třetí novelou živnostenského zákona (v podobě zákona č. 130/2008 Sb.), kdy mj. s účinností od 1. 7. 2008 došlo k podstatné změně toho, co je považováno za neveřejnou část živnostenského rejstříku, resp. nyní je v zásadě neveřejný pouze údaj o rodném čísle a o uložených pokutách, včetně sankčních opatření uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním (s výjimkou blokových pokut). Na tomto místě si nemohu odpustit poznámku, že zjistit rodné číslo řady podnikajících fyzických osob pro advokáta také není problém, už pouze prostřednictvím jiné on-line veřejně přístupné aplikace, tentokrát od MF ČR.

4 Označení EU/ES proto, že dodnes není nikde v mezinárodním právu zakotvena mezinárodní subjektivita Evropské unie, nýbrž tak tomu je „pouze“ u Evropského společenství (čl. 281, 282 Smlouvy o založení ES). Právě smlouva o Ústavě pro Evropu, tj. Evropská ústava, tak měla učinit. Naproti tomu zastánci existence mezinárodní subjektivity EU argumentují tím, že Mezinárodní soudní dvůr v Haagu ve svém rozhodnutí konstatoval, že mezinárodní subjektivita nemusí být přímo zakotvena v mezinárodních smlouvách, pokud mezinárodní organizace má své

orgány, tyto orgány mají pravomoci a ty jsou plněny. Taktéž dovozují z teorie mezinárodního práva, že opět nemusí být výslovně zakotveny v mezinárodní normě, jestliže se mezinárodní organizaci dostalo uznání (tj. jednostranný mezinárodněprávní úkon) od států.

5 Nejznámější exekuční soudce mj. ve svém díle uvádí: „Tzv. prorogace podle ustanovení § 89a OSŘ při výkonu rozhodnutí není možná. Řízení o výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu není řízením v obchodních věcech, které mají tuto povahu jen v řízení nalézacím“. Tripes, A., Exekuce v soudní praxi - 3. vydání, C. H. Beck 2006, str. 55.

6 Zatímco exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel kterémukoli exekutorovi či příslušnému soudu spolu s určením exekutora (§ 35 ex. řádu), exekuce je nařízena, dle některých právních názorů, už samotným vydáním usnesení o nařízení exekuce soudem (§ 44 odst. 2 ex. řádu). Lze si však též vykládat, že exekuce je nařízena doručením usnesení o jejím nařízení povinnému (s ohledem na ust. § 44 odst. 2 ex. řádu) či až nabytím právní moci tohoto usnesení (argumentuje se ust. § 44 odst. 10 a § 47 odst. 2 ex. řádu, tj. možností povinného podat odvolání proti usnesení o nařízení exekuce a tím, že až exekuční příkaz soudního exekutora má účinky nařízení výkonu rozhodnutí dle o. s. ř.). Za svůj považují poslední právní názor.

Zákaz setkávání otce s nezletilým dítětem a ustanovení § 76b o. s. ř.

JUDr. KATEŘINA ČUŽELOVÁ

Dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Cílem přijatého zákona bylo řešit

jev, který je obecně znám pod pojmem domácí násilí, a kterým je, zjednodušeně řečeno, opakované, eskalující násilné jednání jednoho člena společného obydlí vůči druhému. Zákon upravuje způsob poskytnutí ochrany ohrožené osobě a zamezení dalšímu jednání násilné osoby prostřednictvím krátkodobého vykázní násilné osoby z místa, v němž spolu žijí. Zákonem č. 135/2006 Sb. došlo mimo jiné k obohacení zákona č. 99/1963 Sb. – občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.) o ustanovení § 76b, jež dává předsedovi senátu možnost nařídit předběžným opatřením účastníku, proti kterému návrh směřuje, zejména, aby dočasně opustil dům či byt společně obývaný s navrhovatelem, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něj nevstupoval, případně, aby se zdržel setkávání s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.

V praxi soudů se vyskytly rozdílné způsoby řešení případů, kdy se matka v návrhu na nařízení předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř. domáhá stanovení povinnosti otci dětí zdržet se setkávání a navazování kontaktů s nimi. Pohled soudů se liší v tom směru, **zda matka jako zákonný zástupce může takovýto návrh podat, a zda je takový návrh vůbec nutný**, když jde o nezletilé dítě a ve věcech péče o nezletilé může dle ust. § 81 odst. 1 o. s. ř. soud zahájit řízení i bez návrhu.

Ustanovení § 76b o. s. ř. počítá s tím, že je podán návrh na nařízení předběžného opatření, když násilnou osobu označuje jako „účastníka, proti kterému návrh směřuje“. Rovněž ust. § 74 odst. 2 o. s. ř. za účastníka řízení dle § 76b o. s. ř. označuje vedle navrhovatele „toho, vůči němuž návrh směřuje“.

Osobou navrhovatele pak dle ust. § 74 odst. 2 o. s. ř. může být pouze osoba, jejíž život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost jsou jednáním osoby, proti které návrh směřuje, vážným způsobem ohroženy.

Z citovaných ustanovení (§ 76b odst. 1 a § 74 odst. 2 o. s. ř.) dle mého názoru vyplývá, že na případ předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř. by měla dopadat definice účastníků řízení upravená v ustanovení § 94 odst. 2 o. s. ř. Podle ust. § 94 odst. 2 o. s. ř. jsou účastníky řízení navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje. V případě, že by tento právní názor byl přijat, byly by respek-

továny dosavadní závěry právní praxe, že zákon označuje za účastníky řízení, v řízení o předběžném opatření, subjekty uvedené v § 74 odst. 2 o. s. ř. (srovnejte o. s. ř. s komentářem, C. H. Beck....). Účastníky řízení by při přijetí tohoto právního názoru měli být navrhovatel (ohrožená osoba) a ten, vůči němuž návrh směřuje (násilná osoba). Nařízení předběžného opatření by měl předcházet návrh. (A to přesto, že ustanovení § 75 o. s. ř. výslovně nestanoví náležitosti předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř. Dle mého názoru se tak stalo opomenutím zákonodárce, neboť návrh zákona, kterým by se v případě jeho přijetí změnil občanský soudní řád v čl. I, bod 2 vkládá do ust. § 75 nový odstavec 4, který stanoví náležitosti návrhu na nařízení předběžného opatření podle § 76b.)

Pokud by na právní úpravu předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř. dopadala úprava účastníků daná v ustanovení § 74 odst. 2 o. s. ř., pak účastníkem řízení nemůže být nikdo další, než násilná osoba a navrhovatel, kterým je osoba ohrožená domácím násilím. Proto v případě, že se navrhovatel domáhá, aby byl násilné osobě uložen zákaz setkávání se a navazování kontaktů s někým dalším, není možné takovému návrhu vyhovět, pokud nebude předložena plná moc k zastupování této další osoby a z návrhu se nebude podávat, že také život, zdraví, svoboda či důstojnost této osoby je vážným způsobem ohrožena.

Nyní k případu, kdy matka dětí podává návrh na nařízení předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř., kterým se domáhá uložení zákazu setkávání se a navazování kontaktů otce s nezletilými dětmi. Matka dětí ve většině případů neoznačuje jako navrhovatele. V záhlaví je označena jen navrhovatelka – matka a násilná osoba – otec. Výkladem tohoto procesního úkonu dle jeho obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) by bylo možné dospět k závěru, že děti jsou navrhovateli předběžného opatření a matka je jejich zákonnou zástupkyní (§ 22 o. s. ř.).

Soudy není zastáván jednotný právní názor ohledně možnosti matky takovýto návrh podat. **Otázkou je, zda návrh na nařízení předběžného opatření může podat jako zákonná zástupkyně svých dětí (§ 36 zákona o rodině), a to s ohledem na možný střet jejich zájmů se zájmy dítěte a na specifčnost vztahů rodičů a dětí.**

Okresní soud ve Znojmě ve věci vedené pod sp. zn. 12 Nc 2151/2008 nařídil předběžné opatření, kterým uložil P. D. dočasně opustit společné obydlí (I. výrok), nevstupovat do společného obydlí (II. výrok), zdržet se setkávání s navrhovatelkou a navazování kontaktů s ní (III. výrok), zamítl návrh na uložení povinnosti P. D. zdržet se setkávání s nezletilou A. Z. (IV. výrok). V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že A. Z. není účastnicí řízení, ale navrhovatelka (matka) by se měla domáhat ochrany nezletilé a úpravy poměrů k její osobě u opatrovnického soudu.

Okresní soud ve Zlíně ve věci vedené pod sp. zn. 6 Nc 801/2008 nařídil předběžné opatření, kterým S. M. nařídil dočasně opustit společné obydlí (I. výrok), **zdržet se setkávání s žalobkyní A. M. a jejich dcerou A. M.** a navazování kontaktů s nimi (II. výrok). V odůvodnění soud uvedl, že ze zdravotního záznamu, lékařského potvrzení a zprávy městského úřadu byla opakovaně řešena situace žalobkyně, která je s dcerou A. vystavována ze strany žalovaného opakovaným výhrůžkám a fyzickému napadání. **V záhlaví rozhodnutí nezletilá nefiguruje. Soud se nevyořádal s tím, zda je nezletilá navrhovatelkou či nikoliv, pokud ano, tak zda je řádně zastoupená.**

Ve věcech péče o nezletilé rozhodují soudci opatrovnického oddělení (P a Nc). Jedinou výjimkou jsou předběžná opatření dle ust. § 76a o. s. ř., o kterých pravidelně rozhodují, dle rozvrhu práce, soudci, kteří mají dosažitelnost – službu. Na opatrovnickém oddělení je veden spis P, ve kterém jsou všechna rozhodnutí vydaná o výchově, výživě toho kterého nezletilého dítěte. Soudce, který ve věci rozhoduje, zpravidla má o dítěti přehled. Pokud je podán návrh na předběžné opatření dle ust. § 76 o. s. ř., soudce zpravidla situaci dítěte zná. Předběžným opatřením vydaným dle ust. § 76 o. s. ř. soud může výrazně omezit styk otce s nezletilým, pokud to bude v zájmu nezletilého. Pokud se otec chová k dítěti tak, že jeho chování vykazuje znaky domácího násilí, může soud přistoupit k tomuto opatření bez návrhu, rozhodnout tak může bezodkladně, tedy okamžitě, když zjistí, že otec se k dítěti chová násilně. Pokud se otec takovýmto způsobem chová, o situaci by měl být informován orgán péče o nezletilé, obec s rozšířenou působností by pak měla možnost podat návrh na nařízení předběžného opatření podle ust. § 76a o. s. ř.

Podle ustanovení § 37 zákona o rodině žádný z rodičů nemůže zastoupit své dítě, pokud by mohlo dojít ke střetu zájmů rodičů a dítěte. V těchto případech je nutné dítěti ustanovit kolizního opatrovníka. Pokud matka podává klasickou žalobu jako zákonný zástupce dítěte, soudce požádá opatrovnické oddělení o ustanovení kolizního opatrovníka nezletilému a po jeho ustanovení pokračuje v řízení s kolizním opatrovníkem. U předběžného opatření podle ust. § 76b o. s. ř. však jde o situaci, kdy je o návrhu na nařízení předběžného opatření nutné rozhodnout do 48 hodin od jeho podání (§ 75c odst. 2 o. s. ř.). V této lhůtě není zpravidla možné o ustanovení opatrovníka rozhodnout. Problematická je i skutečnost, že v případě, že by dítěti opatrovník ustanoven byl, pak jedině, co ve věci učiní, je, že převezme rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, případně zamítnutí takového návrhu za nezletilého. V případě předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř. se totiž rozhoduje stejně jako u ostatních předběžných opatření bez nařízení jednání, bez slyšení účastníků (§ 75c odst. 3 o. s. ř.).

Podle mého názoru by návrhu matky na nařízení předběžného opatření dle ust. § 76b o. s. ř., kterým se domáhá, aby byl násilně osobě uložen zákaz setkávání se a navazování kontaktů s nezletilým dítětem, nemělo být vyhověno, a to proto, že jej podal někdo, kdo k tomu není aktivně legitimován, obdobně jako v případě, kdy návrh

na nařízení předběžného opatření dle ust. § 76a o. s. ř. podá někdo jiný než obec s rozšířenou působností (§ 75 odst. 1 o. s. ř.). **Rozhodující soudce však může dát podnět na oddělení péče o nezletilé k rozhodnutí o nařízení předběžného opatření dle ustanovení § 76 o. s. ř., o kterém může být soudcem opatrovnického oddělení rozhodnuto bezodkladně (§ 75c odst. 2 o. s. ř.).**

Existují však také názory opačné, kdy soudy přímo v usnesení o nařízení předběžného opatření ustanovují kolizního opatrovníka, případně se ustanovením opatrovníka nezabývají. Tento – opačný názor je možné odvodnit tak, že pokud je zde (§ 76b o. s. ř.) dána právní úprava předběžného opatření pro případ domácího násilí, má se jít touto cestou i v případě, kdy jde o nezletilé dítě. Dle některých názorů dítě nemusí být v rozhodnutí označeno jako navrhovatel, neboť dle ust. § 81 odst. 1 o. s. ř. ve věcech péče o nezletilé může soud zahájit řízení i bez návrhu. S tímto názorem nesouhlasím, protože zákon v ust. § 76b o. s. ř. s podáním návrhu počítá, nejde o klasickou věc péče o nezletilé, ale o úpravu domácího násilí. Péče o nezletilé je pak svěřena opatrovnickým oddělením soudů, které mohou omezit styk otce s dítětem, ale vycházejí ze znalosti situace v rodině, neboť často rozhodují o řadě návrhů na úpravy výchovy, výživy, styku nezletilých dětí.

✦ Autorka, stážištkyně u Krajského soudu v Brně, je soudkyní Okresního soudu v Blansku.

Vyroubal | Krajhanzl | Školout

V K Š

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ s. r. o.

Advokátní kancelář
VYROUBAL KRAJHANZL ŠKOLOUT, s. r. o.

přijme advokáta (-tku)

**se zaměřením na problematiku
veřejných zakázek a hospodářské soutěže.**

Požadujeme: zkušenosti, AJ, NJ – výhodou

Své CV zasílejte na: krajhanzl@akvks.cz
nebo sromova@akvks.cz

I. Odlišné hodnocení důkazů soudem II. stupně

II. Presumpce nevinny

I. Soud vyššího stupně může vyslovit právní názor, který je pro nižší soud závazný, nesmí jej však zavazovat k určitému hodnocení důkazů, pokud sám ve veřejném zasedání důkaz neprovede. Přčtení výpovědi svědka nestačí.

II. Ani nejvyšší stupeň podezření sám o sobě nestačí pro odsouzení.

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. I. US 608/2006

Z odůvodnění:

Při posouzení jádra stěžovatelových námitek vycházel Ústavní soud z následujících úvah. Má-li být soudní rozhodnutí považováno za souladné s článkem 39 Listiny, podle něhož: „Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest ... lze za jeho spáchání uložit“, pak je třeba prokázat naplnění všech znaků trestného činu, přičemž ze zásady presumpce nevinny, zakotvené v článku 40 odst. 2 Listiny, plyne požadavek, aby závěr o naplnění znaků trestného činu byl postaven mimo důvodnou pochybnost (k výkladu čl. 39 Listiny srov. např. bod 37 nálezu sp. zn. IV. ÚS 38/06 ze dne 19. 6. 2006 publikovaný v tištěné podobě ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, dále „Sb. n. u.“, ve svazku 41 na straně 539, nebo v elektronické podobě v databázi NALUS provozované Ústavním soudem, dostupné z: <http://nalus.usoud.cz>, dále „NALUS“).

Princip in dubio pro reo je právní zásadou uznávanou civilizovanými národy (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 438/2000 ze dne 27. 6. 2000 in NALUS). „Z principu presumpce nevinny ... plyne ... pravidlo in dubio pro reo, dle kterého, není-li v důkazním řízení dosaženo praktické jistoty o existenci relevantních skutkových okolností, tj. jsou-li přítomny v daném kontextu důvodné pochybnosti, jež nelze odstranit ani provedením dalšího důkazu, nutno rozhodnout ve prospěch obviněného“ (srov. in NALUS nález sp. zn. I. ÚS 733/01 ze dne 24. 2. 2004). Jakkoli vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok. Principy odpovědnosti za zavinění a presumpce nevinny nelze izolovat (srov. in NALUS nález sp. zn. IV. ÚS 36/98 ze dne 13. 5. 1998). Tyto principy se promítají i do jednotlivých ustanovení trestního řádu (srov. in NALUS nález sp. zn. II. ÚS 441/99 ze dne 29. 3. 2000) a obecné soudy jsou na úrovni ústavního i podústavního práva zavázány k jejich bezpodmínečnému respektování.

Mezi odvolacím soudem a soudem prvního stupně panovala zásadní neshoda ohledně hodnocení věrohodnosti svědka K., jehož výpověď hodnocená jednotlivě i ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy vyvolávala dle soudu prvního stupně důvodné pochybnosti o vině stěžovatele. Svědek K. byl vyslechnut soudem prvního

stupně v hlavním líčení (srov. č. 1. 1776 spisu sp. zn. 36 T 20/98). Odvolací soud byl jiného názoru a svědeckou výpověď považoval za věrohodnou. Tohoto svědka však nevyslechl, ačkoli jeho výpověď byla z hlediska celé důkazní soustavy klíčová pro závěr o naplnění subjektivní stránky stíhaného jednání [kasační usnesení vydal odvolací soud v neveřejném zasedání – viz výše bod 6b)].

Vrchní soud v Olomouci ani při druhém rozhodování svědka K. nevyslychal, a k veřejnému zasedání jej ani nepředvolal – viz bod 6f) uvedený výše. Přitom (podle odůvodnění napadeného rozsudku) odvolací soud tohoto svědka velmi pravděpodobně považoval za spolupachatele. Ani tato skutečnost nevedla odvolací soud k odstranění pochybností o motivech výpovědi svědka, který důkazně podložil závěr o podvodném úmyslu stěžovatele (k prokázání právní otázky naplnění znaku zavinění z hlediska principů spravedlivého procesu srov. in NALUS nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 460/04 ze dne 27. 9. 2005). V době stíhaného jednání přitom platil trestní zákon v podobě, jež vyžadovala, aby podvodný úmysl pojal obviněný již v době sjednávání úvěru (srov. in NALUS nález sp. zn. I. ÚS 558/01 ze dne 25. 11. 2003).

Krajský soud v napadeném rozsudku výslovně uvedl, že věrohodnost svědka K. hodnotí dle příkazu odvolacího soudu. Taktéž Ústavní soud po prostudování obsahu kasačního usnesení odvolacího soudu konstatuje, že pokyn odvolacího soudu byl v tomto směru jasný [viz výše bod 6 b)].

Oprávnění soudu vyššího stupně dávat soudu nižšího stupně závazné pokyny vyplývá z instanční koncepce soudního řízení, která sama o sobě neodporuje zásadám ústavnosti (srov. in NALUS nález sp. zn. I. ÚS 615/01, ze dne 20. 3. 2002). Nařizovací oprávnění soudu vyššího stupně však má stanoveno jasné meze již na úrovni podústavního práva (srov. ust. § 264 odst. 1, § 263 odst. 7, § 265s odst. 1 a § 270 odst. 4 trestního řádu, jakož i ust. § 110 odst. 3 soudního řádu správního či ust. § 226 odst. 1 a § 243d odst. 1 občanského soudního řádu). Soud vyššího stupně může vyslovit právní názor, který je pro nižší soud závazný, avšak nesmí jej zavazovat k určitému hodnocení důkazů. V případě trestního řízení je odvolací soud výslovně vázán hodnocením důkazů, jenž provedl soud prvního stupně (§ 263 odst. 7 tr. ř.). Ústavní soud konstatuje, že z hlediska pravidel spravedlivého procesu a práva na obhajobu nelze považovat přčtení výpovědi nepřítomného svědka za provedení důkazu, které by mohlo mít relevanci z hlediska změněného hodnocení věrohodnosti svědka.

Z hlediska ústavních záruk nesmí uplatnění instanční pravomoci kolidovat s žádnou ze zásad spravedlivého procesu a odvolací soud není oprávněn nařizovat změnu v hodnocení důkazů (srov. in NALUS nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 180/03 ze dne 2. 3. 2004 a přiměřeně i nález sp. zn. II. ÚS 282/97 ze dne 13. 1. 1999). Instanční cestou nelze vnutit nižšímu soudu vlastní hodnocení důkazů. Stěžovatel tuto vadu namítal a argu-

mentoval i názory odborné literatury, avšak tyto námitky nebyly v rozporu s pravidly spravedlivého procesu vyřádkány (srov. in NALUS nález sp. zn. I. ÚS 403/03 ze dne 17. 8. 2005).

Obecné soudy nemohou rezignovat na posouzení věrohodnosti výpovědi svědka, byť jej obžaloba z nějakého důvodu privilejuje (srov. in NALUS body 25 a 27 nálezu sp. zn. I. ÚS 375/06 ze dne 17. 12. 2006). Tato vada nabývá ústavní relevance tehdy, když má taková výpověď stěžejní význam pro prokázání viny. Měl-li odvolací soud radikálně odlišný názor na věrohodnost svědka, měl jej sám vyslechnout, aby mohl bezprostředně vnímat jeho projevy a aby mohl dát obhajobě příležitost přímo před tímto soudem zpochybnout tvrzení podávaná tímto svědkem (srov. bod 26 výše cit. nálezu sp. zn. I. ÚS 375/06 a nález sp. zn. III. ÚS 532/01 ze dne 31. 1. 2002). Zásada bezprostřednosti má ústavní relevanci z hlediska naplnění práva obviněného na obhajobu v trestním řízení, garantovaného čl. 40 odst. 3 Listiny (srov. in NALUS nález sp. zn. III. ÚS 376/01 ze dne 15. 11. 2001).

S ohledem na výše uvedené Ústavní soud konstatuje, že Vrchní soud v O. a Krajský soud v O. (v důsledku uposlechnutí příkazu daného tímto soudem), porušily právo stěžovatele na spravedlivý proces, garantované čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť se nevyřádkaly s jeho námitkami týkajícími se důkazu, na základě něhož byl shledán vinným spácháním trestného činu. Provedenými důkazy nebylo prokázáno jednoznačně a s nejvyšším možným stupněm jistoty, který lze od lidského poznání požadovat (tj. nebylo prokázáno mimo rozumnou pochybnost), že stěžovatel naplnil všechny zákonné znaky trestného činu, za nějž byl odsouzen. Proto byla porušena i zásada presumpce nevin (čl. 40 odst. 2 Listiny), neboť vzniklé pochybnosti bylo třeba vyložit ve prospěch stěžovatele. Nejvyšší soud dovolání stěžovatele odmítl, ačkoli minimálně v jednom případě považoval porušení ust. § 263 odst. 7 trestního řádu (namítané nejvyšší státní zástupkyně) za relevantní z hlediska ust. § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. [srov. na www.nsoud.cz/rozhod.php, usnesení sp. zn. 5 Tdo 1050/2004 ze dne 6. 10. 2004: „Podle § 263 odst. 7 tr. ř. v tomto případě odvolací soud může přihlížet jen k důkazům, které byly provedeny ve veřejném zasedání před odvolacím soudem, a tyto důkazy hodnotí v návaznosti na důkazy provedené soudem prvního stupně v hlavním líčení. Odvolací soud je vázán hodnocením těchto důkazů soudem prvního stupně s výjimkou těch důkazů, které odvolací soud sám ve veřejném zasedání znovu provedl.“] Také Nejvyšší soud proto porušil právo stěžovatele zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny a v důsledku toho i právo garantované čl. 40 odst. 2 Listiny.

Na okraj Ústavní soud konstatuje, že na úrovni podústavního práva byl novelou č. 265/2001 Sb. odstraněn ústavní deficit a byl do trestního řádu důsledněji pro-

mítnut článek 37 odst. 3 Listiny garantující rovné postavení obžaloby a obhajoby. Zásada rovnosti stran nepochybně patří mezi esenciální náležitosti spravedlivého procesu (srov. in NALUS nález sp. zn. IV. ÚS 343/04 ze dne 14. 3. 2005). Soud nesmí svým postupem zavdat pochybnost o rovném přístupu jak k obžalobě, tak obhajobě. Ústavní soud si povšiml vypjatých vztahů mezi odvolacím soudem a obhajobou (opakované vznesení námitky podjatosti versus podnět ke kárnému potrestání kvůli omluvě z jednání – čl. 1. 2198). V takové procesní situaci mohou nabýt důležitosti i detaily pro soud zdánlivě nepodstatné. A nemusí být nejhodnější zapůjčování soudního spisu jedné „straně“ bez toho, aniž by takové výhody požívala „strana“ druhá (srov. čl. 1. 2176, 2178, z nichž plyne zapůjčení soudního spisu obžalobě). Soud musí v trestním řízení důsledně naplňovat trestní řád a případně přímo aplikovat Listinu bez ohledu na to, že jej jiné předpisy při určité interpretaci nabádají k jejímu porušení (státní zástupce opřel žádost o zapůjčení spisu o ust. § 15 zákona č. 283/1993 Sb., o statním zastupitelství [správně asi má být § 14 odst. 4]).

Z hlediska zásad spravedlivého procesu nesmí soudy tolerovat neúměrné protahování řízení, a proto lze pochopit razantní snahu o bránění se obstrukčním praktikám. Soud však také musí zvážit, zda postup orgánů činných v trestním řízení byl náležitě svižný a zda průtahy nejdou i na jejich vrub. Jinak může být taková snaha snadno zvnějšku viděna jako projev nedostatku nestrannosti (srov. v oficiální databázi HUDOC rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Chmelíř proti ČR ze dne 7. června 2005, stížnost č. 64935/01, § 67; český překlad dostupný z: www.justice.cz na stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR v sekci Vybraná rozhodnutí Evropského soudu). Konečně Ústavní soud podotýká, že dosud nebyla vypořádána ani námitka nekompenzování dosavadní délky řízení, ani námitka, že podle zásady není podváděn, kdo ví, že je podváděn. Je třeba zkoumat, že banka prostřednictvím osob, které za ni jednaly, věděla, že deklarovaný účel úvěru a skutečný účel (restrukturalizace) se liší (k těmto námitkám srov. výše cit. nálezy sp. zn. I. ÚS 558/01 a I. ÚS 554/04).

Vzhledem k výše popsaným zjištěním se Ústavní soud dalšími námitkami stěžovatele nezabýval, neboť postačovala ke zrušení napadených rozhodnutí. Stěžovatel navrhl odklad vykonatelnosti napadených rozhodnutí (§ 79 odst. 2 zákona o Ústavním soudu), tento návrh blíže nerozvedl, avšak tímto rozhodnutím návrh přestal být relevantním návrhem.

Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a podle ust. § 82 odst. 3 písm. a) cit. zákona zrušil rozhodnutí citovaná ve výroku tohoto nálezu.

Odměna advokáta za stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání

Za úkon – stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání – náleží obhájci odměna ve výši jedné poloviny úkonu podle advokátního tarifu.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. 3 To 161/2006

Vrchní soud zamítl stížnost obhájce JUDr. A. S. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2006, sp. zn. 36 T 5/2006, v trestní věci odsouzeného R. K.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením rozhodl vyšší soudní úředník Krajského soudu v Ostravě tak, že podle § 151 odst. 2, odst. 3 tr. ř. přiznal obhájci JUDr. A. S., advokátu AK O., odměnu a náhradu hotových výdajů za poskytnutou obhajobu odsouzeného R. K. takto:

1. za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy obhajoby podle § 11 odst. 1 písm. b), § 12 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 235/1997 Sb. (dále jen advokátního tarifu) 2025 Kč;
2. za účast při vyšetřovacích úkonech podle § 11 odst. 1 písm. e), § 12 odst. 1 advokátního tarifu (1 x 2025; 4 x 2700) 12 825 Kč;
3. za další poradou s klientem přesahující 1 hod. podle § 11 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (1 x 2070) 2070 Kč;
4. ze sepis návrhu na provedení důkazu listinami podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (1 x 2070) 2070 Kč;
5. za prostudování spisu při skončení vyšetřování podle § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu (1 x 1350) 1350 Kč;
6. za sepis žádosti o bezplatnou obhajobu podle § 11 odst. 2 písm. d), odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (1 x 1350) 1350 Kč;
7. za sepis stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 11 odst. 2 písm. d), odst. 3, § 12 odst. 1 advokátního tarifu (1 x 1350) 1350 Kč;
8. za účast na jednání před soudem podle § 11 odst. 1 písm. g) vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (2 x 2070) 4140 Kč
9. režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb. (8 x 75; 5 x 300) 2100 Kč, tedy celkem 28 965 Kč.

Proti tomuto usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost obhájce JUDr. A. S. Ve stížnosti nesouhlasí se snížením odměny advokáta za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy obhajoby a za účast u vyšetřovacího úkonu téhož dne, tj. 3. 3. 2006, kdy mu byla odměna zvýše-

na pouze o 50 % namísto požadovaného zvýšení o 100 procent, když má za to, že úkony byly provedeny po obvyklé pracovní době advokátních kanceláří a jsou tedy úkonem časově náročným.

Dále nesouhlasil s výši přiznané odměny za sepsání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání, sepsané dne 4. 3. 2006 s odůvodněním, že se jedná o úkon podle § 11 odst. 2 písm. d), odst. 3 advokátního tarifu, když mu podle něj měla být za uvedený úkon přiznána odměna podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu za právní úkon „písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé“.

Současně namítl nesprávnost postupu soudu I. stupně, když podání soudu ze dne 3. 10. 2006 označené jako „Doplňení žádosti o přiznání bezplatné obhajoby“ nevyhodnotil jako právní úkon a odměnu mu nepřiznal.

V závěru své stížnosti proto navrhl, aby Vrchní soud v Olomouci, nebude-li jeho stížnosti vyhověno podle § 146 odst. 1 tr. ř., v souladu s § 149 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení krajského soudu zrušil.

Vrchnímu soudu v Olomouci byla věc předložena jako soudu stížnostnímu ve smyslu § 146 odst. 2 písm. c) tr. ř. Z obsahu spisového materiálu bylo zjištěno, že opravný prostředek byl podán ve stanovené lhůtě podle § 143 odst. 1 tr. ř., osobou oprávněnou podle § 142 odst. 1 tr. ř. Ustanovení § 151 odst. 4 tr. ř. opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí formou stížnosti připouští. Vrchní soud v Olomouci v souladu s ustanovením § 147 odst. 1 písm. a), b) tr. ř. přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení i řízení, jež tomuto rozhodnutí předcházelo, a shledal podanou stížnost nedůvodnou. Vrchní soud v Olomouci je vázán revizním principem stížnostního řízení, musel tedy přezkoumat všechny výroky napadeného usnesení a přihlížel i k těm vadám, které nebyly ve stížnosti výslovně vytýkány. Tento princip není absolutní a je omezen v několika směrech. Stěžovatel může projevit svoji vůli napadnout usnesení ve vztahu k určité osobě nebo věci a tato vůle musí být zásadně při přezkoumávání respektována. Dosah revizního principu je dále limitován zákazem reformatio in peius. S ohledem na skutečnost, že stížnost byla podána do rozhodnutí, jež je podmíněno návrhem obhájce ve smyslu § 151 odst. 2, odst. 3 tr. ř., u něhož dochází k prolomení tzv. zásady oficiality, soud při rozhodování byl limitován i samotným rozsahem podaného návrhu obhájce co do jednotlivých úkonů i výše odměny, případně náhrad, které obhájce požadoval.

Podkladem pro napadené rozhodnutí se stalo vyúčtování poskytnutých právních služeb obhájcem došlé krajskému soudu dne 30. 10. 2006, které bylo podáno včas i z hlediska nároku na jeho uplatnění, tj. ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy se obhájce dozvěděl, že povinnost obhajovat skončila, tak jak to ukládá ustanovení § 151 odst. 2 tr. ř. Rovněž výpočet výše odměny za jeden úkon právní služby byl v souladu s tarifní hodnotou podle § 10 odst. 3 písm. c) advokátního tarifu (1500 Kč – 10 %), tedy 1350 Kč, když proti obžalovanému bylo dne 3. 3. 2006 zahájeno trestní stíhání pro trestný čin, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 10 let (§ 140 odst. 2 tr. zák.), a u úkonů práv-

ní pomoci uskutečněných po účinnosti novely advokátního tarifu č. 276/2006 Sb., tj. od 1. 9. 2006 ve výši 2070 Kč (tj. 2300 Kč - 10 %).

Stížnostní soud, po přezkoumání napadeného rozhodnutí a vyúčtování poskytnutých právních služeb obhájcem, dospěl k následujícím závěrům. Pokud se týká námitky obhájce s navýšením odměny za úkon dne 3. 3. 2006 toliko o 50 % namísto požadovaných 100 %, nutno konstatovat, že stížnostní soud považuje uvedené krácení krajským soudem za správné. Přiznané zvýšení odměny za citované úkony právní služby o 50 %, které byly provedeny do 22.00 hod., považuje stížnostní soud za zcela adekvátní. Z rozsáhlé judikatury k ustanovení § 12 odst. 1 advokátního tarifu vyplývá, že při stanovení míry zvýšení je vždy nutno vycházet z konkrétní okolnosti daného případu. V této konkrétní věci se stížnostní soud plně ztotožnil s odůvodněným soudem I. stupně, když ten dovodil závěr, že nárok na zvýšení z důvodu mimořádné časové náročnosti za úkony, jež byly provedeny v běžný pracovní den (od 19.00 do 21.00 hod.), tedy do noční doby do 22.00 hod., jež je sice možno považovat za časově náročné, je nutno připustit toliko do výše 50 %, zatímco v případě práce v noci či ve svátek a ve dny pracovního klidu by takovéto zvýšení mohlo být vyšší a v případě kumulace pozdně noční doby se svátkem nebo dnem pracovního klidu by mohlo dosahovat i horní hranice přípustného zvýšení.

Stížnostní soud souhlasil se soudem I. stupně, pokud krátil odměnu za sepsání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání o jednu polovinu. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. k) advokátního tarifu taxativně uvádí opravné prostředky, u nichž advokátovi náleží odměna za jeden úkon právní služby. V případě stížnosti tak lze učinit pouze proti rozhodnutí o návrhu na obnovu řízení. Z tohoto pohledu je ustanovení § 11 odst. 2 písm. d) advokátního tarifu, kterého užil krajský soud, koncipováno širěji a lze z něj dovodit, že v případě podané stížnosti připadá pro vyúčtování mimosmluvní odměny právě toto ustanovení, vyjma případů zde výslovně uvedených. Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání je svou povahou nejbližší úkonům právní služby

uvedeným v ustanovení § 11 odst. 2 písm. d) advokátního tarifu s mimosmluvní odměnou ve výši 1/2 úkonu. Tomu ostatně odpovídá i samotný věcný charakter a rozsah podané stížnosti, plně korespondující s počátečním stadiem trestního řízení před zahájením dokazování.

Vzhledem k provedení tohoto úkonu v den pracovního klidu byla odměna za sepsání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání krajským soudem navýšena o 100 %, podle požadavku obhájce.

K námitce stěžovatele stran nepřiznání odměny za úkon ze dne 3. 10. 2006 označený jako „Doplnění žádosti o přiznání bezplatné obhajoby“ je třeba konstatovat, že ne každé písemné sdělení soudu či orgánům trestního řízení je možno považovat za písemné podání soudu nebo orgánu, týkající se věci samé. Za takovýto úkon podle názoru stížnostního soudu je možno považovat jeho žádost o přiznání bezplatné obhajoby ze dne 26. 9. 2006, odměněného podle § 11 odst. 1 písm. d), odst. 3 advokátního tarifu. Naopak shora označenou písemnost, v níž obhájce pouze doplnil svou původní žádost, není možno považovat za konkrétní úkon právní služby, jak jej má namyslit ustanovení § 11 odst. 1, odst. 2 advokátního tarifu, neboť se jedná toliko o pouhé doplnění či upřesnění již podané žádosti, jež nemá samotný charakter úkonu právní služby, stejně tak jako další obdobná podání, jež jsou spojena s trestním řízením, např. písemné omluvy, drobná vyjádření a sdělení provedená obhájcem za obviněného. Vzhledem k tomuto nepřiznanému úkonu byl v souladu s příslušnými ustanoveními advokátního tarifu krácen rovněž režijní paušál o jeden úkon právní pomoci, tj. za 5 úkonů à 300 Kč, oproti požadovaným 6 úkonům à 300 Kč (kromě dále požadovaných a přiznaných 8 x 75 Kč).

S ohledem na výše uvedené dospěl proto Vrchní soud v Olomouci k závěru, že Krajský soud v Ostravě při stanovení odměny obhájci postupoval v plné míře v souladu s ustanovením advokátního tarifu a na základě výše uvedeného nezbylo, než stížnost obhájce JUDr. A. S. jako nedůvodnou zamítnout, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

❖ Právní věta redakce.

Z judikatury ESD

K otázce zacházení s advokáty poskytujícími právní služby v hostitelském členském státě a k otázce zrušení požadavku předchozí praxe v oblasti práva hostitelského členského státu.

Dne 4. května 1998 obdržel Evropský soudní dvůr (dále jen „ESD“) žalobu na prohlášení neplatnosti směrnice č. 98/5 o usnadnění trvalého výkonu povolání advo-

káta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace¹ (C - 168/98).

Grand Duchy of Luxembourg (dále jen „Lucemburské velkovévodství“ či „navrhovatel“) **uvádí tři důvody pro zrušení směrnice:**

Porušení druhého odstavce článku 52 Smlouvy o ES²

Žalobní důvod spočívající v porušení druhého odstavce článku 52 Smlouvy o ES má dvě části. V **první** části se napadají rozdíly při zacházení s advokáty-občany a advokáty-migranty, v **druhé** se namítá dotčení veřejného zájmu na úseku ochrany spotřebitele a řádného výkonu spravedlnosti.

První část

Lucemburské velkověvodství argumentuje tím, že druhý odstavec článku 52 Smlouvy o ES stanoví povinnost s migrující osobou samostatně výdělečně činnou zacházet naprosto stejně jako s občanem dané země. Rovné zacházení se posuzuje podle právního řádu hostitelského členského státu, nikoliv členského státu původu migrující osoby samostatně výdělečně činné. Ani právo na usazování by nemělo být uděleno, pokud by mělo docházet k porušení právní úpravy, či jinými slovy k diskriminaci osob samostatně výdělečně činných v hostitelských členských státech.

Navrhovatel dále uvádí, že zatímco je možné „upustit“ od zkoušení znalostí mezinárodního práva, komunitárního práva či práva členského státu původu, o tomto „upuštění“ nesmí být v žádném případě uvažováno ve vztahu ke znalostem práva hostitelského členského státu. Znalosti získané v oblasti práva hostitelského členského státu nejsou identické s právem jiných členských států. Mimoto znalosti vnitrostátního práva jsou hodnoceny a následně uznávány směrnicí č. 89/48.³ Navrhovatel se tímto domnívá, že článek 52 Smlouvy o ES konstituuje zvláštní vyjádření jinak obecného principu rovného zacházení.

Ve svém návrhu navrhovatel tvrdí, že zrušením požadavku předchozího vzdělání v oblasti práva hostitelského členského státu a umožněním poskytování právních služeb v oblasti tohoto práva migrujícími advokáty směrnice č. 98/5 diskriminuje advokáty-občany oproti advokátům-migrantům, což je protiprávní a zároveň v rozporu s článkem 52 Smlouvy o ES; tento článek totiž podle navrhovatele neopravňuje komunitární legislativu, aby zrušila požadavek předchozího vzdělávání uvedený ve směrnici.

Navrhovatel konstatuje, že směrnice č. 98/5 ignoruje podstatné rozdíly, které existují a musí existovat mezi usazením a poskytováním služeb (směrnice č. 77/249⁴ umožňuje evropským hostujícím advokátům poskytovat právní služby v oblasti práva hostitelského členského státu, aniž by tento advokát toto právo znal).

Parlament a Rada, podpořena dalšími účastníky řízení, odmítají, že se jedná o diskriminaci. Uvádí, že advokáti poskytující právní služby v členském státě pod profesním označením získaným v tomtéž členském státě na straně jedné a advokáti poskytující právní služby v jednom členském státě pod profesním označením získaným v jiném členském státě na straně druhé mají odlišné pozice, především existují různá omezení při poskytování právních služeb. Ti první mohou poskytovat právní služby ve všech směrech, ve kterých to umožňuje právní řád daného členského státu, zatímco ti druzí mohou být v některých svých činnostech omezeni. Advokát poskytující právní služby v hostitelském členském státě je povinen uvádět profesní označení, které získal v domovském státě, a to v jazyce svého domovského státu. Tímto je zamezeno možné záměně s profesním označením, pod kterým vystupují advokáti, kteří získali oprávnění k poskytování právních služeb v tomto členském státě, tj. ve svém domovském státě.

Druhá část

Lucemburské velkověvodství zpochybňuje platnost směrnice č. 98/5 z důvodu porušení zájmu na ochraně spotře-

bitele a zájmu na řádném výkonu spravedlnosti. Zrušením předchozí povinnosti (evropského usazeného advokáta) praxe v oblasti právního řádu hostitelského členského státu směrnice předpokládá, že ochraně spotřebitelů bude učiněno zadost, pokud bude mít každý členský stát právně upravenou povinnost příslušné kvalifikace pro přístup k profesi advokáta. V návaznosti na výše uvedené se navrhovatel domnívá, že pokud může být praxe získána až během výkonu profese advokáta, znamená to, že výkon profese advokáta předchází praxi, což je nemožné. Pokud bude advokát poskytovat právní služby v oblasti práva hostitelského členského státu, tj. v oblasti práva, které nezná, jedná se o značný risk právě ve vztahu ke spotřebitelům a ve vztahu k řádnému výkonu spravedlnosti.

Parlament a Rada kontrují, že směrnice č. 98/5 bere v úvahu v první řadě veřejný zájem, především tedy ochranu zájmů spotřebitele v článcích 4, 5, 6 a 7.⁵ Mimo jiné etický kodex stanoví, že advokát nesmí převzít případ, pokud se necítí kompetentní k jeho převzetí. Porušením této povinnosti by se vystavil disciplinárnímu řízení.

V případě absence koordinace na komunitární úrovni mohou členské státy, pokud zde existuje veřejný zájem, přijmout taková opatření, která jsou v souladu se Smlouvou o ES a které mohou vytvořit jisté překážky volného pohybu k ochraně spotřebitelů.

Komunitární legislativa zde upřednostňuje před systémem a priori zkoušení znalostí v oblasti práva hostitelského členského státu systém, který kombinuje informovanost spotřebitele, omezení při poskytování právních služeb u vymezených právních úkonů, povinné pojištění pro případ odpovědnosti za škodu či disciplinární systém zahrnující jak domovský, tak i hostitelský členský stát. Komunitární legislativa neruší požadavek znalosti právního řádu hostitelského členského státu, pouze advokátovi umožňuje, že tuto znalost není povinen prokazovat předem.

ESD tento žalobní důvod (obě části) zamítl.

Porušení druhé věty článku 57(2)⁶ Smlouvy o ES

V druhé části své žaloby uvádí Lucemburské velkověvodství, že směrnice č. 98/5 měla být přijata jednomyslně dle druhé věty článku 57(2) Smlouvy o ES a nikoliv kvalifikovanou většinou dle článku 189b Smlouvy o ES.⁷

Navrhovatel se totiž domnívá, že v některých členských státech články směrnice 2, 5 a 11⁸ mění stávající základní zásady zákonné právní úpravy týkající se vzdělávání a podmínek pro přístup k profesi advokáta. Tato změna vzdělávacích kritérií je zřejmá, protože již není (ač dříve existoval) požadavek předchozí praxe v oblasti práva hostitelského členského státu anebo uznání rovnocennosti diplomu a složení srovnávací/rozdílové zkoušky.

Navrhovatel zdůrazňuje, že k újmě ochrany spotřebitele právních služeb směrnice č. 98/5 odstranila povinnost prověření znalostí lucemburského práva u advokáta, který chce poskytovat právní služby na území Lucemburska, a tímto umožnila plný přístup k profesi advokáta v Lucembursku, což bylo před přijetím této směrnice i ve většině jiných členských států nemožné.

Rada a Parlament kontrují tím, že druhá věta čl. 57(2) Smlouvy o ES musí být vykládána restriktivně, poněvadž

je výjimkou z obecného pravidla, a v tomto případě podmínky pro její aplikaci nebyly naplněny.

Směrnice 98/5 stanoví zásadu vzájemného uznávání profesních kvalifikací získaných v členských státech, která je garancí volného pohybu advokátů a spadá pod čl. 57(1), který stanoví, že Rada vydává směrnice o vzájemném uznávání diplomů, osvědčení dle postupu uvedeném v čl. 189b tak, aby usnadnila volný pohyb osob samostatně výdělečně činných; a dále spadá pod první a třetí větu čl. 57(2) Smlouvy o ES, nikoliv druhou větu čl. 57(2).

ESD tento žalobní důvod zamítl.

Porušení článku 190 Smlouvy o ES⁹

Lucemburské velkovévodství uvádí, že směrnice č. 98/5 porušuje povinnost vyplývající z článku 190 Smlouvy o ES proto, že neobsahuje odůvodnění ani stanoviska, na jejichž základě byla směrnice přijata. Především směrnice neobsahuje odůvodnění, proč bylo upuštěno od požadavku předchozího vzdělávání v oblasti právního řádu hostitelského členského státu. Také se zde nevysvětluje, proč je každému advokátovi poskytujícímu právní služby v hostitelském státě pod profesním označením svého domovského státu umožněn okamžitý a neomezený přístup k profesi advokáta.

ESD stanoví, že rozsah povinností uvádět odůvodnění či stanoviska záleží na daném opatření a v případě obecně závazných opatření je možné indikovat situaci, která vedla k přijetí daného opatření na straně jedné a všeobecné cíle, kterých mělo být dosaženo na straně druhé.

V tomto případě směrnice č. 98/5, obsahující koherentní a dostatečný popis situace, která vedla k jejímu přijetí, k němuž náleží zrušení překážek volného pohybu osob (samostatně výdělečně činných i zaměstnaných) a služeb, je jedním z cílů Společenství; advokát oprávněný poskytovat právní služby v jednom členském státě může zažádat o uznání svého diplomu dle směrnice č. 89/48 s možností usazení se v jiném členském státě a poskytovat právní služby pod profesním označením hostitelského členského stá-

tu; v oblasti poskytování právních služeb již směrnice č. 77/249 advokátům umožňuje poskytovat právní služby v oblasti práva domovského členského státu, hostitelského členského státu, komunitárního a mezinárodního práva.

Směrnice č. 98/5 také obsahuje prohlášení o všeobecných cílech, kterých chce dosáhnout. Patří k nim především rychlá integrace kvalifikovaného migrujícího advokáta v hostitelském členském státě a tím i zamezení překážek volného pohybu osob.

Je evidentní, že přijetím obecně závazného opatření (směrnice č. 98/5) neporušila komunitární legislativa povinnost uvedenou v článku 190 Smlouvy o ES. Touto povinností totiž není uvádět konkrétní důvody, v tomto případě důvody vedoucí k odstranění požadavku předchozí kvalifikace v oblasti práva hostitelského členského státu a umožnění výkonu profese v hostitelském členském státě, jedná-li se o implementaci základních cílů Společenství. Stejně tak jako tato situace nevyžaduje uvést konkrétní důvody, proč nebylo poskytování právních služeb hostujícím advokátem na území jiného členského státu časově omezeno, čímž se zamýšlí zjednodušit svobodu usazování a možnost účastnit se ekonomického života v hostitelském členském státě.

V preambuli směrnice nebyla nalezena žádná inkonsistence týkající se možnosti migrujícího advokáta poskytovat právní služby pod profesním označením hostitelského členského státu po určité době, tj. po složení příslušné zkoušky, ani v případě oprávnění advokáta poskytovat právní služby v hostitelském členském státě pod profesním označením svého domovského státu bez časového omezení (v tomto případě advokát neskládá žádné zkoušky). Tyto dva způsoby výkonu profese advokáta jsou považovány za odlišné.

I tento žalobní důvod byl zamítnut.

Žaloba byla zamítnuta.

❖ Přeložila a upravila Mgr. LENKA EISENBRUKOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK.

1 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 98/5 ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace.

2 Článek 52 Smlouvy o ES, nyní čl. 43(2)
V rámci níže uvedených ustanovení jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území státu druhého. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu usazenými na území druhého státu. Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak.

3 „Směrnice Rady ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (89/48/EHS)“.

4 Směrnice Rady ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů (77/249).

5 Článek 4

1. Advokát vykonávající činnost v hostitelském členském státě pod profesním označením udělovaným v domovském státě používá označení, které musí být vyjádřeno v úředním jazyce nebo v jednom z úředních jazyků domovského členského státu srozumitelným způsobem a tak, aby se zabránilo záměně s profesním označením udělovaným v hostitelském členském státě.

2. Pro účely použití odstavce 1 může hostitelský členský stát požadovat, aby advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě uvedl stavovskou organizaci, již je členem v domovském členském státě, nebo soud, u kterého je oprávněn vykonávat činnost podle předpisů domovského členského státu. Hostitelský členský stát může také požadovat, aby advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě uvedl příslušný orgán tohoto státu, u kterého je zapsán.

Článek 5

1. S výhradou odstavců 2 a 3 advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě vykonává stejnou profesní činnost jako advokát vykonávající svou činnost pod odpovídajícím profesním označením udělovaným v hostitelském členském státě

a může, mimo jiné, poskytovat právní rady v oblasti práva svého domovského členského státu, práva Společenství, mezinárodního práva a práva hostitelského členského státu. V každém případě dodržuje procesní předpisy platné u vnitrostátních soudů.

2. Členské státy, které povolují, aby na jejich území určitá kategorie advokátů připravovala listiny opravňující ke správě majetku zesnulých osob nebo k vytvoření nebo převodu věcných práv k nemovitostem, které jsou v jiných členských státech vyhrazeny jiným povoláním než povoláním advokáta, mohou ve vztahu k takovým činnostem vyloučit z výkonu povolání advokáta vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě, pokud bylo toto označení uděleno v jednom z členských států, v nichž je tato činnost vyhrazena jiným povoláním.

3. Pro účely výkonu činností týkajících se zastupování nebo obhajoby klienta v soudním řízení a do té míry, do jaké právo hostitelského členského státu takovou činnost vyhrazuje pro advokáty vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v tomto státě, může hostitelský členský stát požadovat, aby advokáti vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě pracovali buď ve spojení s advokátem, který vykonává činnost

u daného soudu a který by v případě potřeby nesl odpovědnost vůči tomuto soudu, nebo s „avoué“ činným u tohoto soudu. K zajištění řádného fungování soudního systému však mohou členské státy stanovit zvláštní předpisy pro přístup k nejvyšším soudům, například připustit k nim pouze specializované advokáty.

Článek 6

1. Bez ohledu na pravidla pro výkon povolání, jimž advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě podléhá v domovském členském státě, podléhá tento advokát stejným pravidlům pro výkon povolání jako advokát vykonávající činnost pod odpovídajícím profesním označením udělovaným v hostitelském členském státě ve vztahu ke všem činnostem, které na území tohoto státu vykonává.

2. Advokátům vykonávajícím činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě se dostane odpovídajícího zastoupení v profesních sdruženích hostitelského členského státu. Toto zastoupení představuje alespoň právo hlasovat při volbách do orgánů těchto sdružení.

3. Hostitelský členský stát může požadovat, aby si advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě sjednal pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou z výkonu povolání nebo aby se stal členem profesního záručního fondu podle předpisů, které tento stát stanoví pro profesní činnost vykonávanou na jeho území. Advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě se však této povinnosti zproští, pokud prokáže, že je podle předpisů domovského členského státu kryt pojištěním nebo zárukou, pokud je takové pojištění nebo záruka rovnocenná co do podmínek a rozsahu krytí. Pokud jsou rovnocenné pouze zčásti, může příslušný orgán v hostitelském členském státě požadovat, aby bylo sjednáno doplňkové pojištění nebo doplňková záruka k pokrytí části, které nejsou pokryty pojištěním nebo zárukou sjednanou podle předpisů domovského členského státu.

Článek 7

1. Pokud advokát vykonávající činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě poruší své povinnosti v hostitelském členském státě, použijí se procesní předpisy, sankce a opravné prostředky platné v hostitelském členském státě.

2. O kárném řízení proti advokátovi vykonávajícímu činnost pod profesním označením udělovaným v zemi původu příslušný orgán hostitelského členského státu před jeho zahájením příslušný orgán v domovském členském státě a poskytne mu veškeré příslušné údaje. První pododstavec se použije obdobně, pokud kárné řízení zahájí příslušný orgán domovského členského státu, který o něm vyzoomí odpovídajícím způsobem příslušný orgán jednoho nebo více hostitelských členských států.

3. Aniž jsou dotčeny rozhodovací pravomoci příslušného orgánu hostitelského členského státu, spolupracuje tento orgán v průběhu celého kárného řízení s příslušným orgánem domovského členského státu. Hostitelský členský stát zejména přijme nezbytná opatření, aby se zajistilo, že příslušný orgán v domovském členském státě může podat vyjádření orgánům příslušným pro rozhodování o opravném prostředku.

4. Příslušný orgán v domovském členském státě rozhoduje podle vlastních procesních a hmotněprávních předpisů, jak postupovat v případě rozhodnutí příslušného orgánu v hostitelském členském státě proti advokátovi vykonávajícímu činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě.

5. Dočasné nebo trvalé odnětí povolení k výkonu povolání příslušným orgánem domovského členského státu vede bez dalšího k tomu, že dotyčnému advokátovi je dočasné nebo trvale v hostitelském členském státě zakázán výkon povolání pod profesním označením udělovaným v domovském státě; není to však nezbytný předpoklad pro rozhodnutí příslušného orgánu hostitelského členského státu.

6 Čl. 57 (2) Smlouvy o ES, nyní čl. 47

1. Za účelem usnadnění přístupu osob k samostatně vydělečnému činnostem a jejich výkonu přijme Rada postupem podle článku 251 směrnice upravující vzájemně uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci.

2. Za stejným účelem přijímá Rada postupem podle článku 251 směrnice ke koordinaci právních a správních předpisů členských států, jež se týkají přístupu k samostatně vydělečnému činnostem a jejich výkonu. Rada rozhoduje postupem podle článku 251 jednomyslně o směrnicích, k jejichž provedení jsou alespoň v jednom členském státě zapotřebí změny stávajících zásad zákonné právní úpravy jednotlivých povolání týkajících se vzdělání a podmínek přístupu fyzických osob k nim. V ostatních případech Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.

7 Článek 189b Smlouvy o ES, nyní článek 251.

1. Odkazuje-li tato smlouva, pokud jde o přijetí aktu, na tento článek, použije se následující postup.

2. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě návrh.

Po obdržení stanoviska Evropského parlamentu jedná Rada kvalifikovanou většinou takto:

- jestliže schválí veškeré změny obsažené ve stanovisku Evropského parlamentu, může přijmout navrhovaný akt v takto pozměněném znění,
- jestliže Evropský parlament nenavrhuje žádné změny, může přijmout navrhovaný akt,
- v ostatních případech zaujme společný postoj a postoupí jej Evropskému parlamentu. Rada podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých zaujala společný postoj. Komise podrobně informuje Evropský parlament o svém postoji.

Jestliže ve lhůtě tří měsíců od tohoto postoupení Evropský parlament:

- a) schválí společný postoj nebo nepřijme žádné usnesení, pokládá se dotyčný akt za přijatý v souladu se společným postojem;
- b) odmítne společný postoj nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý;
- c) navrhne nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů změny společného postoje a změněný návrh postoupí Radě a Komisi, která k těmto změnám zaujme stanovisko.

3. Schválí-li Rada kvalifikovanou většinou všechny změny navržené Evropským parlamentem ve lhůtě tří měsíců od jejich obdržení, pokládá se dotyčný akt za přijatý v podobě takto změněného společného postoje; o návrzích změn, k nimž Komise zaujala odmítavé stanovisko, však Rada rozhoduje jednomyslně. Neschválí-li Rada všechny změny, svolá předseda Rady po dohodě s předsedou Evropského parlamentu ve lhůtě šesti týdnů dohodovací výbor.

4. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo jejich zástupců a ze stejného počtu zástupců Evropského parlamentu, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou zástupců Evropského parlamentu. Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady. Při plnění svého úkolu se dohodovací výbor zabývá společným postojem na základě změn navržených Evropským parlamentem.

5. Schválí-li dohodovací výbor ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání společný návrh, mají Evropský parlament, který se usnáší nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů, a Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou, ode dne tohoto schválení šest týdnů na to, aby přijaly navrhovaný akt v souladu se společným návrhem. Neschválí-li jeden z obou orgánů navrhovaný akt, pokládá se za nepřijatý.

6. Neschválí-li dohodovací výbor společný návrh, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

7. Lhůty tří měsíců a šesti týdnů uvedené v tomto článku se prodlužují z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady první nejvýše o jeden měsíc a druhá nejvýše o dva týdny.

8 Článek 2

Každý advokát má právo trvale vykonávat činnosti uvedené v článku 5 v každém jiném členském státě pod profesním označením udělovaným v domovském státě.

Zařazení do profesního stavu v hostitelském členském státě se řídí článkem 10.

Článek 11

Je-li povolen společný výkon advokacie advokátů vykonávajících činnost s použitím odpovídajících profesních označení udělovaných v hostitelském členském státě, platí následující ustanovení pro advokáty, kteří chtějí vykonávat činnost s použitím tohoto profesního označení nebo kteří se zapisují u příslušného orgánu:

1. Jeden nebo více advokátů, kteří patří k jedné skupině v domovském členském státě a kteří vykonávají v hostitelském členském státě činnost pod profesním označením udělovaným v zemi původu, mohou vykonávat svou profesní činnost v pobočce nebo zastoupení své skupiny v hostitelském členském státě. Pokud jsou však zásadní pravidla vztahující se na tuto skupinu v domovském členském státě v rozporu se zásadními pravidly stanovenými právními nebo správními předpisy v hostitelském členském státě, použijí se předpisy hostitelského státu, pokud je jeho dodržení oprávněno veřejným zájmem na ochraně klientů a třetích stran.

2. Každý členský stát umožní dvěma nebo více advokátům ze stejné skupiny nebo ze stejného domovského členského státu, kteří vykonávají činnost na jeho území pod profesním označením udělovaným v jejich domovském státě, přístup k formě společného výkonu advokacie. Pokud dává hostitelský členský stát svým advokátům možnost výběru mezi několika formami společného výkonu advokacie, musí mít stejné formy k dispozici i výše uvedení advokátů. Způsob, jakým tyto advokátů společně vykonávají činnost v hostitelském členském státě, se řídí právními a správními předpisy tohoto státu.

3. Hostitelský členský stát přijme opatření nezbytná k tomu, aby byl povolen společný výkon advokacie také

- a) několika advokátům z různých členských států, kteří vykonávají činnost pod profesním označením udělovaným v jejich domovských státech;
- b) jednomu nebo více advokátům spadajícím pod písmeno a) a jednomu nebo více advokátům z hostitelského členského státu. Způsob, jakým tyto advokátů společně vykonávají činnost v hostitelském členském státě, se řídí právními a správními předpisy tohoto státu.

4. Advokát, který chce vykonávat činnost pod profesním označením udělovaným v domovském státě, informuje příslušný orgán v hostitelském členském státě o skutečnosti, že je členem skupiny v domovském členském státě, a poskytne veškeré příslušné informace o této skupině.

5. Odchylně od bodů 1 až 4 může hostitelský členský stát advokátovi zapsanému pod profesním označením udělovaným v domovském státě odmítnout povolit vykonávat činnost na svém území jako členu skupiny, a to do té míry, do jaké zakazuje advokátům vykonávajícím činnost pod odpovídajícím profesním označením udělovaným v tomto státě vykonávat povolání advokáta v rámci skupiny, jejíž někteří členové nejsou členy stavovské obce. Má se za to, že skupina má členy, kteří nejsou členy stavovské obce, pokud

- základní kapitál skupiny zcela nebo částečně drží nebo
- označení, pod kterým vykonává činnost, používají nebo
- rozhodovací pravomoci ve skupině vykonávají podle práva nebo podle skutečnosti osoby, které nemají postavení advokáta ve smyslu čl. 1 odst. 2.

9 Nařízení, směrnice nebo rozhodnutí Rady a Komise musí obsahovat odůvodnění a odkazovat na návrh nebo stanoviska, které musí být podle této smlouvy předloženy.

Monika Pauknerová:

Evropské mezinárodní právo soukromé

C. H. Beck, Praha 2008,
409 stran, 670 Kč.

V dubnu letošního roku se na pulty knihkupectví dostala dlouho očekávaná publikace z pera významné české internacionalistky prof. JUDr. Moniky Pauknerové, CSc., která se poprvé v plné šíři věnuje oboru evropského mezinárodního práva soukromého, tedy oboru, jež je v současnosti nejrychleji se rozvíjejícím odvětvím práva ES.

K přehlednosti a kvalitě zpracování přispívají autorčiny zkušenosti získané v průběhu její vědecké činnosti (od r. 1975 pracovala v oddělení mezinárodního práva soukromého a srovnávacího Ústavu státu a práva ČSAV v Praze), pedagogické činnosti (od r. 1993 přednáší mezinárodní právo soukromé a právo mezinárodního obchodu na Právnické fakultě UK v Praze a od r. 1996 také na Právnické fakultě ZČU v Plzni) a konečně pramenící i z jejich bohatých mezinárodních zkušeností a kontaktů (od r. 2004 je jako první reprezentant z tzv. nových členských států EU členkou Groupe européen de droit international privé. Dále je členkou prestižní International Academy of Comparative Law a dalších odborných asociací).

Recenzovaná kniha je předkládána jako vysokoškolská učebnice a je rozdělena na obecnou a zvláštní část.

Obecná část začíná úvodem do pojmu a předmětu evropského mezinárodního práva soukromého, do kterého autorka pojímá nejen normy upravující pravomoc, resp. mezinárodní soudní příslušnost, normy určující rozhodné právo a normy upravující uznávání a výkon cizích soudních a dalších rozhodnutí, ale i zvláštní skupinu norem upravujících řízení ve zvláštních případech s přeshraničním prvkem (evropský platební rozkaz, evropské řízení o drobných nárocích, směrnice o mediaci apod.).

Autorka dále mapuje historii a prameny práva této oblasti, načež navazuje v české právní teorii dosud dostatečně nezpracovaným vztahem

mezi evropským právem soukromým na straně jedné a mezinárodními smlouvami, popř. právem národních států na straně druhé. K tomu připouje pasáž o vztahu evropského mezinárodního práva soukromého a subjektů z nečlenských států. Tato část knihy je obzvláště přínosná pro každého právníka, který řeší otázku, zda v konkrétním případě upřednostnit aplikaci mezinárodní smlouvy, či nástroje komunitárního práva, přičemž netřeba připomínat, že tato otázka je pro nalezení odpovídajícího řešení zásadní a ne vždy lehce zodpověditelná.

Obecná část knihy je doplněna o specifika spojená s výkladem a používáním evropského práva soukromého, která se nezřídka od zásad výkladu a používání práva českého významně odlišují.

Ve zvláštní části autorka podrobně rozebírá jednotlivé nástroje evropského mezinárodního práva soukromého, počínaje jeho vlajkovou lodí, tj. Nařízením č. 44/2001, o soudní příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (tzv. Brusel I). Výklad je doplněn nejen judikaturou Evropského soudního dvora, jak by se ostatně dalo očekávat, ale i dosud nepřilíh dostupnou judikaturou českých soudů a vybranými rozhodnutími soudů dalších členských států. Tím velmi dobře postihuje problémy, které jsou s aplikací daného nařízení v českém prostředí spojeny a ukazuje cestu k jejich řešení.

Druhým vykládaným předpisem je

Nařízením č. 2201/2003, o soudní příslušnosti, uznání a výkonu rozsudků ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (tzv. Brusel IIa). Dané nařízení a jeho správný výklad nabývají na významu s ohledem na zvyšující se počet mezinárodních manželství, migraci obyvatel Evropy, ale i stále aktuálnější problematiku mezinárodních únosů dětí.

Na tyto dva procesní nástroje navazuje autorka výkladem kolizních norem, jak jsou upraveny Římskou úmluvou o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy a jejím následovníkem v podobě Nařízení o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (tzv. Řím I), které je doplňováno Nařízením č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (tzv. Řím II). V případě posledně uvedených nařízení jde přitom o jejich první komentář v české odborné literatuře.

Kolizní úprava je následována výkladem dvou čistě procesních nástrojů, a to Nařízením č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních, které s účinností od 13. 11. 2008 nahradí stávající Nařízením č. 1348/2000, a Nařízením č. 1206/2001 o spolupráci členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Na ně navazuje specifická úprava jednotlivých typů řízení, jak je obsažena v Nařízením č. 1346/2000 o úpadkovém řízení, Nařízením č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné pohledávky, Nařízením č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu a Nařízením č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

Jakkoli je zřejmé, že autorka nemohla s ohledem na šíři předkládané problematiky, ve které by si každé z předkládaných nařízení zasloužilo samostatný, obsáhlý komentář, zajít do všech nuancí jejich výkladu, poskytuje recenzovaná kniha velmi dobrý a vítaný základ pro každého právníka, který se aplikací evropského práva soukromého zabývá, a odpovídá na mnohé otázky dosud v české odborné literatuře z dané oblasti nezodpovězené.

✦ JUDr. PAVEL SIMON

**Jiří Jelínek – Jiří Říha
– Zdeněk Sovák:**

Rozhodnutí ve věcech trestních

Leges, Praha 2008, 2. aktualizované a přepracované vydání, 368 stran, 500 Kč.

Nově založené právnické Nakladatelství Leges vydalo jako svou prvou publikaci aktualizované a přepracované vydání práce *Rozhodnutí ve věcech trestních*. Jejimi autory jsou odborníci působící na akademické půdě i v aplikační praxi.

Publikace *Rozhodnutí ve věcech trestních* je rozdělena do dvou částí. V první, obecné části, se autoři velmi podrobně věnují postavení a významu rozhodnutí ve věcech trestních, právní úpravě jednotlivých forem rozhodnutí a právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí, tedy dvěma základními vlastnostem rozhodnutí. Obecná část je zakončena důkladným výkladem týkajícím se písemného vyhotovení rozsudku soudu prvního stupně, neboť vzhledem k tomu, že těžištěm trestního řízení je právě řízení u soudu prvního stupně, má rozsudek soudu prvního stupně jisté výlučné postavení mezi ostatními rozhodnutími ve věcech trestních.

Druhá, zvláštní část práce, obsahuje vybrané vzory rozhodnutí ve věcech trestních a vzory podání advokáta ve věcech trestních.

V rámci obecného rozboru týkajícího se postavení a významu rozhodnutí ve věcech trestních autoři poměrně rozsáhle pojednávají v souvislosti s rozhodnutími ve věcech trestních také o základních zásadách trestního řízení. Tento přístup autorů publikace je třeba pokládat za správný, neboť řada základních principů trestního řízení má na vydávání a podobu rozhodnutí přímý a neopominutelný vliv, ať již jde o zásadu stíhání jen ze zákonných důvodů, zásadu presumpce nevin, zásadu materiální pravdy, zásadu volného hodnocení důkazů a dlouhé řady dalších. Do systému základních zásad trestního řízení, ovlivňujících vydání rozhodnutí ve věcech trestních, autoři zařazují nově také zásadu „*ne bis in idem*“, kterou vykláda-

jí v jejich vnitrostátních i mezinárodních souvislostech.

Část publikace zabývající se jednotlivými formami rozhodnutí není omezena pouze na výklad dosavadní právní úpravy rozhodnutí ve věcech trestních, ale nabízí i některé návrhy *de lege ferenda*. Ty nejzajímavější se týkají trestního příkazu, který vedle rozsudku a usnesení představuje další druh rozhodnutí v trestních věcech.

Trestní příkaz totiž představuje institut, který koliduje hned s několika základními zásadami trestního řízení, a proto by obecně mělo být jeho použití omezeno. To je také první návrh *de lege ferenda*, který autoři publikace uvádí, totiž omezit možnosti vyřadit věc trestním příkazem, a to např. pouze u trestných činů, u nichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje dva roky. Omezení by se mělo podle uvedených názorů týkat

rovněž trestů, které lze trestním příkazem uložit, ať již jde o nemožnost ukládat trest odnětí svobody, anebo pokud jde o stanovení limitu pro výši peněžitého trestu, jenž by mohl být trestním příkazem uložen.

Významným a správným návrhem *de lege ferenda* je požadavek na zaktování zákazu reformace *in peius*, který by následoval po odporu podaném ve prospěch obviněného. Současná absence zákazu změny k horšímu u odporu proti trestnímu příkazu totiž představuje zcela výjimečný moment

v kontextu celého trestního práva procesního, který může v řadě případů obviněného, nespokojeného s trestním příkazem, odrazovat od podání tohoto řádného opravného prostředku.

K posílení práv poškozeného a k vyrovnání jeho postavení s ostatními procesními stranami směřuje návrh, aby i poškozený mohl podat proti trestnímu příkazu odpor, čímž by byl zrušen výrok o náhradě škody. Samosoudce by pak mohl sám o náhradě škody rozhodnout, anebo by odkázal poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních.¹

Celkově je možno návrhy autorů publikace, které se týkají právní úpravy trestního příkazu, označit za správné, logické a konzistentní. Institut trestního příkazu je sice jedním z důležitých prostředků racionalizace trestní justice, který přispívá ke zkrácení řady trestních řízení, avšak tyto výhody nesmí být využívány za cenu zkracování práv procesních stran, zejména obviněného.

Druhá, zvláštní část publikace *Rozhodnutí ve věcech trestních* obsahuje vzory rozhodnutí ve věcech trestních a vzory podání advokáta ve věcech trestních. Jde o velmi cenný materiál, který může být výbornou pomůckou jak studentům právnických fakult, tak soudním a právním čekatelům a advokátním koncipientům. Je tomu také proto, že vybrané vzory podání advokáta v trestních věcech obsahují nejčastěji zadávané typy písemných podání při zkouškách advokátních koncipientů.

Mezi vzory rozhodnutí ve věcech trestních lze nalézt všechna zásadní rozhodnutí, která mohou orgány činné v trestním řízení vydávat v průběhu celého trestního řízení, např. obžalobu, usnesení o zastavení trestního stíhání, usnesení o postoupení věci, usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání a samozřejmě odsuzující i zprošťující rozsudek.

Větší prostor je věnován odsuzujícímu rozsudku, jehož vzor je uváděn v různých variantách s odlišnými enunciacemi, např. rozsudek ukládající trest vyhoštění, rozsudek odsuzující zvlášť nebezpečného recidivistu, rozsudek s podmíněným odsouzením, rozsudek ukládající úhrnný trest, ochranné léčení.

Publikace dále obsahuje soubor vybraných vzorů podání advokáta ve věcech trestních. Jde např. o vzor oznámení o trestném činu, návrh na doplnění dokazování, odvolání obžalovaného proti rozsudku soudu prvního stupně, žádost o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, návrh na povolení obnovy řízení, dovolání či žádost o zaházení odsouzení.

Rozhodnutí ve věcech trestních představuje nejdůležitější procesní úkon, který v průběhu trestního řízení orgány činné v trestním řízení provádí. Proto je nezbytné těmto procesním úkonům věnovat bližší pozornost a již z tohoto důvodu je žádoucí pozitivně hodnotit aktualizované vydání monografie zaměřené na toto téma. Práci zhodnocuje, že nejde jen o soubor vzorů více či méně glosovaných vysvětlujícími poznámkami, ale samotným vzorům rozhodnutí a podání advokáta předchází důkladné pojednání o podstatě a významu rozhodnutí a rozbor náležitostí písemného vyhotovení rozsudku v trestních věcech.

Ocenit je třeba rovněž skutečnost, že se autoři publikace nevyhýbají ani některým sporným otázkám, na něž v praxi nejsou jednotné názory (např. otázka, zda trestní příkaz patří mezi odklony v trestním řízení). Kritický pohled na stávající právní úpravu, z něhož pak rezultují návrhy de lege ferenda, má velký význam zejména v souvislosti s pokračujícími reodifikacími pracemi v oblasti trestního práva procesního. Především zmiňované návrhy týkající se právní úpravy trestního příkazu by měly být zohledněny v dalších fázích přípravy nového trestního řádu, jehož věcný záměr již byl zveřejněn.

Minimálně stejně přínosná jako část obecná, teoretická, je i část zvláštní. Posilování praktických forem výuky a překonávání určitých rozdílů mezi teorií a praxí, to jsou základní aspekty moderního trendu právního vzdělávání. Vycházíme-li z předpokladu, že absolvent právnické fakulty by měl odcházet do praxe alespoň se základními praktickými dovednostmi, musíme ocenit publikaci, která studentům vysvětluje principy vytváření rozhodnutí a podání v trestních věcech.

Publikaci *Rozhodnutí ve věcech trestních* vedle posluchačů právnických fakult však jistě ocení také justiční a právní čekatelé, advokátní koncipienti, kteří ji mohou využívat jako pomůcku při přípravě na justiční a advokátní zkoušky, či soudci, státní zástupci, advokáti a policisté.

✦ JUDr. FILIP ŠČERBA, Ph.D.

¹ Jelínek, J., Říha, J., Sovák, Z.: *Rozhodnutí ve věcech trestních*. 2. aktualizované a přepracované vydání. Leges, Praha 2008, s. 81-83.

Markéta Selucká:

Ochrana spotřebitele v soukromém právu

C. H. Beck, Praha 2008,
149 stran, 390 Kč.

Dílo, o kterém bude řeč, je právě teď na pultech prodejen a v katalozích právní literatury. Nabízí odborné pojednání na téma ochrany spotřebitele v soukromém právu se zaměřením na závazkové právo, resp. spotřebitelské závazky, a to jak v režimu občanského, tak i v režimu obchodního práva, což by samo o sobě mohlo přinášet mnohá problematická úskalí výkladu de lege lata.

Autorka však problematiku dokonale ovládá a tato možná úskalí kvalifikovaně překonává. Její výklad je systematický a obsahuje též odbornou analýzu kompatibility našeho právního řádu s komunitárním právem, judikaturou Evropského soudního dvora a judikaturou členských států EU, která nebývá běžně dostupná. Čerpá ze své dřívější praxe ve státní správě, v advokacii i v podnikatelské sféře.

V současné době autorka působí na své Alma Mater – brněnské Masarykově univerzitě – jako odborná asistentka na katedře občanského práva. Nepřehlédnutelná je přitom i její pozitivní role, kterou sehraje při realizaci výzkumného záměru Právnické fakulty MU.

Je členkou Acquis Group (European Research Group on Existing EC Private Law), komise pro přípravu nového občanského zákoníku při MSP ČR a v jejím rámci působí jako

vedoucí týmu pro nájem a pacht.

Recenzované dílo se (kromě úvodu a závěru) člení do pěti kapitol. V první kapitole je vytvořen historický a právně-teoretický kontext. Navazuje pojednání věnované soukromoprávnímu vztahu a spotřebitelskému vztahu. Poté jsou vymezeny subjekty, předmět a obsah spotřebitelského soukromoprávního vztahu.

V rámci publikace při pojednání o „spotřebitelských obchodech“ vymezuje a třídí Markéta Selucká i obchodní závazkové vztahy (obchody). Vychází přitom z rozlišení provedeného prof. JUDr. Josefem Bejčkem, CSc., a rozeznává obchody obligatorní (podle ustanovení § 261 odst. 1, 2, 3 obchodního zákoníku) a fakultativní obchody (podle § 262 obchodního zákoníku). Obligatorní obchody člení přitom na typové (§ 261 odst. 3) a relativní (§ 261 odst. 1 a 2). Jako samostatnou kategorii přitom uvádí obchody kombinované (podle ustanovení § 261 odst. 6 obchodního zákoníku).

Věnuje se i judikatuře posuzující sjednání obchodního závazkového vztahu podle § 262 obchodního zákoníku. Zde se nám jeví, že se již judikatura sjednotila, že takové ujednání je možné mezi všemi druhy subjektů. Dokonce podle judikatury stačí, když strany ve svém písemném ujednání necitují přímo § 262, ale uvedou označení příslušného obchodněprávního smluvního typu, např. § 536 obchodního zákoníku pro smlouvu o dílo.

Autorka pak správně uvádí, že ochranu spotřebitele v obchodních závazkových vztazích zajišťuje též § 262 odst. 4 obchodního zákoníku. Považu-

jeme však za problém tohoto ustanovení, že nechrání jen spotřebitele, ale i „nepodnikatele“ (tedy mj. i stát a kraje). Ustanovení § 262 odst. 4 se totiž nevztahuje jen na vztahy podle § 262, ale i na ty, které vznikají podle § 261.

V obchodněprávních vztazích naplňujících § 3a obchodního zákoníku přítom – jak si všímá autorka – nejde o neplatnost právního úkonu. Je tu však otázka, zda by bylo možné využít ustanovení § 265 obchodního zákoníku, a zda tedy nejde o případ, který nepoživá právní ochrany.

Základní teze (hypotézy), ze kterých autorka vycházela ve svém díle, jsou tyto:

- Definice pojmu „spotřebitel“ je nejednotná, a to jak v rámci směrnic ES, tak i v rámci judikatury ESD.
- V členských státech ES je pojem „spotřebitel“ vykládán a chápán rozdílně.
- České právo obsahuje generální definici pojmu „spotřebitel“, ale v rámci právního řádu existují dílčí definice pojmu „spotřebitel“ v závislosti na nepřímém předmětu spotřebitelského závazkového vztahu.
- Spotřebitel je v právní úpravě ČR mnohdy chráněn méně než obdobná smluvní strana, která není v analogickém právním vztahu spotřebitelem.
- Implementace směrnic ES do našeho právního řádu je činěna fragmentárně a neprovázaně na stávající soukromoprávní instituty.

Takto vytyčené teze recenzované dílo potvrzuje a uvádí to i ve svém závěru. Toto konstatování však pochopitelně neubírá ničeho na kladech toho, co zde bylo vykááno. Ukazuje však další směry pro naše snažení.

Závěrem obsahuje práce resumé v anglickém jazyce, seznam výchozí tuzemské i velmi široké zahraniční monografické a časopisecké literatury, judikaturu Evropského soudního dvora, vybraných států ES/EU i judikaturu českou a dvanáct zajímavých schémat.

Pojetí této velmi kvalitní práce (nabitě fakty a poznatky) a její zpracování ji činí vhodnou i při řešení konkrétních sporů, lze ji proto, a nejen z tohoto důvodu, doporučit široké právnícké veřejnosti. Obsahuje totiž potřebnou analýzu řady dílčích problémů.

✦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

**Robert Krč – Karel Marek
– Michal Petr:**

Zákon o veřejných zakázkách a koncesní zákon s komentářem

Linde Praha, a. s., 2008, 2. podstatně přepracované a doplněné vydání, 696 stran, 598 Kč.

Na knižním trhu odborné právnícké literatury se v poměrně rychlém sledu po prvním vydání (2006) a jeho rozebrání objevila před nedávnem již druhá, aktuální doplněná verze kolektivní komentářové publikace k zákonu o veřejných zakázkách a ke koncesnímu zákonu. Pozornému čtenáři, který měl v ruce vydání první, neunikne, že toto vydání je skutečně vydáním podstatně přepracovaným a doplněným.

Problematika úpravy veřejných zakázek a s nimi velmi úzce souvisejících koncesních smluv a koncesního řízení patří v posledním období nepochybně k aktuálně sledované a diskutované oblasti našeho právního řádu. To souvisí jednak s vysoce aktuálním obsahem dané úpravy, a dále i se skutečností, že stávající právní úprava [zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), které společně nabyly účinnosti dne 1. 7. 2006 a oba dnes již platí ve znění pozdějších změn a doplnění] poměrně rychle nahradila úpravu předchozí (již byl zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, který nabyl účinnosti dne 1. 5. 2004, byl několikrát novelizován, a ve svém novelizovaném znění také uprvoval i související udělování koncesí).

Vzdor tomu, že již předchozí úprava z r. 2004 byla přijímána a novelizována v souladu s právem Evropských společenství, cílem při přípravě současné právní úpravy na předmětném úseku byla právě její plná slučitelnost se směrnicemi Evropských společenství, a hlavním důvodem její přípravy bylo zajištění transpozice nových zadávacích směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES do českého právního řádu (jejichž některé nové instituty se jevilo značně problematické zapracovat

do předchozí úpravy), a snaha odstranit určité nedostatky úpravy dřívější. Přesto lze říci, že zákon č. 137/2006 Sb. v mnohém vyšel ze zákona č. 40/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přičemž současně s novou úpravou veřejných zakázek byl vydán také koncesní zákon, který zřetelně podrobněji, než tak sám činil předchozí zákon o veřejných zakázkách, upravuje koncesní problematiku, ale zákonitě také za tohoto stavu věci obsahuje řadu odkazů na zákon o veřejných zakázkách. Při dané souvztáznosti si jistě bylo možné představit včlenění obou úprav do jednoho zákonného předpisu, zákonodárce však touto cestou nešel.

Nyní představované druhé vydání předmětné publikace vychází ze znění úpravy, které již prošlo několika ná-

slednými novelizacemi, jež přinesly další potřebná upřesnění a doplnění. V komentáři jsou tak již zapracovány novely zákona o veřejných zakázkách, provedené zákonem č. 110/2007 Sb., zákonem č. 296/2007 Sb. (související se změnami v „právním okolí“) a zákonem č. 76/2008 Sb. (zejména nově upravujícím „limitaci“ veřejných zakázek podle „výše předpokládané hodnoty“). Stejně tak je v komentáři zapracována novela koncesního zákona, provedená zákonem č. 30/2008 Sb. (jejíž význam je zejména upřesňující).

Předmětná publikace, jak je u publikací tohoto charakteru obvyklé, komentářovými poznámkami a vysvět-

livkami blíže objasňuje účel a obsah daných úprav. Mimo to je komentáři každého z obou zákonů předřazen několikastránkový text, podávající vysvětlení základních principů úpravy, obsažené v tom kterém zákoně. Všichni tři spoluautoři publikace přitom mají k dané problematice věcně velmi blízko, neboť JUDr. Robert Krč, jinak vedoucí autor této publikace, a JUDr. Michal Petr jsou pracovníky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a doc. JUDr. Karel Marek, CSc., pedagog Právnické fakulty Masarykovy univerzity, je pak členem rozkladové komise uvedeného úřadu, a všichni se ze svých pozic, byť dílčím způsobem, také podíleli na připomínkovém procesu v rámci přípravy předmětných právních úprav.

Autoři tak s detailní odbornou znalostí věci přibližují obsah obou zákonů v aktuálně platném znění.

U zákona o veřejných zakázkách tak činí s vědomím, že evropské zadávací směrnice podrobně upravují postupy při zadávání nadlimitních veřejných zakázek, zatímco u podlimitních zakázek se toliko omezují na zaktování principu transparentnosti a nediskriminace při jejich zadávání. Naše vnitrostátní právní úprava oproti směrnici podrobně rozpracovává postupy i při zadávání podlimitních zakázek, přičemž u podlimitních zakázek je stanoven zvláštní zjednodušený režim řízení. K ucelenosti pohledu na danou úpravu přispívá i zdůraznění zásad dané úpravy, k nimž patří: snaha o celkové zjednodušení zadávání, snaha o odstranění dřívějších problémů a zohlednění praktických zkušeností s prováděním a aplikací předchozí úpravy, vyjasnění základních pojmů, podrobnější specifikace jednotlivých zadávacích postupů, zařazení subjektů poskytujících poštovní služby mezi sektorové zadavatele, zavedení možnosti zadávání pomocí společných nákupních subjektů, stanovení možnosti uzavírání rámcových smluv i pro veřejné zadavatele (nikoli jen pro zadavatele sektorové), konstituování soutěžního dialogu – řízení určeného pro zvláště složité zakázky, umožňující zadavateli získat inovativní řešení daného projektu v situaci, kdy sám není z objektivních důvodů schopen přesně

specifikovat způsob provedení veřejné zakázky, jakož i elektronizace procesu zadávání.

V případě koncesního zákona autoři připomínají, že zákon vznikl ve snaze umožnit realizaci tzv. PPP projektů (Public Private Partnership – partnerství veřejného a soukromého sektoru) v České republice. Koncesní zákon se přitom vztahuje pouze na veřejné zadavatele (viz § 2 odst. 2 zákona č. 137/2006 Sb.), a ve své podstatě vymezuje postup veřejného zadavatele, jakým způsobem vybrat koncesionáře v koncesním řízení a následně s ním uzavřít koncesní smlouvu. Dohled nad dodržováním zákona je, obdobně jako u veřejných zakázek, svěřen Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Autoři přitom v úvodní poznámce k úpravě obsažené v koncesním zákoně čtenáře orientují i na úpravu koncesí v Evropských společenstvích.

Za tuto situace je potom třeba jen přivítat uváděnou publikaci, která tak představuje či poskytuje poměrně komplexní a systematicky pojaté zpracování otázek, jež s uplatňováním právního režimu veřejných zakázek a s nimi souvisejících koncesních režimů bezprostředně souvisí. Takto obecně orientované konstatování o poslání odborného literárního díla lze jistě spojovat více méně s každou příslušně orientovanou tzv. „komentářovou“ publikací, nicméně po mém soudu právě pro tuto publikaci platí dané konstatování obzvláště. To z toho důvodu, že celý komentář je tak říkajíc podán „na pozadí“ poznatků čerpaných, a také zprostředkovaných, ve spojení s vybranými právně významnějšími a zajímavými výstupy rozhodovací praxe Úřadu pro hospodářskou soutěž, vztahujícími se k dané problematice, což je v mnoha směrech pro postupy podle předmětných úprav v praxi přinejmenším inspirující. Toto druhé vydání ve svých více než 500 odkazech navíc široce odkazuje také na aktuální judikaturu Evropského soudního dvora, Nejvyššího správního soudu, Krajského soudu v Brně (jako soudu místně příslušného při přezkoumání rozhodnutí Úřadu pro hospodářskou soutěž – se sídlem v Brně), či na některá dřívější rozhodnutí Vrchního soudu

v Olomouci. Přeprocovaná publikace využívá, a to nejen ve spojení s připomínanými odkazy, ale i v podání jednotlivých komentářových poznámek, také zřetel hodných dosavadních praktických poznatků získaných při práci s oběma zákonnými texty v běžné praxi.

Na instruktivnosti a praktické užitečnosti daná publikace dále mj. nabývá i tím, že za komentovaným zákonem o veřejných zakázkách a komentovaným koncesním zákonem je uveden přehledový výčet souvisejících prováděcích vyhlášek k oběma zákonům, stejně jako není opomenuto připomenutí Nařízení Komise (ES) č. 1564/2005, kterým se stanoví standardní formuláře pro zveřejňování oznámení v rámci postupů zadávání veřejných zakázek podle směrnic Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES, jakož ani připomenutí Rozhodnutí Komise 2005/15/ES o prováděcích pravidlech k postupu stanovenému v čl. 30 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES.

Celkově tak lze říci, že autoři komentáře k jeho zpracování přistoupili s potřebnou znalostí problémů a potřeb, které jsou spjaty jak již se samotnou zákonnou úpravou veřejných zakázek a souvisejících koncesních režimů, tak i s navazujícími otázkami postupu podle této úpravy v praxi. Komentář vychází z rozsáhlých odborných znalostí a dále i cenných praktických poznatků všech jeho spoluautorů. Přitom je psán jazykem srozumitelným i pro nepravníky, a současně je příslušně instruktivně nastaven, což je v daném případě pro své souvislosti neobyčejně užitečné právě pro praxi.

Vzhledem ke známé složitosti samotných textů daných právních úprav, a s tím spojené obtížnosti jejich výkladu i návazné praktické aplikace je představovaná publikace cenná již tím, že může přispět ke kvalifikované orientaci zadavatelů i uchazečů v dané problematice a vyvarovat je tak chyb, k nimž, a to zejména při zadávání veřejných zakázek, v praxi v řadě případů dochází. S ohledem na obsah a způsob zpracování je tak publikaci možno doporučit všem, kteří se veřejnými zakázkami a koncesemi za-

bývají. Právem aspiruje na to, aby se stala žádanou knihou v praxi veřejného i soukromého podnikatelského sektoru. Lze ji doporučit i pracovníkům či představitelům širší právní praxe, a to včetně advokátů, kteří ve spojení s touto problematikou poskytují právní služby. Nepochybně je daná publikace způsobilá posloužit i jako studijní pramen studentům právnického studia.

❖ doc. JUDr. PETR PRŮCHA, CSc.

Lenka Krutáková – Tomáš Kruták:

Zákon o veřejných zakázkách s komentářem a příklady

ANAG, Olomouc 2007,
477 stran, 329 Kč.

Recenzovaná publikace obsahuje výklad ustanovení advokáty stále více užívaného předpisu, zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon sestává z 161 paragrafů,

ke kterým je vydáno více prováděcích předpisů a který je používán spolu s přímo používanými nařízeními Evropské unie. Autoři, z nichž PhDr. Mgr. Lenka Krutáková působí v advokátní kanceláři WOLF

THEISS, Mgr. Tomáš Kruták je advokát v advokátní kanceláři Balcar Polanský Eversheds, využili v publikaci svých zkušeností z poradenství v oblasti veřejných zakázek, na kterou se ve svých kancelářích převážně specializují. Jejich výklad jednotlivých ustanovení zákona v sobě spojuje prvky metodicky provázaného výkladu vedoucího k pochopení toho kterého ustanovení zákona a provázanost výkladu mezi jednotlivými komentovanými ustanoveními a jinými právními předpisy. Nezbytným výkladovým vodítkem se v současné době stává judikatura Evropského soudního dvora. Uvedené skutečnosti jsou si autoři vědomi a v hojně míře tuto judikaturu při výkladu používají a se zněním české právní úpravy konfrontují.

Autoři komentují kupř. pojem veřejné zakázky, vyjadřují se k základním zásadám současné právní úpravy, osobní působnosti zákona a členění jednotlivých zadavatelů, k věcné působnosti zákona a vyluky z ní, členění veřejných zakázek a způsobu určení ceny předmětu veřejných zakázek, kvalifikaci dodavatelů, nabídkám, jejich posuzování a hodnocení, námitkovým řízením, dohledu nad dodržováním zákona.

Autoři – kromě své dlouholeté praktické zkušenosti v oblasti veřejných zakázek – mají zkušenosti rovněž s publikační činností. Mgr. Kruták je spoluautor komentáře ke koncesnímu zákonu, dr. Krutáková publikuje články v českých a rakouských odborných periodikách z oblasti PPP projektů. Tyto zkušenosti v publikaci zúročili.

Publikace je přínosná pro všechny, kteří se profesionálně zabývají právem veřejných zakázek a používají kromě vnitrostátní právní úpravy i právní úpravu v EU.

Přínosná je dále skutečnost, že autoři jako jediní reagovali na technické novely zákona o veřejných zakázkách a připravili doplňující výklad v podobě sešitku.

Publikace rozbírá a interpretuje některá výkladově nejednoznačná ustanovení a problémy právní úpravy veřejných zakázek; osobně spatřují význam publikace v tom, že srozumitelným způsobem popisuje právní úpravu veřejných zakázek a za příja-

telnou cenu nabízí dostatek informací odborné veřejnosti, specialistům v oblasti veřejných zakázek a advokátům a advokátním koncipientům, kteří se na tuto problematiku přímo specializují nebo s ní přicházejí do styku.

❖ JUDr. Ing. RADEK JURČÍK, Ph. D.

Michal Tomášek:

Přehled dějin vietnamského práva

Univerzita Karlova v Praze,
Právnická fakulta, Scripta Iuridica
č. 4, Praha 2008, 106 stran,
187 Kč.

Profesor Tomášek přednáší (kromě evropského práva) výběrový předmět „Právní systémy Dálného východu“ na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V roce 2004 vydal v nakladatelství Academia Dějiny čínské práva, což je mistrně zpracovaná rozsáhlá studie, která nemá ve střední Evropě nikde obdobu, a v roce 2007 ve stejné edici Scripta Iuridica č. 3 přehled dějin japonského práva. Zvažuje vydání podobné studie o korejském právu, čímž by byla situace na úseku právních dějin Dálného východu zcela zmapována.

Autor se rozhodl – vzhledem ke složitosti vývoje vietnamského státu – vybrat ty nutné body dějin Vietnamu, které jsou relevantní pro čtenářské pochopení vývoje práva na území dnešního Vietnamu.

Jednotlivé úseky řadí do osmi kapitol, které si všímají historie Vietnamu od nejstarších dob do čínské anexie (roku 111 př. Kristem), dále práva v období severní závislosti v letech 111 př. Kr. – 939 našeho letopočtu, kdy došlo k čínské anexi a Vietnam se stává součástí čínské říše a dostává se tak pod vliv konfuciánské ideologie. V tu dobu se také prosazovalo v Číně učení legismu. Z protikladu obou ideologií vzniká jeden systém teorie vzájemného vztahu součinnosti nebes a člověka. Na vietnamském území měl velký význam i buddhismus.

Tomášek rozeznává na Dálném východě dva systémy práva:

- 1) systém čínský, resp. čínsko – ko-rejsko – vietnamský a
- 2) právní systém japonský.

V letech 939 – 1407 buduje Vietnam samostatný stát, avšak vietnamské právo bylo tak dlouho pod vlivem čínského práva, že se neodvažovalo zbavit této závislosti tak, jak k tomu došlo v Japonsku.

Autor se zabývá velmi podrobně vývojem práva i v období druhé čínské okupace (1407 – 1428).

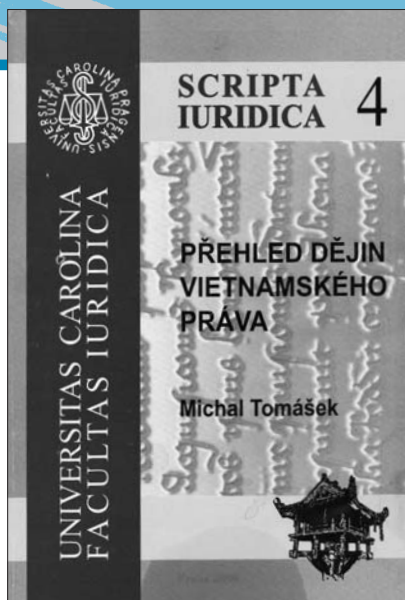
Teprve po pochopení historie totiž dokáže Evropan ze středoevropského prostoru pochopit zvláštnosti tohoto práva, což je zvlášť důležité pro obchodní styky s tímto regionem.

Proto považují za nezbytné upozornit na pramen informací, kterým jsou Tomáškovy práce pro právníky u nás, zejména pro advokáty.

Tomášek výslovně uvádí, že od konce XVIII. století vzniká na Dálném východě, stejně jako v téže době v Evropě, ekonomická poptávka po právní úpravě nových hospodářských vztahů. Její řešení bylo ovšem na Dálném východě a v Evropě různé. Zatímco evropské právní systémy přistoupily k regulaci nových ekonomických vztahů zejména formou soukromého práva, což vyústilo v edici například francouzského občanského zákoníku v roce 1804 nebo rakouského občanského zákoníku v roce 1811, dálnévýchodní jurisprudence, ignorujíc soukromé právo, zvolila regulaci veřejnoprávní.

Silové řešení transformace dálnévýchodního práva bylo podle Tomáška nejvýraznější ve Vietnamu, jehož území bylo v XIX. století postupně kolonizováno Francií, což umožnilo pronikání francouzského práva do země. Francouzi napadli Vietnam v roce 1858 pod záminkou zabítí několika misionářů. Podařilo se jim obsadit na jihu země město Saigon. Postupně si upevnili pozice na jihu Vietnamu a v roce 1862 získala Francie v jižní části Vietnamu tři provincie. V roce 1875 přinutili Francouzi dynastii Nguyen podepsat nerovnoprávnou smlouvu. Na jejím základě se dynastie Nguyen zavázala, že bude koordinovat svoji zahraniční politiku s Francií, zejména že neodevzdá žádnou část svého území cizímu státu bez souhlasu Francie.

Za nejpodstatnější pro nás považují Tomáškovy úvahy o současném

vietnamském právu od roku 1945.

Pokud jde o situaci v právu, uvádí autor, že stejně jako v severní VDR, tak i v jižní Republice Vietnam v době rozdělení Vietnamu v letech 1955 až 1976 příliš nepokročila kodifikace soukromého práva. Plyne to ze složité historické situace. Severovietnamský režim nepovažoval občanské právo za legislativní prioritu, jihovietnamský režim na soukromé právo asi, podle Tomáška, neměl čas. „*Nicméně na rozdíl od severního Vietnamu alespoň ponechal v platnosti staré, pod francouzským vlivem vytvořené kodifikace, které dávaly přinejmenším dílčí záruky právní jistoty.*“

Konec 80. let znamená podstatnou změnu vietnamského práva. K tomu Tomášek: „*Pod vlivem řady mezinárodních i vnitropolitických událostí přistupuje vietnamské vedení k rozsáhlým společenským, ekonomickým a právním reformám, známým pod souhrnným názvem, *doi mot*. Základním zaměřením reformy bylo přeměnit centrálně plánovanou ekonomiku na státem regulovanou tržní ekonomiku s diverzifikovaným vlastnictvím, rozvíjet mezinárodní ekonomické vztahy a reformovat státní administrativu.*“

V lednu 1986 vstoupil v účinnost nový trestní zákoník a přinesl tak po pětileté intenzivní práci posílení právní jistoty obyvatel v oblasti trestní odpovědnosti.

Právní úprava pro zahraniční investice v zemi byla přijata v roce 1987, rovněž pod vlivem čínské právní úpravy z roku 1979. Čínské zkušenosti umožnily podle Tomáška vietnamským zákonodárcům přijmout jednu z neotevřenějších norem s pobídkami pro zahraniční investory. Na

zákon o zahraničních investicích navázalo téměř sto podzákoných aktů a sám tento zákon byl dvakrát zásadně novelizován, v roce 1992 a 1996. Zásadní novela z roku 1996 je hodnocena jako jedna z neatraktivnějších a nejliberálnějších v regionu.

Práce na kodifikaci občanského práva byly ve Vietnamu zahájeny až v roce 1992. Bylo při nich využito nejen zásad francouzského a německého občanského práva, ale také principů japonského občanského zákoníku z roku 1898.

S účinností k 1. lednu 2006 byla přijata zásadní novela občanského zákoníku, která zohlednila postup ekonomických reforem ve Vietnamu. Nejdůležitějším znakem této novely je aplikovatelnost občanského zákoníku také na obchodní nebo pracovní právní vztahy. Do té doby byla aplikovatelnost občanského zákoníku na tyto okruhy právních vztahů vyloučena. Občanský zákoník po novele z roku 2006 tak rozšiřuje smluvní volnost a dává zejména zahraničním investorům větší míru právní jistoty. Zavádí také řadu ustanovení o ručení, zejména v oblasti úvěrových obchodů, což nepochybně prospívá vietnamskému bankovnímu sektoru.

Podle Tomáška zůstává otázkou, do jaké míry bude nový občanský zákoník aplikován do praxe, zejména při střetávání s vietnamskými právními tradicemi. Norma psaného práva má někdy na Dálném východě při střetu s aplikační praxí zcela odlišný dopad, než se původně zamýšlelo. Podle Tomáška totiž západní soukromé právo a soukromoprávní zásady nikdy neměly ani dostatek času, ani příležitosti prosadit se v praxi a změnit dálnévýchodní patriarchální chápání soukromého práva.

Doufejme, že praxe našich právníků přispěje k hladkému vývoji obchodních vztahů (i dalších) s Vietnamem, což si po přečtení této knihy jen přejme.

Každý, kdo chce podnikat na Dálném východě, se nutně musí s touto knihou seznámit. Nejen jako se zdrojem informací, ale i s cennými podněty k úvahám o spolupráci různých právních systémů v globálním světě.

✦ prof. JUDr. DAGMAR CÍSAŘOVÁ, DrSc.

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka58

Z české advokacie

Z kárné praxe59

Z jednání představenstva ČAK64

2. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP.....65

Z Evropy

**Informace o agendách CCBE za období únor
– září 200866**

**Konference k metodě práva spolupráce
na Smaragdovém ostrově72**

Manažerománie a historická paměť

Před časem jsem se v redakci zeptal, zda něco chystají ke 40. výročí srpna 1968 a když ne, jestli to nebude trochu hanba. Měl jsem na mysli právníky a advokáty, kteří toho v období Pražského jara pro alespoň částečnou rehabilitaci práva dost udělali a pak po srpnu si to zase odsákali. Obratem mi odpověděl šéfredaktor. Poděkoval mi za podnět; připomněl, že Bulletin je časopis odborný; interesenty o srpen 68 odkázal na veřejné sdělovací prostředky; a konečně vyjádřil přesvědčení, že pro advokacii celé jaro 1968 nebylo příliš významné. Já prý mohu ostatně o srpnu napsat příští sloupek v říjnu.

Příznám se, že jsem se chvíli vztekal, ale pak mě to zase rychle přešlo. Vzal jsem si k ruce „Právník, časopis věnovaný vědě právní i státní, jež vydává Právnická Jednota v Praze s podporou České akademie pro vědy, slovesnost a umění“, ročník 1938, a hledal něco statečného k 20. výročí Republiky Československé, ale marně. „Věda právní i státní“ v období Mnichova neochvějně řešila odborný problém, zda „Příslušejší sporitelnám exekuční výhody ústavů provozujících úvěrní obchody podle min. nařízení ze dne 28. října 1865, číslo 110 ř. z.“, případně zda „Mouhou hypotékární věřitelé domáhati se pořadem práva nepřipustnosti berní exekuce mobilární, vedené samostatně na příslušenství nemovitosti“. 28. říjen 1918 nebyl tehdy příliš významný, na rozdíl od 28. října 1865. Ještě že redakce v sešitě 10 pochvalně zmínila alespoň volbu dr. Emila Háchy prezidentem republiky, což podle ní „přijali s radostí nejen naši právníci“, a upozornila na to, že „vědecký reliéf Háchův nakreslil prof. Hoetzel, na jehož návrh byl Hácha habilitován na právnické fakultě a zvolen mimořádným členem I. třídy České Akademie“.

P. prof. Hoetzel byl tehdy jedním ze šéfredaktorů Právnicka, nestyda.

Vedle Právnicka, ročník 1938, mě hodně uklidnily i dvě historicky ze současného života, které jsem před pár dny zaslechl.

Mladí Češi se ocitli 29. srpna 2008 na Slovensku. Všude zavřeno. Ptají se, co se děje. „Máme státní sviatok.“ „Ale co je to za svátek 29. srpna?“ „To je sviatok esenbé.“ „A co je to esenbé?“ „Ako že v Prahe nevíete, čo je to SNB, veď v auguste prišli Rusi aj tam.“

A druhá. Adeptka vědy právní i státní skládá zkoušku z dějin městské správy. Má odpovědět, že v ní byli konšelé, ale má okno. Zkoušející laskavě napovídá. „Tak koho to lidi vyhodili z oken novoměstské radnice při první pražské defenestraci? No tak, slečno kolegyně, ko, ko ...“ „Komunisty“, vyhrkne adeptka.

Takže tady názorně vidíme, co je to historická paměť právníků, ba národa vůbec, můžeme se zasmát a přizpůsobit tomu svá očekávání. Ještě nejlepší historickou paměť mají redaktori sportovní. Ti vzpomínají, jak nezapomenutelný Pepa Bican ve 32. minutě zápasu Sparta - Slavia nezadržitelně skóroval z třiceti metrů do šibenice a ani Plánička ho nevychytal; zda k této dějinné události došlo ve století patnáctém nebo osmnáctém na Moravském poli nebo u Lipan se i jim ovšem rozplývá v husté mlze nepřilíš významných českých dějin. Z mlhy se občas vynoří nějaký prelud, jako třeba Sisi, Šemík, Rumcajs, Golem, báťuška car Stalin, Kozina, Trautenberk, případně teď i čachtická paní (to je ta, co se čachtala ve vaně s tím tlustým, ne?) - a zase vše upadne do milosrdného zapomnění. Asi jsem popletl Pláničku; snad na to mám v době všeobecné amnézie a vzhledem k věku i já nárok.

Je snadné konstatovat, jaké to s historickou gramotností je, ale obtížné je zjistit příčiny. Prý za to mohou učitelky škol mateřských a základních. Dost nejasné. Já bych to přišil manažerům. Co můžeme očekávat od doby, v níž primář nemusí umět léčit, předseda soudu soudit, ředitel školy učit, šéf věznice věznit, ministr sloužit a biskup se modlit? Ani od ševce se neřádá, aby uměl podrazit boty, nýbrž všichni dohromady mají být skvělými manažery. Skvělý manažer musí obstarat prachy i kdyby na sůl nebylo, takže když na ni není, je třeba něco střelit, protože od úvěrů, sponzorů a státního rozpočtu už nelze nic čekat. Inu a k tomu, abych střelil kostel nebo špitál či nádraží, nemusím zrovna znát církevní dějiny nebo rozeznat ledvinu od nosní mandle, případně veksle od veksle. Manažera zkrátka historická paměť a vůbec jakákoliv znalost obtěžuje a brání mu v rozletu.

Dobře nám tak. Já bych v Bulletinu nejdřív rozšířil inzertní část až na 90 % a pak ho střelil Děřipaskovi. Díky za tento další námět neočekávám. Deset v ruských vyberu rovnou od Děřipasky.

Září 2008

✦ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta, jestliže k zajištění své pohledávky vůči dlužníkovi uzavře s třetí osobou zástavní smlouvu k zajištění údajné pohledávky vůči této třetí osobě jejími nemovitostmi a zároveň uzavře kupní smlouvu, jejímž předmětem jsou stejné nemovitosti, a jestliže pak, ještě před splatností půjčky od dlužníka, podá návrh na vklad vlastnického práva z této kupní smlouvy.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 10. 11. 2006, sp. zn. K 36/05

Kárně obviněná Mgr. M. S. byla uznána vinnou, že dne 21. 10. 2003 uzavřela se společností A., s. r. o., zástavní smlouvu, v níž vystupovala jako zástavní věřitel a společnost A., s. r. o., jako zástavní dlužník, přičemž jako zástava sloužily nemovitosti ve vlastnictví zástavního dlužníka, a to budova a pozemky. Smlouva měla sloužit údajně k zajištění pohledávky kárně obviněné vůči společnosti A., s. r. o., ve výši 650 000 Kč. Téhož dne uzavřela kárně obviněná se stejnou společností kupní smlouvu, jejímž předmětem byly stejné nemovitosti, jako ve dříve zmíněné smlouvě zástavní, prodávající byla společnost A., s. r. o., a kupující kárně obviněná, kupní cena měla činit 650 000 Kč. Ve skutečnosti neměla kárně obviněná pohledávky vůči společnosti A., s. r. o., ale obě smlouvy měly sloužit k zajištění pohledávky kárně obviněné vůči fyzické osobě, panu B. C., která vyplývala ze smlouvy o půjčce z 21. 10. 2003, ve výši 650 000 Kč a kde splatnost byla sjednána celkově do šesti měsíců ode dne podpisu smlouvy. Kárně obviněná pak po návrhu na vklad zástavního práva doručeného katastrálnímu úřadu, který byl katastrálním úřadem povolen 8. 1. 2004, doručila katastrálnímu úřadu dne 3. 2. 2004 návrh na vklad vlastnického práva podle výše zmíněné kupní smlouvy, ačkoliv dlužník pan B. C. již v mezidobí dluh částečně uhradil a splatnost celého dluhu byla sjednána až na 21. 4. 2004, a katastrální úřad svým rozhodnutím ze dne 25. 3. 2004 vklad povolil,

tedy

- svým nepoctivým jednáním způsobila společnosti A., s. r. o., značnou škodu,
- svým jednáním snížila důstojnost advokátního stavu,

čímž

porušila čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR a dopustila se tak závažného porušení povinností stanovených advokátovi zákonem o advokacii a Pravidly profesionální etiky advokátů ČR.

Tím se dopustila kárného provinění podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii, za což se jí ukládá podle § 32 odst. 3 písm. d) zákona o advokacii v platném znění

dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu devíti měsíců.

(Tento výrok o kárném opatření, jak je dále uvedeno, nenabyl právní moci.)

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení do 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Kárný žalobce podal v zákonem stanovené lhůtě dne 11. 4. 2005 na kárně obviněnou kárnou žalobu s obviněním ze skutku, uvedeného ve výroku.

Kárně obviněná ve vyjádření ze dne 5. 5. 2005 ke kárné žalobě uvedla, že připouští, že svým jednáním mohla zasáhnout do práv společnosti A., s. r. o., a porušit tak své povinnosti dle čl. 4 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR, nikoliv však takovým způsobem, aby byla naplněna skutková podstata kárného provinění ve smyslu ust. § 32 odst. 2 zákona o advokacii. Uvedla, že není pravda, že její postavení advokátky ovlivnilo jednání jak dlužníka B. C., tak společnosti A., s. r. o. Po telefonickém kontaktu B. C. ohledně půjčky a smluv proběhlo osobní jednání na magistrátu, nikdy nejednala ve své advokátní kanceláři a o svém povolání nemluvila. Uvádí, že smlouvy a listiny byly navrženy ze strany dlužníka a zpracovány jednatelem společnosti A., s. r. o., panem D. E. Poté, co půjčila peníze B. C., zjistila, že ten má uzavřeny smlouvy o půjčce na milionové částky, splatné ve stejném časovém horizontu jako její pohledávka, dlužník B. C. měl další dluhy, a proto její jednání bylo pouze výrazem bezmoci nad postupem a chováním B. C. Dále uvádí, že dluh B. C. vůči ní z titulu postoupené pohledávky stále trvá. U jednání kárného senátu dne 3. 3. 2006 kárně obviněná uvedla, že tehdejší jednatel společnosti A., s. r. o., D. E. je advokát a její spolužák. Působil i jako společník této společnosti, avšak pouze fiktivní, místo B. C., kterého zastupoval ve věcech jak trestních, tak i civilních. Jelikož měl exekuce, nemohl mít obchodní podíly. Veškeré listiny, které uzavírala s B. C. a společností A., s. r. o., připravoval jednatel, ona je jen podepsala. Obchodní podíl ve společnosti A., s. r. o., byl následně převeden na F. C., což je bratr B. C. V nedávné době byl na B. C. prohlášen konkurz, když návrh na jeho prohlášení podávali tři věřitelé, mezi nimi kárně obviněná a pan G. CH. Uvedla, že dluh ze smlouvy o půjčce s B. C. jí byl sice vrácen, ale má ještě jinou pohledávku proti němu, která jí byla postoupena panem G. CH. Kupní cenu za nemovitost od H. CH. neobdržela, neboť ji upozornila, že kupní smlouva je neplatná, ce-

lou transakci dělali proto, aby pomohli věřitelům s ohledem na hrozící konkurz.

Ke svým osobním a majetkovým poměrům kárně obviněná uvedla, že má byt 3+1 v Kladně, který si pořídila ze stavebního spoření. Dne 23. 9. 2006 uzavřela manželství.

Ze svědecké výpovědi svědka B. C. bylo zjištěno, že s kárně obviněnou uzavřel smlouvu o půjčce, na jejímž základě mu půjčila 650 000 Kč. Půjčka byla vyplacena v hotovosti a měla být splácena ve dvou termínech, které byly dodrženy a půjčka v plné výši vrácena. Jako zajišťovací instrumenty byly sepsány zástavní smlouva a kupní smlouva, jejichž předmětem byla nemovitost. Smlouvu o půjčce podepsal on sám, kupní a zástavní smlouvu podepsal D. E. Po řádném zaplacení mu oznámil D. E., že došlo k převodu předmětné nemovitosti, a to nejdříve na kárně obviněnou a posléze na paní H. CH. Kromě částky 650 000 Kč mu kárně obviněná nepůjčila žádné peníze. Měl za to, že jakmile bude půjčka splacena, dojde ke zrušení kupní a zástavní smlouvy. Kárně obviněná, pan G. CH. a další věřitel na něj podali dvakrát návrh na prohlášení konkurzu. V prvním případě byl návrh zamítnut pro neexistenci jeho závazků, ve druhém případě byl prohlášen, avšak vrchní soud usnesení o prohlášení konkurzu zrušil.

Ze svědecké výpovědi svědka F. C. bylo zjištěno, že se stal od října 2005 dalším jednatelem společnosti A., s. r. o., že v dokladech se nenachází nic, co by svědčilo o tom, že by kárně obviněná poskytla této společnosti nějakou půjčku. Byla uzavřena zástavní a kupní smlouva týkající se nemovitostí, jako zajišťovací instrumenty k půjčce, kterou poskytla kárně obviněná J. K. Spor je veden o určení vlastnického práva k předmětným nemovitostem, neboť tyto byly převedeny neoprávněně. Daň z převodu nemovitostí nebyla dosud zaplácena, neboť řízení u finančního úřadu bylo přerušeno.

Ze svědecké výpovědi svědka G. CH. bylo zjištěno, že na paní H. CH. byly předmětné nemovitosti převedeny po rozvodu jejich manželství. Jsou v kontaktu, mezi ní a kárně obviněnou došlo k uzavření kupní smlouvy na předmětné nemovitosti, cena se blížila jednomu milionu Kč, sešli se s kárně obviněnou za účelem učinění kroků směřujících k ochraně věřitelů J. K. Byly podány dva návrhy na prohlášení konkurzu na jeho majetek, bývalá manželka se necítí být transakcí kárně obviněné v žádném případě poškozena.

Kárný senát provedl dokazování přečtením listinných důkazů:

Ze smlouvy o půjčce z 21. 10. 2003 bylo zjištěno, že kárně obviněná půjčila B. C. 650 000 Kč, tato částka měla být vrácena ve dvou splátkách, a to 75 000 Kč ve lhůtě tří měsíců ode dne podpisu smlouvy a 575 000 Kč ve lhůtě 6 měsíců ode dne podpisu smlouvy.

Ze zástavní smlouvy z 21. 10. 2003 bylo zjištěno, že zástavce, společnost A., s. r. o., zřizuje ve prospěch kárně obviněné zástavní právo k nemovitostem v katastrálním území Teplice k zajištění pohledávky ve výši 650 000 Kč z titulu smlouvy o půjčce ze dne 21. 10. 2003, která měla být poskytnuta zástavci – společnosti A., s. r. o.

Z kupní smlouvy z 21. 10. 2003 bylo zjištěno, že prodávající, společnost A., s. r. o., prodal kupující – kárně obviněné nemovitosti za kupní cenu 650 000 Kč, která byla zaplácena před podpisem této smlouvy.

Z návrhu na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí z 21. 10. 2003 bylo zjištěno, že dne 3. 2. 2004 byl podán návrh na vklad vlastnického práva dle kupní smlouvy ze dne 21. 10. 2003 u katastrálního úřadu.

Z příjmového dokladu z 22. 1. 2004 bylo zjištěno, že kárně obviněná převzala tohoto dne 75 000 Kč od D. E.

Z čestného prohlášení ze dne 2. 6. 2004 bylo zjištěno, že částka 75 000 Kč byla zaplácena kárně obviněné D. E. na úhradu dluhu B. C. ze smlouvy o půjčce.

Z potvrzení ČSOB z 21. 4. 2004 bylo zjištěno, že téhož dne byla vložena na účet kárně obviněné částka 575 000 Kč jako splátka půjčky z 21. 10. 2003, tuto částku vložil na účet B. C.

Z kupní smlouvy ze dne 23. 4. 2004 bylo zjištěno, že kárně obviněná prodala předmětné nemovitosti paní H. CH. za cenu 950 000 Kč, která byla zaplácena před podpisem smlouvy.

Z návrhu na vklad vlastnického práva z 23. 4. 2004 bylo zjištěno, že dne 26. 4. 2004 byl doručen katastrálnímu úřadu návrh na vklad vlastnického práva dle kupní smlouvy z 23. 4. 2004.

Z žaloby na určení vlastnického práva k nemovitostem z 10. 6. 2004 bylo zjištěno, že u okresního soudu podala společnost A., s. r. o., žalobu na určení vlastnického práva k předmětným nemovitostem proti paní H. CH.

Ze stížnostního spisu č. j. 931/2004 bylo zjištěno, že dne 11. 4. 2005 byla na kárně obviněnou podána kárná žaloba.

Z usnesení Vrchního soudu ze dne 25. 4. 2006 bylo zjištěno, že usnesení ze dne 27. 1. 2006 se ve výroku o prohlášení konkurzu zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z protokolů z ústního jednání u okresního soudu (žalobce A., s. r. o., žalovaná H. CH., o určení vlastnického práva) z 21. 11. 2005, 22. 12. 2005, 23. 3. 2006, 1. 6. 2006 a 2. 10. 2006 bylo zjištěno, že je veden spor o určení vlastnictví k nemovitostem. Bylo zjištěno, že kárně obviněná půjčila na základě smlouvy o půjčce B. C. 650 000 Kč dne 21. 10. 2003. Dále bylo zjištěno z výpovědi kárně obviněné učiněné u soudu, že dále půjčila společnosti A., s. r. o., rovněž částku 650 000 Kč, která jí nebyla vrácena. Podle její výpovědi měla smlouvu o půjčce, kupní i zástavní smlouvu sepsovat ona, H. CH. jí fakticky kupní cenu ve výši 950 000 Kč nepředala, ale byla vystavena směnka na tuto částku, kterou má v držení H. CH.

Z rozsudku obvodního soudu ze dne 19. 5. 2006 bylo zjištěno, že soud zjistil ze znaleckého posudku z oboru písmoznalectví, že B. C. podepsal smlouvy o půjčkách, přestože tvrdil, že tyto podpisy jsou zfalšované.

Kárně obviněná vysvětlila rozpory ve svých výpovědích u soudu a před kárným senátem tak, že ohledně sepsování smluv je pravda to, co uvedla u soudu, k půjčce, kterou měla poskytnout společnosti A., s. r. o., uvedla, že tuto částku předala osobně ve své kanceláři

B. C. v den podpisu smluv, že o této půjčce nesepisovali žádný doklad a že ji o ni požádal B. C., nikoliv jednatel této společnosti D. E.

Kárně obviněnou navržení svědci H. CH. a D. E. nemohli být vyslechnuti, neboť se odmítli jednání účastnit. H. CH. ve svém přípisu z 10. 5. 2006 uvedla, že se jednáním kárně obviněné necítí být poškozena a nemá vůči ní námítky.

Z výpisu z matriky o kárně obviněné z 8. 11. 2006 bylo zjištěno, že advokacii vykonává od 1. 7. 1999 a že nebyla postížena kárným opatřením.

Po provedeném dokazování dospěl kárný senát k závěru, že kárná žaloba je důvodná a má za prokázány tento skutkový děj: Dne 23. 10. 2003 uzavřela kárně obviněná s B. C. smlouvu o půjčce, na jejímž základě mu půjčila 650 000 Kč, dále se společností A., s. r. o., uzavřela smlouvu zástavní a kupní, kdy obě se týkaly nemovitosti a měly zajišťovat půjčku poskytnutou B. C. ve výši 650 000 Kč. Dne 22. 1. 2004 jí byla vrácena část půjčky ve výši 75 000 Kč a dne 21. 4. 2004 (tedy ve lhůtě splatnosti) jí byla vrácena částka 575 000 Kč. Přesto již dne 3. 2. 2004, tedy před splatností půjčky, podává kárně obviněná návrh na vklad vlastnického práva k předmětným nemovitostem ve svůj prospěch, a to na základě kupní smlouvy z 23. 10. 2003. Dne 23. 4. 2004 uzavírá kárně obviněná kupní smlouvu s H. CH., kterou jí prodává předmětné nemovitosti za cenu ve výši 950 tisíc Kč a 26. 4. 2004 podává návrh na vklad vlastnického práva podle této smlouvy do katastru nemovitostí, ačkoliv celá půjčka jí již byla vrácena. Závěr o tom, že B. C. tvrdil nepravdy o podpisu smluv u půjčkách v jiných sporech, není pro posouzení dané věci významné.

Kárný senát neuvěřil kárně obviněné, že uzavřela další smlouvu o půjčce se společností A., s. r. o, a to jednak z důvodů rozporů v jejích výpovědích, a jednak vycházel ze svědecké výpovědi svědků B. C. a F. C., kteří toto tvrzení popřeli, a rovněž o poskytnutí této půjčky neexistuje žádný doklad. Kárný senát neuvěřil kárně obviněné, že od H. CH. neobdržela kupní cenu a že existuje směnka, neboť to odporuje ujednání v kupní smlouvě i výpovědi svědka G. CH.

Podle ustanovení čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR je advokát všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti advokátního stavu. Toto ustanovení kárně obviněná porušila závažným způsobem již tím, že sama uzavřela smlouvu kupní k zajištění své pohledávky jako tzv. propadnou zástavu. Takováto smlouva je dle ustálené judikatury absolutně neplatným právním úkonem. Avšak ještě závažnější porušení povinností kárně obviněnou lze spatřovat v tom, že ještě před splatností své pohledávky podala návrh na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí dle této neplatné kupní smlouvy, a přestože jí byla pohledávka v plné výši zaplácena, prodala předmětné nemovitosti třetí osobě za částku 950 tisíc Kč, čímž se bezdůvodně obohatila. Neobstojí ani tvrzení kárně obviněné, že vše činila v zájmu ochrany věřitelů B. C., kterému hrozilo prohlášení konkurzu.

Při úvaze o uložení kárného opatření přihlédl kárný senát podle ustanovení § 24 odst. 2 vyhlášky č. 244/1996 Sb., advokátního kárného řádu, zejména k povaze skutku, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněné, míře zavinění a společenské nebezpečnosti jednání a jejím osobním poměrům, a uložil jí podle ustanovení § 32 odst. 3 písm. d) zákona o advokacii dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu devíti měsíců, který se jeví kárnému senátu jako přiměřený. Kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů, které navrhoval kárný žalobce, se jeví kárnému senátu příliš přísné s ohledem na to, že se jedná o první kárné provinění kárně obviněné. Naopak jiné kárné opatření než dočasný zákaz výkonu advokacie by bylo dle názoru kárného senátu mírné a nemělo by výchovné účinky. Kárný senát má za to, že míra jejího zavinění je vysoká, neboť advokát nesmí činit úkony, které jsou ke škodě jiného pro něj výhodné, a to i za předpokladu, že tak koná v zájmu jiných subjektů.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 33a zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, výše nákladů je dána čl. 1 usnesení 2/99 představenstva České advokátní komory ze dne 12. října 1999, kterým se stanoví jednorázová částka náhrady nákladů řízení.

Proti tomuto kárnému rozhodnutí podala odvolání jak kárně obviněná, tak i kárný žalobce.

Odvolání kárně obviněné odvolací kárný senát zamítl a kárné rozhodnutí ve výroku o kárné vině a o povinnosti nahradit náklady řízení potvrdil.

Ve výroku o kárném opatření rozhodnutí zrušil a věc vrátil kárnému senátu k dalšímu řízení a rozhodnutí.

Z odůvodnění rozhodnutí odvolacího kárného senátu:

Odvolání kárně obviněné bylo podáno řádně a včas. Z tohoto odvolání lze konstatovat, že kárně obviněná nesouhlasí s rozhodnutím jako takovým, ani s uloženým kárným opatřením. V odůvodnění uvádí, že napadené rozhodnutí vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu a kárné řízení trpí závažnými vadami. Dle kárně obviněné nebyly provedeny všechny potřebné důkazy a nesouhlasí s tím, že kárný senát na základě výsledku svědků B. C. a F. C., ačkoli v jejich tvrzeních měly být blíže nspecifikované rozpory, neuvěřil kárně žalované, že uzavřela další smlouvu o půjčce se společností A., s. r. o. Dále namítala, že nebyl vyslechnut navržený svědek D. E., který mohl potvrdit, že kárně obviněná nepoškodila společnost A., s. r. o., a na její úkor se neobohatila.

Dle kárně obviněné nevedla skutková zjištění k tomu, že to byla ona, kdo sepisoval smlouvy dne 21. 10. 2003. Dále zdůraznila, že e-mailovou komunikací mezi advokátní kanceláří kárně obviněné a D. E. zajišťoval její advokátní koncipient. Ani jedna z půjček nebyla dosud zaplácena a závěr o bezdůvodném obohacení kárně žalované na úkor společnosti A., s. r. o., má být nesprávný, s ohledem na výpověď kárně obviněné, že od H. CH. nikdy neobdržela kupní cenu. Kárný senát neprovedl důkaz soudním trestním spisem, kterým měla být prokázána nevěrohodnost pana B. C.

Ohledně výroku o uložení kárného opatření kárně obviněná nesouhlasí, neboť se domnívá, že její jednání

nebylo ani závažným, a ani zaviněným porušením povinnosti advokáta a mělo by se rozlišovat, zda k porušení došlo při poskytování právních služeb či nikoli. Mělo být přihlédnuto k tomu, že kárně obviněná smlouvy neuzavírala jako advokátka, a k jejím osobním a majetkovým poměrům.

Kárný žalobce naopak ve svém odvolání, podaném řádně a včas dne 16. 2. 2007 napadenému rozhodnutí vytýká, že je nepřiměřeně mírné, a argumentuje, že kárně obviněná jednala v rozporu s pravidly slušného chování i v rozporu se zákonem, její jednání vykazuje znaky podvodu a v důsledku vznikla společnosti A., s. r. o., značná škoda. Dle názoru kárného žalobce by závažnost jednání plně vystihl trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Kárně obviněná ve svém vyjádření k odvolání kárného žalobce poukázala na procesní pochybení spočívající dle jejího názoru v tom, že bylo podáno kárně komisi České advokátní komory a nikoli jejímu předsedovi, jak vyžaduje ust. § 26 odst. 1 kárného řádu, a na pochybnost ohledně dostatečného určení adresy sídla České advokátní komory. Přitom odkázala na rozhodnutí odvolacího senátu ČAK ze dne 19. 11. 2000, sp. zn. K 124/98, které mělo již takovému pochybení řešit shodně s námitkami kárně obviněné.

Odvolací senát v rámci své přezkumné pravomoci rozhodoval ve smyslu § 27 odst. 1 vyhl. č. 244/1996 Sb. bez nařízení jednání, když nařízení jednání nebylo k řádnému posouzení věci nezbytně nutné. Odvolací senát přezkoumal výroky odvoláním napadeného rozhodnutí dotčené a přezkoumal v rámci odvolacího řízení i správnost kárného řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, přičemž se zabýval i případnými vadami, které odvoláním nebyly vytýkány, pokud by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé, a to vše v souladu s § 28 citované vyhlášky.

Odvolací senát pak dospěl k závěru, že kárný senát rozhodl ve věci správně, pokud kárně obviněnou uznal vinnou, přičemž k tomuto názoru dospěl z následujících důvodů:

Odvolací senát považuje za správné, že kárný senát neuvěřil kárně obviněné, že uzavřela další smlouvu o půjčce se společností A., s. r. o., a ztotožňuje se i se zdůvodněním rozhodnutí kárného senátu jako zcela dostatečným. Nad rámec tohoto lze odkázat i na protokol o jednání před okresním soudem, při kterém byl vyslechnut D. E. Správnost úsudku kárného senátu je podpořena i obsahem této výpovědi, ve které svědek žádnou druhou půjčku údajně poskytnutou společností A., s. r. o., nezmiňuje a naopak potvrzuje, že jak zástavní, tak kupní smlouva se vztahovaly k půjčce poskytnuté panu B. C.

S ohledem na další důkazy provedené v předmětném řízení, zejména důkazy listinné, ale i výpověď F. C., jednatele společnosti, který potvrdil, že o žádné „druhé“ půjčce mu není nic známo a v účetnictví není vedena, považuje odvolací kárný senát dokazování za dostatečné.

Z uvedeného zároveň vyplývá, že výslech D. E. nebylo nutno provést a kárný senát nepochybil, pokud rozhodl i bez výslechu tohoto svědka, což kárnému senátu kárně obviněná vytýkala ve svém odvolání.

K tomuto bodu lze ještě závěrem podotknout, že existence či neexistence „druhé“ půjčky není pro posouzení a právní závěry v této věci zásadně relevantní. Stejně tak i skutečnosti, kdo sepisoval a inicioval smlouvy dne 21. 10. 2003 a zda půjčky jsou či nejsou již splaceny, nejsou pro závěr o vině zásadně relevantní.

Podstatné je, že kárně obviněná podala návrh na vklad kupní smlouvy do katastru nemovitostí ještě před tím, než uplynula lhůta pro vrácení půjčky.

Obdobně i námitka kárně obviněné, že nebyla vyslechnuta navrhovaná svědkyně H. CH., která by mohla potvrdit, že kárně obviněná nikdy neobdržela kupní cenu z kupní smlouvy ze dne 23. 4. 2004, což by mělo vyvrátit závěr kárného senátu o tom, že se kárně obviněná obohatila, není relevantní. Kárně obviněná se obohatila již tím, že nemovitost získala do svého vlastnictví, bez ohledu na to, zda ji dále prodala a bylo či nebylo jí zapláceno. V tomto smyslu je pak nevýznamná i formulace nepřesnost v odůvodnění rozhodnutí ohledně výpovědi svědka G. CH. k otázce obdržení kupní ceny. Pro pořádek odvolací kárný senát ještě konstatuje, že v odůvodnění rozhodnutí není uvedeno, že by svědek potvrdil „že kupní cena byla H. CH. zaplácena“, jak namítá ve svém odvolání kárně obviněná.

Lze tak uzavřít, že kárný senát nepochybil ani v tomto případě, pokud neprovedl výslech svědkyně H. CH. Ani jedna z namítaných skutečností by nemohla mít vliv pro závěr o tom, že společnosti A., s. r. o., vznikla škoda, neboť majetková újma se ve sféře společnosti A., s. r. o., projevila ihned v okamžiku, kdy došlo k převodu vlastnictví k nemovitosti na kárně obviněnou, a to bez ohledu na to, zda existovala či neexistovala „druhá“ půjčka od společnosti A., s. r. o., zda byly jakékoli půjčky splaceny a zda kárně obviněná nemovitost dále prodala a byla jí zaplácena kupní cena. Základní východiska pro rozhodnutí kárného senátu o vině, kterými jsou skutečnosti, že kárně obviněná podala návrh na vklad nemovitosti, která měla sloužit k zajištění půjčky, do katastru nemovitostí a tuto nemovitost nabyla ještě před lhůtou splatnosti zajišťované pohledávky, tím se obohatila a zároveň způsobila společnosti A., s. r. o., značnou škodu, nejsou žádnou z námitek kárně obviněné uvedených v odvolání dotčeny. Významné pro závěry v dané věci nejsou ani námitky ohledně nevěrohodnosti svědka B. C., neboť k prokázání relevantních skutečností jsou dostatečné i ostatní důkazy v řízení provedené.

Pokud jde o námitky k výroku o uložení kárném opatření, kdy kárně obviněná nepovažuje své jednání za závažné ani zaviněné porušení povinností advokáta daných zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem, odvolací senát se s názorem kárně obviněné neztotožňuje. Argumentace, že se má rozlišovat, zda k porušení došlo při poskytování právních služeb či nikoli, že má být přihlédnuto k tomu, že kárně obviněná uzavírala smlouvy ne jako advokátka, ale v kanceláři radnice, že nebylo přihlédnuto k jejím osobním a majetkovým poměrům a že napadené rozhodnutí by mělo zásadní vliv na zaměstnance kárně obviněné, není dostatečná k tomu, aby na jejím základě mohlo dojít k uložení mírnějšího kárného opatření.

Odvolací kárný senát se naopak přiklonil k názoru kárného žalobce, podle kterého je stupeň závažnosti porušení povinností ze strany kárně obviněné mimořádně vysoký a též považuje uložené kárné opatření za nepřiměřeně mírné. Dle názoru odvolacího senátu sice kárný senát při úvahách o uložení kárného opatření správně přihlédl ke skutečnostem podle ustanovení § 24 odst. 2 vyhlášky č. 244/1966 Sb., advokátního kárného řádu, a zohlednil i to, že se jedná o první kárné provinění kárně obviněné a kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů posoudil jako nepřiměřeně přísné. Na druhou stranu se jedná o stupeň závažnosti porušení povinností natolik vysoký, že uložené kárné opatření tuto míru nevystihuje. Ve shodě s argumentací kárného žalobce posuzuje i odvolací kárný senát jednání kárně obviněné za jednání v rozporu s pravidly slušného chování a s velkou mírou pravděpodobnosti i v rozporu se zákonem, na hranici podvodu s cílem zmocnit se majetku zástavního věřitele, a to bez ohledu na to, zda pohledávka, která měla být právně pochybným způsobem zajišťována, bude či nebude uhrazena. Významný pro posouzení intenzity postihu je i vznik značné škody, kdy odvolací kárný senát, jak již uvedeno výše, nesouhlasí s tvrzením kárně obviněné a vznik škody považuje za jednoznačně prokázaný, a dále dopad jednání kárně obviněné na advokacii jako celek z hlediska ohrožení důvěry k advokátům.

Pro pořádek se odvolací senát zabýval i námitkami kárně obviněné ohledně procesních nedostatků odvolání kárného žalobce. Předem je nutno uvést, že rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ze dne 19. 11. 2000, sp. zn. K 124/98, které mělo údajně již takovéto pochybení řešit shodně s námitkami kárně obviněné, neřeší totožnou situaci, ale zabývá se doručením odvolání ze strany kárně obviněného předsedovi kárného senátu namísto předsedovi kárné komise, a do sídla advokátní kanceláře předsedy kárného senátu namísto do sídla České advokátní komory v Praze. Je zjevné, že se jedná o zcela odlišné případy. Ve zmiňovaném případě bylo odvolání doručeno zcela jinému subjektu a do zcela jiného místa. V případě odvolání kárného žalobce, jehož řádné podání kárně obviněná napadá, je místo, do kterého se doručuje, určeno bez jakékoli pochybnosti. Je-li odvolání podáno na dopisním papíru s hlavičkou České advokátní komory, respektive její kontrolní rady s uvedením adresy Národní tř. 16, Praha 1 a je-li jako adresát uvedena kárná komise České advokátní komory, s určením místa slovem „- zde -“, není pochyb o tom, že místo, kam je podání adresováno, je Národní tř. 16, Praha 1, kdy slovo „zde“ vyjadřuje zcela obvyklým způsobem totožnost místa odeslání i doručení. Vzhledem k tomu, že adresa Národní tř. 16, Praha 1 je zároveň místem sídla České advokátní komory, je podmínka požadovaná ustanovením § 26 kárného řádu v daném případě splněna. Doručení odvolání na správné místo dne 16. 2. 2007 je potvrzeno i prezenčním razítkem kárné komise České advokátní komory, vyznačeným na podání. Ani námitku, že jako adresát odvolání nebyl uveden přímo předseda kárné komise, ale pouze kárná komise, nepovažuje odvolací kárný senát za relevantní. Předseda kárné komise nemá samostatnou ad-

resu, není samostatným orgánem a adresování odvolání kárné komisi České advokátní komory na její adresu je nutno považovat za dostatečné. Doručením odvolání kárné komisi, jakožto orgánu České advokátní komory, jehož členem a nejvyšším funkcionářem je její předseda, je bezesporu doručeno i jejímu předsedovi. Nedostatek výslovného uvedení předsedy kárné komise jako adresáta odvolání nemohl mít v daném případě za důsledek zkrácení ani porušení jakýchkoli práv účastníků řízení, a odvolání je proto nutno považovat za účinné. Opačný výklad by vedl k nedůvodnému a přepjatému formalismu a v důsledku k právně vadnému závěru.

V dalším řízení se kárný senát bude znovu zabývat hodnocením jednání kárně obviněné, přihledně k povaze skutku a jeho následkům a k dalším skutečnostem ve smyslu odůvodnění tohoto rozhodnutí a ustanovení § 24 odst. 2 vyhlášky č. 244/1966 Sb., advokátního kárného řádu, a zohlední přitom i nové informace vyplývající z listin vyžádaných odvolacím senátem a zasláných kárně obviněnou (nové daňové přiznání a vyjádření k majetkovým poměrům).

Kárný senát je vázán ve smyslu ust. § 33 odst. 1 kárného řádu právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 11. 4. 2008, při pravomocném výroku o kárné vině a o povinnosti nahradit náklady kárného řízení kárně obviněné Mgr. M. S. nově ukládá podle § 32 odst. 3 písm. d) zákona o advokacii v platném znění

dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu 24 měsíců.

Z odůvodnění druhého rozhodnutí kárného senátu v I. stupni:

Kárně obviněná byla kárným rozhodnutím ze dne 10. 11. 2006 uznána vinnou ze skutku popsaného ve skutkové větě, za což jí bylo uloženo kárné rozhodnutí – dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu devíti měsíců. Na základě odvolání kárně obviněné a kárného žalobce rozhodl odvolací kárný senát ČAK tak, že ve výroku o vině a výroku o náhradě nákladů řízení zamítl odvolání kárně obviněné a kárné rozhodnutí potvrdil a ve výroku o kárném opatření kárné rozhodnutí podle § 31 písm. c) advokátního kárného řádu zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil kárnému senátu k dalšímu řízení a rozhodnutí.

V dalším řízení se kárný senát řídil dle ustanovení § 31 odst. 1 vyhl. č. 244/1966 Sb., advokátního kárného řádu, právním názorem vysloveným odvolacím kárným senátem. Kárný senát dále provedl důkazy k doložení majetkových poměrů kárně obviněné, a to přípisem ze dne 9. 8. 2007, přiznáním k dani z příjmu kárně obviněné za zdaňovací období za rok 2006, z něhož zjistil, že příjmy kárně obviněné činily 1 548 648 Kč a výdaje činily 1 406 027 Kč, dále výpisem z katastru nemovitostí, z něhož zjistil, že kárně obviněná má se svým manželem ve společném jmění dům, který je zatížen zástavním právem, dále výpisem z katastru nemovitostí, z něhož zjistil, že kárně obviněná má ve výlučném vlastnictví byt. Z rodného listu bylo zjištěno, že se dne 7. 11. 2007 na-

rodila kárně obviněná dcera. Osobní a majetkové poměry posoudil kárný senát jako přiměřené advokátce.

Kárný senát se zabýval hodnocením jednání kárně obviněné, přihlédl k povaze skutku a jeho následkům, který posoudil jako velmi závažný na hranici trestného činu, přičemž jejím jednáním byla způsobena značná škoda.

Vzhledem k tomu, že je povinností advokáta v první řadě chránit a prosazovat zájmy klienta před vlastními zá-

jmy advokáta a všeobecně poctivým a čestným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a bylo prokázáno, že kárně obviněná své povinnosti závažným způsobem porušila, jeví se kárnému senátu uložení kárného opatření dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu 24 měsíců jako přiměřené.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se **11. 9. 2008** sešlo na své 32. schůzi v hotelu Troyer v Beskydech. Na jednání navázalo druhý den - **12. 9. 2008** - **tradiční společné zasedání představenstev České advokátní komory a Slovenské advokátní komory** v čele s jejich předsedy - JUDr. Vladimírem Jirousekem a JUDr. Štefanem Detvaiem. V letošním roce byla řada na české straně zorganizovat toto setkání.

Představenstvo ČAK přijalo dvě nová usnesení - obě se týkají nového zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který nabyl účinnosti 1. 9. 2008. Přijátá usnesení reflektují změny, které zákon přináší. Jedno se týká podrobností o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady ČAK a druhé provádění úschov. Než budou zveřejněna ve Věstníku ČAK, jsou v plném znění k dispozici na webových stránkách ČAK - www.cak.cz/rubrikaAktuality.

Vzhledem k tomu, že dosavadní oznámení ze strany advokátů neměla a nemají předepsanou formu a dochází k tomu, že oznámení jsou mnohdy takového charakteru, že lze stěží vůbec přistoupit k hodnocení, zda náležitosti zákona jsou či nejsou splněny, je součástí nového stavovského předpisu též formulář oznámení, které celou oznamovací povinnost pro advokáty zjednoduší a zpřehlední.

Představenstvo ČAK debatovalo o snaze současného předsedy CCBE zavést novou stálou pozici ředitele pro projekty Rule of Law, s čímž by byly spojeny zvýšené náklady na roční příspěvek ČAK na činnost CCBE. Představenstvo ČAK jednomyslně rozhodlo **nepodporovat vytvoření této funkce ředitele pro projekty Rule of Law**. Toto stanovisko bude zástupce ČAK v CCBE JUDr. Antonín Mokřý zastávat ve finančním výboru, jehož je členem.

Členové představenstva se seznámili s problematikou vzniku právnických osob - subjektů, jež nabízejí

mj. náhradní právní praxi jakožto praxi srovnatelnou s prací koncipientů, provádění zkoušek se zajišťováním uznání za zkoušku advokátní atd. Takové nabídky se objevují na internetu - např. Ústav práva a právní vědy o. p. s., jejímž ředitelem je pražský advokát zapsaný v seznamu advokátů ČAK. Představenstvo jednoznačně konstatovalo, že jde o zjevně zavádějící informace, zcela irelevantní nabídku, která je v rozporu jak s vnějšími, tak i s vnitřními stavovskými předpisy. Daná věc bude předložena k přešetření kontrolní radě ČAK.

Společná schůze představenstev ČAK a SAK měla na programu legislativu týkající se advokacie a její vývoj v obou zemích, elektronizaci justice, mezinárodní spolupráci obou Komor a v rámci mezinárodních advokátních organizací, zkušenosti z výchovy a vzdělávání advokátů a koncipientů v SR a v ČR, rozvoj činnosti regionů prostřednictvím regionálních zástupců. Ze všech těchto bodů vybíráme:

Místopředseda ČAK JUDr. Michal Račok seznámil slovenské hosty se stavem novely zákona o advokacii v českém legislativním procesu. Zástupci obou Komor konstatovali shodně nově se objevující problémy, které budou muset být v budoucnu upraveny formou změny zákona, ať v ČR nebo v SR. Jde o situaci, kdy čerství advokáti prakticky den po zápisu do seznamu advokátů fiktivně zaměstnají desítku koncipientů, kteří nikdy do kanceláře neprijdou. Taková praxe je zcela nepřijatelná, přesto v současné době podle neoficiálních signálů častá a Komory dosud nemají možnost tomu zabránit. Předseda SAK v této souvislosti připomněl ještě jeden problém slovenské advokacie - v SR se rozmáhá zaměstnávání koncipientů za minimální mzdu, platba za přijetí do advokátní kanceláře, neplacení pojištění za koncipienty či neplacení mzdy vůbec. SAK hledá způsoby, jak těmto nekalostem zabránit.

SAK podpořilo ČAK v záměru nezřizovat další funkci nového ředitele pro projekty Rule of Law. Předseda ČAK JUDr. Jirousek informoval slovenské partnery o zřízení zastoupení ČAK v Bruselu a nabídl možnost spoluzívání našich pronajatých kancelářských prostor SAK. Předseda SAK JUDr. Detvai za takovou nabídku vřele poděkoval, s tím, že ji pečlivě zváží.

Podrobný zápis z 32. schůze představenstva ČAK a společné schůze představenstev ČAK a SAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrikaOrganyKomory/Predstavenstvo/Zapis_z_jednani) nebo v rubrice Aktuality.

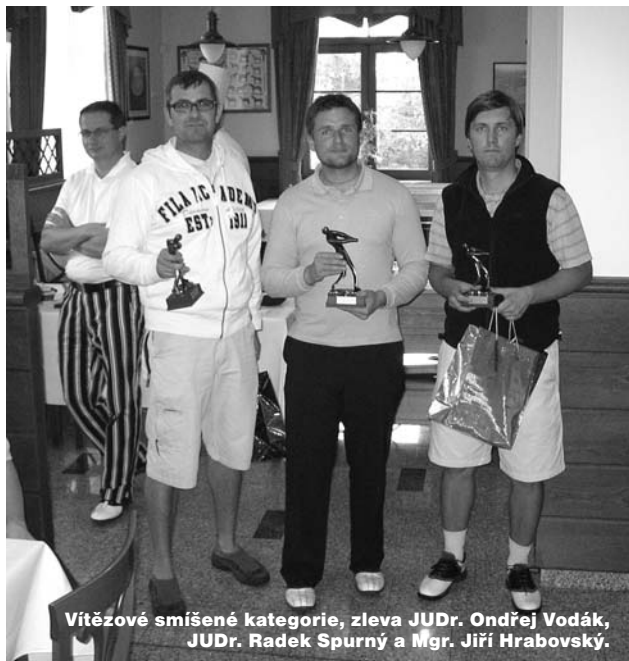
✦ icha

2. ročník golfového turnaje advokátů **ADVO-CUP**

Dne 16. 6. 2008 se na golfovém hřišti **Resort Darovanský Dvůr** uskutečnil již 2. ročník golfového turnaje advokátů **ADVO-CUP**.

Na financování turnaje se stejně jako v loňském roce převážně podílela Česká advokátní komora, z části podpořená samotnými advokáty a v neposlední řadě sponzory, obchodní společností **system4u, s. r. o.**, a s **Kosmetickým studiem Prima Donna Heleny Jančové**, kteří připravili pro nejuspěšnější hráče zajímavé věcné dary v podobě telefonu **BlackBerry**, provozování profesionálního e-mailu, poukázky na kosmetické služby a drobné kosmetické dárky.

Vítězové smíšené kategorie, zleva **JUDr. Ondřej Vodák**, **JUDr. Radek Spurný** a **Mgr. Jiří Hrabovský**.

Přestože se turnaj konal ve skoro letním období, ani letos neměli účastníci štěstí na perfektní počasí. Prakticky celý den střídavě poprchávalo, hustě pršelo anebo sporadicky vysvitlo sluníčko, přesto byla k vidění řada hezkých výkonů.

Letošní ročník byl určen pro celkově 60 účastníků. Někteří přihlášení se museli věnovat pracovním povinnostem a svoji účast na poslední chvíli zrušit.

Golfově hřiště **Resort Darovanský Dvůr** se může pochlubit celkem 27 jamkami, bohužel v době konání turnaje byly otevřeny pouze dvě ze tří devítek, neboť na **Svaté Anně** probíhala rozsáhlá rekonstrukce. Na **Panoramě** a **Jezírka** tedy nakonec vyrazilo 29 advokátů či koncipientů a šest advokátek či koncipientek.

Opět se soutěžilo na stablefordové body ve dvou kategoriích, jednu z nich bohužel vzhledem k počtu na poslední chvíli odhlášených účastníků tvořilo pouze osm hráčů. Ve **smíšené kategorii HCP 0 – 36** obsadil třetí místo **Mgr. Jiří Hrabovský**, na druhém se umístil **JUDr. Ondřej**

Vodák a vítězem se stal **JUDr. Radek Spurný** se **43 stablefordovými body**. Ve druhé kategorii **HCP 37 – 54** patřil třetí stupínek **JUDr. Vladimíru Szabovi**, druhé místo připadlo **Mgr. Zdeňku Mrajcovi** a vítězem se stal **Mgr. Tomáš Výborčík** s **úctyhodnými 61 stablefordovými body**, který se tak stal **absolutním vítězem** a převzal si cenu od jednoho ze sponzorů turnaje **system4u, s. r. o.** Ve dvou vložených soutěžích se nejlépe vedlo **JUDr. Pavlu Noskovi**, který vyhrál nearest to pin na jamce č. 8 **Panoramy** a **Mgr. Marianu Heresovi** s **longest drive** v délce 237 metrů na jamce č. 9 **Jezírek**. Všichni výherci si odnesli krásné poháry a dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry. Za zmínku jistě stojí i celkově šest odehraných birdie, tedy jamek zahraničných jednu ránu pod par.

Na závěr byl pro všechny připraven malý raut, při němž mohli hráči neoficiálně zhodnotit své výkony a v klidu si popovídat s přáteli či kolegy.

Vzhledem k pozitivním ohlasům nejen účastníků turnaje připravují organizátoři v pořadí již třetí ročník, o jehož konání budou včas informovat prostřednictvím **Bulletinu** a webových stránek **ČAK**.

Závěrem organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, dále pak regionální zástupkyni **ČAK JUDr. Julii Šindelářové** za podporu a pomoc při organizaci, sponzorům za věcné dary, **Resortu Darovanský Dvůr** za zajištění zázemí a pohoštění a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

✦ **JUDr. KRISTÝNA OUTLÁ**
a **JUDr. RADEK SPURNÝ**, organizátoři

Vítězové druhé kategorie, zleva **Mgr. Zdeňk Mrajca**, absolutní vítěz **Mgr. Tomáš Výborčík** a **JUDr. Vladimír Szabo**.

Informace o agendách CCBE za období únor – září 2008

JUDr. ANTONÍN MOKRÝ

Opatření EU k posílení transparentnosti

Již v Bulletinu č. 1-2/2008 jsme čtenáře informovali o postojích CCBE k navrhované úpravě Evropské komise o regulaci lobbistických činností a založení registru lobbistů, směřující k posílení transparentnosti v evropských rozhodovacích a legislativních procesech. Jak bylo uvedeno, CCBE zastávala názor, že zejména advokáti a advokátní firmy by neměli být zahrnováni mezi skupiny a organizace zájmových zástupců (lobbistů) a podléhat povinnostem, které z návrhu komise vyplývaly, a pokud by se takové nutnosti nebylo možné vyhnout, zastávala stanovisko, aby bylo co nejpřesněji definováno, které činnosti integrální pro advokátní profesi budou z obecné definice lobbismu vyloučeny. Poukazovala rovněž na to, že připravovaný Kodex chování zájmových subjektů by se na právníkou profesi neměl vztahovat, neboť toto je v rámci EU zajištěno platnými etickými kodexy vztahujícími se na chování advokátů. V prvním pololetí roku 2008 se otázka ETI (European Transparency Initiative) dostala k projednávání v Evropském parlamentu, kde zejména ze strany Zelených zaznívalo jednoznačné stanovisko, že právní konzultantství nesmí být vyloučeno z definice lobbismu, a zejména pak převažoval názor, že advokátní profese *per se* nemůže být vyloučena z ETI. V důsledku intenzivního lobbování mezi poslanci různých parlamentních frakcí se po poměrně složitých peripetiích a zvratech v postojích poslanců při projednávání podařilo prosadit dodatek CCBE, který jasně rozlišuje mezi činnostmi advokátů, pokud vykonávají pro své klienty čistě právní poradenství anebo zastupování v říze-

ních, kde je rozhodováno o jejich právech, a na druhé straně činnostmi, kdy se advokáti nebo advokátní firmy účastní v zájmu svých klientů ovlivňování politických procesů v evropských institucích. Hlasování parlamentu o těchto otázkách proběhlo letos 8. května a lze konstatovat, že jeho výsledek (tedy zavedení dodatku CCBE k definici lobbismu, pokud jde o advokátní činnosti) je příznivý a lze doufat, že přispěje k posílení uznání profesního tajemství ve veřejném mínění.

Evropský parlament nakonec též vyslovil podporu vzniku povinného registru lobbistických subjektů i tomu, že tento registr by měl obsahovat „úplné finanční odtajnění“ registrovaných subjektů. Profesionální konzultantské subjekty, ale i právnícké firmy (pokud vykonávají lobbistickou aktivitu) by měly odtajnit relativní „hodnotu“ svých hlavních klientů a náklady spojené s lobbováním. U nevládních organizací (NGOs) a expertních sdružení (think-tanks) se bude vyžadovat uvedení celkových rozpočtů a hlavních zdrojů jejich financování. Odpovědný komisař Siim Kallas uvedl při příležitosti zveřejnění hlasování v Evropském parlamentu, že Registr Evropské komise bude připraven do léta 2008 a společný systém pro všechny evropské instituce bude dohotoven cca do léta 2009. Vyjádřil přitom spokojenost s tím, že jednání s advokátní profesí byla užitečná a napomohla rozlišení čistě advokátních činností od činností, které mohou ovlivňovat politické procesy v evropských institucích.

K dalšímu vývoji je třeba uvést, že k otevření Registru zájmových zástupců u Komise došlo již **k 23. červnu 2008** a veškeré organizace zapojené do procesu ovlivňování politického formulování a rozhodovacích procesů byly vyzvány k registraci. Obsah registru je na webové adrese [\[rin/welcome.do\]\(http://web-gate.ec.europa.eu/transparency/reg-rin/welcome.do\), přičemž registr je členěn do čtyř kategorií dotčených subjektů:](http://web-gate.ec.europa.eu/transparency/reg-</p>
</div>
<div data-bbox=)

- 1. Profesionální konzultanti/právnícké firmy zapojené do lobbování u institucí Evropské unie** (podkategorie: advokátní firmy, konzultanti ve veřejných záležitostech, nezávislí konzultanti ve veřejných záležitostech, jiné podobné organizace);
- 2. Interní lobbisté a obchodní sdružení činná v lobbismu** (podkategorie: společnosti, profesní asociace, odborová sdružení, jiné podobné organizace);
- 3. Nevládní organizace (NGOs)/expertní sdružení (think-tanks);**
- 4. Jiné organizace** (podkategorie: akademické organizace či jejich asociace, zástupci konfesních organizací, církví a názorových komunit, sdružení orgánů veřejného sektoru, jiné podobné organizace).

Do srpna 2008 byl úhrnný počet registrací **273**, přičemž zajímavé pro advokátní stav je, že z kategorie 1. se do uvedeného data registrovaly pouze dva subjekty, a to FIDAL (francouzská právnícká firma čítající přes 1200 právníků) a Studio legale Lauri (nezávislá profesionální advokátní firma z Itálie poskytující poradenství v oblasti komunitárního práva se zvláštním zaměřením na oblast zdravotní péče a ochranu práv spotřebitelů). V kategorii 2. se registrovalo celkem 167 subjektů, mezi nimi například Evropská rada svobodných profesí (CEPLIS) nebo Německá asociace daňových poradců. U kategorie NGO a expertních sdružení proběhla registrace 64 subjektů, a pokud jde o kategorii 4. (jiné organizace), zaregistrovalo se celkem 20 subjektů, mezi nimi například Centrum pro právo a kosmopolitní hodnoty.

Na půdě CCBE proběhla obsáhlá diskuse k výše uvedenému vývoji na zasedání Stálého výboru konaného

v červnu 2008 v Sofii. Subkomise CCBE pro otázky ETI vedená George-Albertem Dalem zdůraznila, a to jako objektivní pravidlo, že jednotliví advokáti nebo advokátní firmy nejsou povinni se registrovat, pokud vykonávají běžnou právníčnou činnost. Pokud jde o pozici CCBE a pozici členských Advokátních komor nebo Law Societies (např. Anglie a Wales) je problematické, že Komise stanovila pouze čtyři kategorie subjektů. Subkomise doporučila plénu, aby se CCBE v rámci své činnosti, která, není-li přímo lobbistická, je minimálně velmi blízká lobbování, registrovala v rámci kategorie 4., která je nejbližší definici její činnosti, ale i proto, že pro tuto kategorii platí nejméně restriktivní podmínky, současně však dala k úvaze, zda by CCBE neměla Komisi upozornit na možnost vytvoření další (páté) kategorie určené pro asociace svobodných profesí. Subkomise též plénu doporučila, aby se CCBE přihlásilo ke Kodexu chování zájmových zástupců vytvořeného Komisí, protože platný etický kodex CCBE se vztahuje pouze na advokáty při výkonu jejich přeshraniční advokátní činnosti, a nevztahuje se na činnost samotné CCBE jako právnícké osoby. George-Albert Dal také zdůraznil, že v zájmu konzistentnosti v dalším postupu by bylo na místě, aby se členské advokátní komory sjednotily na tom, že by i ony, pokud jsou činné v oblasti zastupování zájmů svých členů na úrovni evropských institucí, zvolily registraci v rámci kategorie 4. Z řad členských delegací zazněla řada námětů a připomínek k tématu, italská delegace například připomenula, že by neměla výhrady k registraci CCBE, ale že k registraci národních komor by mělo dojít až po dohodnutí jednotného společného postupu, nikoli individuálně, a především poté, co Komisi bude opětovně připomenut jasný postoj delegací k definici, co je třeba rozumět právním poradenstvím. Ze strany rakouské delegace zazněla připomínka, že CCBE by neměla přistupovat k etickému kodexu lobbistů vytvořenému Komisí, zejména pak z důvodu setrvání na postojích, které v zájmu advokátní profese pro-

sazovala v procesu tvorby Směrnice o službách na vnitřním trhu. Britská delegace komentovala, že nezpochybňuje konzistentní přístup delegací a národních komor k registraci, nicméně upozornila, že Law Society Anglie a Walesu vážně zvažuje otázku, zda vzhledem ke svému postavení a struktuře nenáleží spíše do kategorie 2. než do kategorie 4. Česká delegace vznesla obavu, aby případná aktivita CCBE, pokud jde o vytvoření nové kategorie 5. pro sdružení svobodných profesí, neměla kontraproduktivní následek například v tom, že pro takovou novou kategorii by Komise stanovila registrační podmínky restriktivnější a povinnosti širší než pro stávající kategorii 4. Obecně byly vznášeny na členy subkomise dotazy, jaké lze předpokládat případné následky či sankce ze strany Komise za nesplnění povinnosti k registraci. Představenstvo CCBE informovalo o tom, že většina organizací působících v Bruselu, které provádějí lobbistickou činnost, se doposud neregistrovala, nicméně upozornilo, že ETI prochází postupným vývojem včetně monitoringu ze strany Komise a lze tedy předpokládat, že v případě, že by postup registrací vázl, mohla by Komise přistoupit od nástrojů založených na „dobrovolnosti registrace“ k nástrojům závaznějším, včetně zvažování přijetí nové Směrnice upravující tuto oblast. Možným důsledkem neregistrace CCBE by mohlo být v první fázi například to, že by byla vyloučena z aktivní účasti na tzv. Justičním fóru. Závěrem bylo usneseno, že otázky související s registrací budou odloženy na některá z podzimních zasedání CCBE, kde bude opětovně vyhodnocen další vývoj a upřesněna doporučení CCBE k dalšímu postupu.

Aktivity CCBE v oblasti legislativy na ochranu před praním špinavých peněz

Tato oblast je kontinuálně sledována a CCBE se intenzivně angažuje ve směru minimalizace zásahů státních autorit do práv klientů na ochranu informací sdělovaných v rámci poskytování právní pomoci advokátům zejména poté, když se

ukázalo, že úplné vyjmutí advokátní profese z povinností zakotvených v této legislativě nebylo možné docílit. Za zmínku stojí například angažovanost CCBE v podpoře belgických advokátních komor, které již opakovaně vystoupily proti obsahu národní implementace tzv. třetí směrnice proti praní špinavých peněz. Belgický protest probíhá na úrovni ústavního soudu, podobně jako jeho předchozí návrh na zrušení části směrnice druhé zasahující do práv osob na ochranu soukromí (zejména článek 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv). CCBE se účastní jako vedlejší účastník a intervenuje na straně navrhovatelů, tj. belgických advokátních komor. Belgičtí advokáti průběžně upravují strategii v tomto řízení, k čemuž jim slouží i poslední judikatura Evropského soudního dvora, jakož i rozhodnutí francouzského Conseil d'Etat (národního orgánu ústavního dohledu), v němž CCBE rovněž intervenovala na straně stěžovatelky, v daném případě národní francouzské advokátní komory. I v tomto případě se jednalo o stížnost proti některým ustanovením národní implementace, a to opět druhé směrnice proti praní špinavých peněz. Je třeba zdůraznit, že právě ve Francii dospěl Conseil d'Etat k příznivému rozhodnutí, pokud jde o zájmy advokacie a zájem zachování principů právního státu. Rozhodnutí z 10. 4. 2008 ještě více upřesnily dosavadní právní nálezy obsažené již v rozhodnutí ESD z 26. 6. 2007, ale i v pozdějším rozhodnutí belgického ústavního soudu ze dne 23. 1. 2008 spočívající v závěru, že „členské země EU nemají na výběr, zda respektovat advokátní profesní tajemství v oblasti výkonu právní profese související s činností před soudy, jakož i v oblasti právního poradenství, jak uvádí Směrnice, ale mají povinnost toto právo respektovat.“ Byl to právě francouzský orgán ochrany ústavnosti, který v tomto rozhodnutí explicitně odkázal na čl. 8 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv, přičemž definoval smysl právní rady v co nejširším možném měřítku, zejména pak ve vztahu k terminologickému obrátu použitému v čl. 6 druhé směrnice „zjišťování

právního postavení klienta“. Conseil d'Etat rovněž zdůraznil v zájmu zachování profesního tajemství, že **veškeré přímé kontakty mezi advokátem a národními kontrolními a dozorovými orgány by měly být zakázány a podtrhl v tomto směru nezastupitelnou roli národních advokátních komor, jmenovitě jejich předsedů.**

Byť se může zdát, že se jedná o dílčí kroky v boji proti problematickému včlenění advokacie do legislativy o opatřeních na ochranu proti organizovanému zločinu a jejímu kontroverznímu zařazování mezi finanční instituce, bez ohledu na zvláštní charakter této profese, je třeba ocenit množství práce a úsilí, které CCBE tomuto ožehavému tématu věnuje a kladně hodnotit úspěchy, kterých bylo dosaženo. Ty totiž napomáhají některým členským zemím, ve kterých došlo k příliš extenzivnímu přijímání ustanovení směrnic při zavádění do národní legislativy. Díky bohu se nejedná o případ českých legislativních počínů v této oblasti, které advokátní komora bedlivě sleduje a doposud se jí daří docílit souladu mezi evropskou legislativou a následnou její transpozicí do vnitrostátního práva tak, aby práva klienta na mlčenlivost byla v rámci možností co nejvíce šetřena.

Aktivity v oblasti posilování právního státu

I když v širším slova smyslu veškerá činnost CCBE spočívá v aktivitách na podporu právního státu, ve většině členských delegací převládá přesvědčení, že činnost zaměřená specificky na šíření idejí právního státu a jejich naplňování nejen v Evropě, ale v celém ji blízkém prostoru, je třeba věnovat samostatnou pozornost a vytvořit pro ni pokud možno jakýsi institucionální „dopravní prostředek“. Již delší dobu se v CCBE diskutuje myšlenka založení nadace (foundation of public utility) za účelem propagace idejí právního státu (CCBE Rule of Law Project nebo European Rule of Law Project). Nadace by měla být prostředkem získání financí od různých donátorů (organizací, obchodních společností i soukromých dárců) potřebných na realizaci iniciativy CCBE pro pod-

poru šíření idejí právního státu. Měla by být založena v Belgii podle belgického práva (zákon z 27. června 1921, ve znění zákona z 2. května 2002) jako nezisková organizace, jejíž finanční prostředky budou použity na předem definované neziskové cíle. Název nadace by měl obsahovat i označení „CCBE“. Předpokládá se, že jejími zakladateli by mělo být CCBE společně s členskými advokátními komorami, které o to projeví zájem. Nadace by však podle belgického práva mohla být založena i jen jediným zakladatelem. Mohla by být spravována a řízena alespoň tříčlenným představenstvem. Sídlem nadace by mělo být sídlo CCBE. Založení nadace podle belgického práva by mělo být daňově výhodné (např. finanční dary zasílané na účet tohoto typu nadace nepodléhají dani, jiné daňové sazby jsou zvýhodněné). Pro založení nadace tohoto typu není stanovena minimální výše vkladu (základního kapitálu), takže může být teoreticky založena jen se základním kapitálem jedno euro. Nadace však musí vykazovat činnost, která bude směřovat k naplňování cílů, k nimž byla vytvořena. U této nadace předpokládá CCBE snadnější získání financí od centrálních evropských institucí, advokátních komor, advokátních kanceláří a jiných organizací, která by mohla být využita k financování aktivit CCBE na podporu právního státu, např. ke vzdělávací a školicí činnosti v této oblasti apod. Vklad ze strany advokátních komor však nebude povinností. Vytvoření nadace by dle názoru současného prezidenta CCBE Pétera Kövese, který o založení nadace zcela programově usiluje, nemělo znamenat navýšení příspěvků členů CCBE, snad s výjimkou nákladů na financování postu ředitele pro projekty Rule of Law, jehož činnost by dle představ představenstva CCBE měla nadále pokračovat bez časového omezení i poté, co tuto pozici po roce činnosti opustila dosavadní ředitelka.

Z rozsáhlé diskuse, která na zasedáních jednání k této problematice zazněla, vyplynulo, že proti zřízení nového stálého postu v sekretariátu CCBE je jednoznačně Velká Británie. Její zástupci položili otázku, zda

by nebylo prospěšné mít pro práci ředitele Rule of Law projektů a ředitele pro vnější vztahy dohromady jen jeden plný úvazek – obě agendy by se tedy vykonávaly jen na částečný úvazek. Shoda členských zemí přitom panuje v tom, že vyjadřují podporu pokračování prací na projektech Rule of Law, nikoli všechny delegace však za cenu toho, že nebude připravena podrobná struktura projektů, případně již vytvořeny nějaké samostatné pilotní projekty a nebude alespoň rámcově zřejmé, s jakými zdroji může nově proponovaná nadace počítat. Současná situace je totiž taková, že CCBE se angažuje pouze v dílčích aktivitách přicházejících ad hoc, bez hlubší strategie a jasně formulovaného budoucího programu, což vážně znejšťuje budoucí úspěšnost nadace v získávání finančních zdrojů. Skeptický postoj k budoucímu úspěšnému fungování Nadace vyjadřuje již delší dobu zejména irská delegace, jejíž zástupce Michael Irvine má rozsáhlé profesionální zkušenosti ve sféře získávání evropských grantů a šance na jejich získání považuje za mizivé. Zástupci většiny delegací tedy zdůrazňovali nutnost vytvoření jasné struktury budoucí práce, přičemž toto stanovisko zastává i česká delegace v CCBE. Nelze také oddělovat vytvoření nového postu ředitele od zřízení nadace Rule of Law, tyto otázky je potřeba řešit současně, nechaly se slyšet některé delegace (včetně české) v reakci na konstatování prezidenta Pétera Kövese, že může existovat ředitel bez nadace, nikoliv však nadace bez ředitele. Francie vyjádřila obavu, že navržený rozpočet, který počítá se zřízením nového místa v sekretariátu CCBE, není kompletní, že v něm nejsou zohledněny veškeré výdaje, které v souvislosti s realizací projektů Rule of Law a zřízením nadace Rule of Law vzniknou. Předseda finančního výboru CCBE, Louis-Bernard Buchman však přítomně ujistil, že v návrhu rozpočtu je počítáno se všemi nezbytnými výdaji, čímž se snažil obavu francouzské delegace rozptýlit.

Přestože se rozpočet CCBE schvaluje každoročně v listopadu, a to na Plenárním zasedání CCBE, byl návrh rozpočtu pro příští rok předložen

letos Stálému výboru CCBE k diskusi již nyní. Návrh rozpočtu pro rok 2009 je zpracován ve dvou verzích: obě verze mají v podstatě stejnou strukturu jako rozpočet schválený pro letošní rok. Obě verze se vzájemně liší jen o náklady na post ředitele projektů Rule of Law. Zatímco jedna verze počítá s vytvořením nové (stálé) pozice ředitele pro projekty Rule of Law, druhá verze tuto možnost neodráží. Funkce ředitele pro projekty Rule of Law byla totiž prozatím obsazena jen dočasně, a to od 1. 7. 2007 do 30. 6. 2008. Osoba, která byla CCBE najata za účelem zmapování situace a nastartování projektů Rule of Law před případným zřízením nadace, jak výše uvedeno, již na další období neprodložila svou smlouvu. Náklady na její odměnu byly v uplynulém období hrazeny z vytvořených rezerv CCBE. Předsednictví CCBE vyhodnotilo práci ředitelky pro projekty Rule of Law (paní Rahely Dosen) odvedenou v daném období za přínosnou a do budoucna navrhuje vytvořit tuto ředitelskou pozici jako stálou s tím, že náklady na plat za výkon této funkce by již nebyly čerpány z rezerv organizace, ale byly by navýšeny příspěvky členů CCBE, a to o pět procent. Tyto fiskální konsekvence znepokojují řadu menších delegací, nevyjímaje však ani reprezentace velkých zemí, jako je Německo nebo Spojené království, u nichž je zřejmé, že se budou bránit zvyšování již tak značně vysokých členských příspěvků, zvláště pak za situace, kdy pro takový postup nezískaly podporu svých národních komor. V tomto směru je vhodné vysvětlit, že většina velkých členských zemí se sama účastní vlastních „národních“ projektů na podporu rozvoje demokracie a právního státu včetně přímé podpory zemí, které v této sféře naléhavě potřebují mezinárodní pomoc.

K tomuto tématu bych rád na dokreslení uvedl určitou paralelu, která souvisí s letošním kongresem ABA (American Bar Association) konaným v New Yorku v srpnu tohoto roku, kterého jsem se zúčastnil. Na něm totiž byl středem pozornosti projekt původně iniciovaný právě

americkou ABA, který však na rozdíl od výše popisované iniciativy CCBE nemá rozměr limitovaný pouze jedním kontinentem, ale rozměr globální. Jde o tzv. **World Justice Project (Světový justiční projekt)** (dále jen „WJP“), multinárodní a multidisciplinární projekt zaměřený na posílení fungování právního státu v celosvětovém měřítku. Cestu tomuto projektu vyznačila již konference tzv. **Světového justičního fóra konaná ve Vídni v červenci tohoto roku**, které se zúčastnilo na 450 vládních a nevládních vůdčích osobností reprezentujících 83 národů Asie a oblasti Pacifiku, Evropy, Severní a Jižní Ameriky, Středního východu, Afriky a Karibské oblasti. Účelem bylo zjistit, jak právní stát ovlivňuje jednotlivé disciplíny lidské aktivity a jednotlivé světové regiony a na základě určitých zjištění rozvinout akce zaměřené na posílení vlivu právního státu. Pro účely WJP jsou sledovány především následující atributy:

- Vláda a její úředníci a zástupci jsou odpovědní z hlediska zákonů;
- Zákony jsou jasné, veřejně známé, stabilní a spravedlivé a poskytují ochranu základním právům včetně ochrany osob a majetku;
- Proces, kterým jsou zákony přijímány, vykonávány a vynučovány je přístupný, spravedlivý a účinný;
- Provádění zákonů a přístup ke spravedlnosti je zajišťován kompetentními, nezávislými a etickým pravidlům podléhajícími úředníky, advokáty nebo zástupci a soudci, jejichž počty jsou dostatečné, disponují přiměřenými zdroji a odpovídají povaze a skladbě společnosti, kterému slouží.

Důležité je, že WJP se dnes opírá nejen o široké odborné a vědecké zájmy a o podporu z řad prominentních odborníků z oblasti vědy a výzkumu, ale aktivně se zapojilo do jeho podpory i mnoho významných osobností z oblasti politiky a vůdčích osobností vládních i nevládních světových organizací a přes svou poměrně krátkou existenci rychle získává finanční

zázemí ze sponzorských podpor od význačných světových organizací (**jeho rozpočet k prosinci letošního roku bude činit okolo 8 milionů dolarů**). Řadu prostředků WJP získává právě i od různých odborných sekcí ABA. Doposud byly v rámci projektu vytvořeny dvě stálé výzkumné sekce. První, vedená laureáty Nobelovy ceny Dr. Jamesem Heckmanem a Dr. Amartyou Senem, se zaměřuje na výzkum vztahu právního státu a komunit s významným vlivem na rozvoj společnosti a druhá, vedená profesorem Yashem Ghaie, mezinárodním expertem přes problematiku lidských práv a svobod a konstitučního práva, se zabývá studiem a zpracováním příslušné komparativistiky v otázkách možností tzv. opomíjených skupin v přístupu ke spravedlnosti. Je dobré připomenout, že ještě před mítinkem ve Vídni, který nastínil základní strategii WJP, konalo se již v r. 2007 několik shromáždění „na pěti kontinentech“, které utvořily základ pro směřování WJP. Na těchto shromážděních se sešli a diskutovali zástupci z oblasti právní vědy a praxe s lidmi z různých profesí a disciplín lidské aktivity – umění, podnikání, výchovy a školství, inženýrství, životního prostředí, ale i ze zástupců církví, žurnalistiky, veřejného zdraví a bezpečnosti. Evropskou část tohoto mezinárodního multidisciplinárního setkání **hostila právě Praha** a účastníci z 22 zemí si na něm vyměňovali své poznatky a zkušenosti o tom, jaké slabiny v jejich zemích zaznamenávají v oblasti fungování právního státu a jaké závažné problémy řeší, případně jaké obavy vznikají v této oblasti, pokud jde o výkon činností v jejich konkrétní profesní disciplíně. Závěry ze všech těchto mítinků na pěti kontinentech nasvědčují tomu, že potřebná řešení v oblasti naplňování funkce právního státu budou spočívat v multidisciplinární spolupráci různých profesních skupin směřovaných k posílení právních systémů, rozšíření přístupu občanů k právu a k právním mechanismům a ke zvýšení spravedlnosti při aplikaci práva. WJP ve Vídni tak připravilo na základě kontinentálních shromáždění

celkem 39 akčních plánů zaměřených na určité regiony a 31 akčních plánů zaměřených na různé disciplinární skupiny. Zaměření plánů je různorodé, od plánů orientovaných na snížení korupce, přes posilování práv žen a zaměstnanců, přes plány na zajištění větších zdrojů k činnosti soudů, osvobození uměleckých aktivit od politické kontroly až po posílení ochrany životního prostředí. Účastníci WJP se zavázali, že první kroky v naplňování přijatých akčních plánů učiní již v následujících 12 až 18 měsících, když právě **prezident ABA William Neukom vyhlásil otevření tzv. Opportunity Fund**, tj. grantového fondu na podporu současně vybraných plánů WJP. Po přijetí a vyhodnocení plánů budou první granty uděleny již na podzim tohoto roku. Na dvou setkáních věnovaných na letošním kongresu ABA v New Yorku právě této problematice WJP, seznámili američtí hostitelé mezinárodní účastníky právě s koncepcí další práce na Projektu, přičemž byla vedena diskuse k některým s projektem spojeným záměrům, jako je například vytvoření tzv. indexu právního státu, tj. indexu, v rámci něhož má být „měřeno“ dodržování a naplňování principů právního státu tím či oním státem. Index má identifikovat relativní sílu a slabiny právního státu při realizaci jeho atributů. Má jít o první index, jehož cílem je vyhodnotit všestranně a uceleně stupeň naplňování funkcí právního státu v praxi. Zkušební test, založený na 100 různých ukazatelích získaných jednak z průzkumů veřejného mínění, a jednak z dotazníků směřovaných na různé kvalifikované profesní skupiny, byl již aplikován v Argentině, Austrálii, Kolumbii, Španělsku, Švédsku a USA a v následujících třech letech by měl být realizován v dalších cca 100 zemích světa.

Bylo zřejmé, že výše uvedené otázky WJP zajímaly nejen hosty ze zemí třetího světa, kde otázky fungování právního státu jsou někdy zvláště ožehavým problémem, ale jsou předmětem zájmu i našeho státu a dalších členských zemí EU, neboť zvláště akční plány rozvoje právního státu v rámci WJP by se určitě

mohly stát cennou inspirací např. pro CCBE, byť její projekt Evropské Nadace pro právní stát je nasměrován zvláště do zemí Evropy se přibližujících anebo s EU již blíže spolupracujících v rámci své aspirace na budoucí unijní členství. Myslím si, že právě zde je třeba hledat určité vzory a osvědčené postupy ze zkušeností právnické profese americké, zejména pak získávání možností financování takto náročných projektů, které jistě mají svůj smysl, protože jsou potřebné v zájmu stability celého světa. To vše konstatuji přesto, že jsem si vědom velkých rozdílů mezi situací CCBE a ABA a také přesto, že je mi dobře známo, že v současné době nelze srovnávat podporu evropských centrálních institucí pro projekty, které jsou stále nahlíženy jakýmsi prismatem partikulárních zájmů, byť by šlo o iniciativy významné profese, která se integrálně podílí na vytváření hodnot právního státu, tedy evropské advokacie. Dokladem této obavy je i následující část mého příspěvku.

Protest CCBE proti připravovanému usnesení Rady EU

Dne 12. září 2008 odeslala CCBE dopis adresovaný Radě Evropské unie, jimž reaguje na obsah připravovaného **Usnesení Rady EU o vyškolení soudců a soudního personálu v Evropské unii (12077/08, JAI 395, COPEN 145, JUSTCIV 155)**. V dopise vyjadřuje CCBE znepokojení, že současný text návrhu usnesení sice obsahuje konstatování, že pro advokátní profesi, stejně jako pro ostatní právnické profese je důležité získávat školení v oblasti evropského práva, na druhé straně však uvádí, že ve většině členských států EU jsou další právnické profese (mimo soudcovského stavu) samy odpovědné za organizaci a provádění takového vyškolení, a proto není na místě zahrnout je do rámce tohoto usnesení. CCBE namítá, že advokáti jsou stejně důležitými činiteli v organizaci justice a právního státu jako soudci a státní zástupci a že jejich nezahrnutí do rámce usnesení bude znamenat jejich diskriminaci, pokud jde o přístup

k veřejným zdrojům určeným na vzdělávání v evropském právu. CCBE upozorňuje, že v minulosti bohužel neexistuje případ, kdy by advokátní organizace obdržely zásadní podporu z evropských grantových zdrojů na vzdělávání svých členů v evropském právu, přičemž navzdory panující populární mytologii nejsou mnohdy schopny samy vzdělávací projekty financovat. Pro mnohé advokátní profesní organizace je nepřiměřeně obtížné, ne-li nemožné, dosáhnout na grantové financování, a pokud tyto překážky nadále přetrvávají, vznikne nerovnováha mezi různými činiteli v sektoru justice, čehož je třeba se vyvarovat. CCBE dále poukazuje na Sdělení Evropské komise z r. 2006 (COM /2006/356 final), které je přijatelnější pro začlenění advokátního stavu do soudního vyškolování, když v odstavci 11 uvádí, že „*Soudci, advokáti a státní zástupci musí být schopni získat školení na rovnocenné úrovni a ve stejné kvalitě...*“ a v odstavci 34 dává najevo, že „*Školení pro ostatní právnické profese, a zvláště u advokátů, jejichž role je rozhodující, musí být posilováno. Budoucí rámcový program zaměřený na základní práva a justici musí poskytnout prostředky pro jejich posilování tak, aby byla zachována rovnováha mezi orgány soudů a dalšími právníky profesemi.*“

Závěrem CCBE navrhuje, aby advokátní profese byla zařazena do rámce usnesení Evropské rady a vyslovuje pevné přesvědčení, že se tak stane. V rámci interních procedur CCBE dále žádá své členské organizace, aby prostřednictvím svých národních kontaktů apelovaly na zástupce svých zemí v Evropské radě, aby snahy evropské advokacie podpořily.

Cena CCBE za lidská práva pro evropské advokáty

Již třetím rokem je udělována prestižní cena CCBE určená pro advokáty nebo právnická sdružení a organizace, podílející se významně na obhajobě lidských a občanských práv v evropském či celosvětovém kontextu. Letošní nominace přišly celkem od 16 členských delegací CCBE a nominován byl doposud ne-

bývalý počet kandidátů, celkem jedenáct jednotlivců nebo skupin kandidátů. Mezi nominovanými se poprvé objevila i kandidátka z České republiky **navržená Českou advokátní komorou, podporovaná vyjádřením Ministerstva spravedlnosti ČR. Nominována byla paní JUDr. Dagmar Burešová**, významná česká advokátka naposledy oceněná za své celoživotní zásluhy jako Právník roku 2007 v ČR. Nominace byly posuzovány v průběhu letních měsíců na půdě Výboru pro lidská práva CCBE, který po vyhodnocení doporučil Stálému výboru CCBE dvě kandidatury na udělení letošní ceny: nominaci **čínského advokáta Li Hepinga a nominaci týmu španělských advokátů (celkem 23 advokátů), kteří byli ustanoveni k poskytování ex-*offo* obhajoby obviněným z teroristického útoku, který se odehrál v Madridu dne 11. 3. 2004.** Stálý výbor CCBE se po opakovaném hlasování usnesl na dvou vítězích letošní soutěže. Cena tedy bude slavnostně předána jak Li Hepingovi, tak týmu španělských advokátů, a to v listopadu u příležitosti Plenárního zasedání CCBE v Bruselu. K upřesnění rozhodování Stálého výboru CCBE a pro informaci je vhodné dodat, že čínský advokát Li Heping již 10 let zastupuje čínské advokáty i prosté čínské občany a hájí jejich základní lidská práva, za což je vládním režimem pronásledován a perzekvován a byl dokonce i mučen. Z komentářů zástupců četných delegací vyplynulo, že Li Hepingovo ocenění může napomoci procesu demokratizace v Číně a podpoří ochotu širších vrstev občanské společnosti zasazovat se o dodržování lidských práv v této zemi. Jeho ocenění podporovala zejména řada zemí, které se teprve nedávno osvobodily z totalitárních režimů a jsou jim tak dobře známy metody používané těmito režimy nejen proti advokátům, ale i jiným obhájům lidských práv. Jiné delegace zase akcentovaly neohroženost španělských advokátů při obhajobě osob, které v důsledku exaltovaného veřejného mínění „neměly mít vlastně právo na řádnou obhajobu“, a kteří v průběhu řady měsíců trvajících vyšetřování a soudního procesu museli sami čelit mnohdy závažným útokům

na vlastní integritu z řad pobouřené veřejnosti. Přesto účinně poskytovali obhajobu, byť jen za zlomky jinak běžných honorářů, tedy prakticky zcela bez nároku na odměnu. Více informací o letošních nominovaných je možné získat na odboru mezinárodních vztahů ČAK.

Závěrem je třeba říci, že výše uvedené aktivity CCBE jsou pouhým zlomkem její široké agendy a čtenáře Bulletinu jsem se snažil informovat pouze o těch, které zasluhují zvláštní pozornost. Představenstvo ČAK, její orgány a odborný aparát Komory jsou průběžně informovány o běžících agendách a k těmto podrobně analyzují vyjadřují svá stanoviska. V průběhu první poloviny roku 2008 se opět potvrdilo, že CCBE plní úlohy dané svým statutem, i když to mnohdy není snadné právě proto, že i v oblasti advokátní profese existují rozdílná stanoviska členských delegací různých zemí EU na tytéž problémy, což je mnohdy dáno odlišnostmi v tradicích a kulturním prostředí, v němž se tyto advokacie v minulosti rozvíjely.

✦ Autor je členem představenstva ČAK a vedoucím české delegace v CCBE.

Konference k metodě práva spolupráce na Smaragdovém ostrově

JUDr. MARIE BROŽOVÁ,
JUDr. EVA VAŇKOVÁ

Druhá evropská konference spolupracujících odborníků v metodě práva spolupráce se tentokrát konala v irském Corku ve dnech 1. až 4. května 2008.

Cork je nejvýznamnější město jihovýchodního Irska založené Vikingy na „bažinatém místě“, proto „Cork“. Město je proslulé politickým rebelantstvím namířeným zejména proti Dublinu, bohémskou atmosférou a vynikajícím pivem. Místní Baemish – sameťový černý mok je jemnější a sladší než samotné pivo značky Guinness. Samy jsme se o tom přesvědčily v místní hospůdce.

Konference se zúčastnilo přes 200 delegátů z 18 zemí z celého světa. Tentokrát přijeli i Holanďané a Dánové. Nadšeně byla přivítána sympatická účastnice z Izraele, oceněna byla rovněž naše účast, jako jediných zástupkyň země z bývalého postkomunistického východního bloku. Mezi nejpočetnější patřily skupiny spolupracujících advokátů a dalších odborníků z Velké Británie, Austrálie, Kanady, USA, samozřejmě Irsko a Rakouska.

Atmosféra konference byla jako vždy velmi vřelá a inspirující a svůj podíl na tom měl navíc irský smysl pro humor, vynikající organizace konference místními advokáty, doprovodný program spojený s irskou hudbou, tancem a kulinářskými specialitami.

Konferenci zahájil nový prezident IACP – Mezinárodní akademie spolupracujících odborníků **Ron Ousky**, poté pokračoval skromný a nenápadný zakladatel hnutí **Stu Webb**

Nábřeží irského města Cork.

s další odborníci na právo spolupráce **Paulin Tesler**. Pohovořili o nové roli advokátů – „peacemaker“ a „facilitator“, healer („udobřovače“ a „usnadňovače komunikace“, léčitele vztahu), která souzní se současnou, často americkými médii proklamovanou myšlenkou „*change your mind and you change your life*“ – „*změň způsob svého myšlení (tj. způsob nazírání na své problémy) a změníš svůj život*“. Pak navázali na pozitivní vnímání konfliktu, jehož řešení by mělo vést k sebereflexi a osobnímu růstu. Paulin Tesler vysvětlila pojem „paradigm shift“ – myšlenkový posun v myšlení stran i advokátů směrem k širšímu vnímání souvislostí, vzájemných potřeb a zájmů, naladění se na pozorné vyslechnutí a pochopení druhé strany, zbavení se strachu, agresivity, čistě sobeckého přístupu a černobílého vidění konfliktu.

První konferenční den nás přišla pozdravit v rámci plenárního zasedání rovněž **prezidentka Irské republiky**, sama bývalá advokátka **Mary**

McAleese, která velmi zasvěceně mluvila o potřebě řešení sporů mimosoudní cestou, nutnosti nepodceňovat základní lidské potřeby, neubližovat, chránit rodinu a budovat dobré vztahy. Výslovně prohlásila, že pokud by se konference neúčastnila z titulu své funkce, seděla by nepochybně v řadách mezi irskými účastníky. Ocenila účast všech, protože pracuji „na dobré věci“ a proces metody práva spolupráce činí strany více „silnějšími“ na rozdíl od soudního sporu, který se stává často „noční můrou“ a vyčerpává psychické i fyzické rezervy stran. Velmi povzbuzující byla i zdravotní nejvyššího státního zástupce.

Hlavní témata tzv. „pre-konference“ se tentokrát soustředila na uplatnění práva spolupráce při urovnání civilních sporů mimosoudní cestou. Jedná se zejména o rozšíření principů práva spolupráce do všech oblastí života – pracovněprávními spory počínaje přes spory vzniklé v dědicím řízení, při náhradách škod na zdraví, sousedské spory, spory uvnitř

obchodních společností, při podnikání a mezinárodně-obchodními spory konče.

Sherrie R. Abney – texaská advokátka a výborná lektorka, která se zabývá právem spolupráce více než 10 let, se zaměřila na ožehavé a **praktické otázky dotýkající se civilních sporů**. Opakovaně zdůraznila, že se nejedná o právo spolupráce, pokud advokáti nejsou dostatečně proškoleni, není uzavřena smlouva o spolupráci a nedodržuje se strukturovaný proces, mající zabránit povrchní praxi práva spolupráce vedoucí pak k selhání celého procesu. Poskytnutí informací stranami neznamená poskytnout informace na vyžádání, ale rovněž povinnost poskytnout dobrovolně informace, které pokládám za důležité pro vyřešení sporu. Současně povinnost upozornit stranu, pokud vychází z nesprávných informací. To je zásadní rozdíl od litigace, kde se často informace zatajují a nebo se s nimi manipuluje a přizpůsobují se potřebám klienta. Nemáme-li jistotu v procesu práva spolupráce, že strana poskytla všechny relevantní informace, lze požadovat její místopřisežné prohlášení. Hrozba odstoupení od procesu advokátem má svůj přínos v tom, že motivuje klienty i advokáty, aby pracovali usilovněji na úspěšném procesu řešení sporu. Advokát se lépe soustředí na řešení sporu metodou práva spolupráce, protože litigace a proces metody práva spolupráce nejdou dohromady. Klasické soudní řešení sporu téměř nevystupuje ze „stínu práva“, právo spolupráce vychází ze širšího záběru daného zájmy a potřebami obou stran a pozitivním vnímáním konfliktu, ve kterém jde především o vztah. Je více zaměřeno na budoucnost, na rozdíl od klasického soudního sporu, který se zabývá hlavně minulostí. Umožňuje stranám aktivně se zapojit do řešení svého problému, který mají zároveň pod kontrolou. Během procesu na bázi práva spolupráce se nehovoří o vině. Není zde soudců, viníků, ani obětí, jde maximálně o zodpovědnost obou stran a problematická situace je současně výzvou a podnětem k osobnímu růstu. V případě předčasného ukončení procesu (na-

příklad z rozhodnutí stran, z důvodu selhání procesu) musí advokát najít klientovi advokáta pro soudní řešení sporu. Selhání může být způsobeno i selháním advokátů, kteří podcení „screening“, tj. prověřování vhodnosti klienta pro metodu práva spolupráce (CL). Advokátům se doporučuje při úvodní schůzce projednat s klientem i oblasti kritiky metody práva spolupráce. Je jistě vhodnější, slyší-li klient od nás, co je předmětem kritiky v případě práva spolupráce, než od kohokoliv jiného (viz „právo advokáta“ ukončit metodu práva spolupráce bez konkrétního důvodu, proces metody práva spolupráce stojí někdy více peněz než litigace).

Victoria Smith, profesorka a spolupracující advokátka na metodě práva spolupráce pohovořila podrobněji o **faktorech ovlivňujících úspěšnost metody práva spolupráce**: např. již uváděný důkladný „screening“ – prověření vhodnosti stran i advokátů pro metodu práva spolupráce, zejména v případě zapojení neproškoleného advokáta, kterého připravuje na proces práva spolupráce proškolený advokát protistrany. Pro řešení sporu metodou práva spolupráce je „nevhodným klientem“ zejména ten, který od procesu očekává opatření nějaké výhody pro sebe, nebo ten, kdo má nerealistická očekávání či výhrady již na začátku. Práce s psychicky narušenými klienty a „domácími násilníky“ může rovněž proces ohrozit. Zabývala se rovněž otázkou zvládnutí „mrtvého bodu“ v jednání na základě provedení analýzy přístupu advokátů i klientů k řešení sporu – tj. sebereflexe, dodržování zásad zmíněných také v Dohodě o spolupráci, používání některých fint odbočení směrem k pozitivnějšímu tématu, přestávka s občerstvením, oddělené jednání advokáta se svým klientem a zejména zapojení dalších odborníků. Touto problematikou se zabývala i lektorka Rita Pollac s Cahy Hermann (psycholožka). Zde byl důraz kladen na pečlivé sestavení týmu odborníků podílejících se na řešení sporu, aktivní naslouchání klientovi, pečlivé vytipování sporných oblastí a oblastí společného zájmu, pečlivé vyho-

tovování protokolů z každého jednání, nezanedbání pracovních schůzek advokátů a klientů a společné schůzky advokátů po každém jednání, případně i uskutečnění pracovní porady všech odborníků zapojených do procesu řešení sporu metodou práva spolupráce.

Velice nás zaujalo modelové nastínění **mezinárodního řešení obchodních sporů** metodou práva spolupráce – tlumočené **Robertem Lopichem a Paulem Faxonem**, založené spíše na jejich vizi než praktických zkušenostech, avšak nesporně inspirující z hlediska udržení obchodního vztahu, trhu, kontaktů, cash flow, zmírnění finanční krize.

Otázka globálního používání a pronikání týmové spolupráce advokátů, dalších odborníků a klientů lékařů a pacientů v různých oblastech života a její rozšíření do celého světa se setkala s velkým nadšením. Vyústila v myšlenku vytvořit „sjednocený svět“, kde „all dances are accepted“ – všechny přístupy vedoucí k širšímu vnímání konfliktu jsou vítány.

V programu konference nebyla ani tentokrát zanedbána otázka přístupu k dětem u rozvádějících se manželů. **Nancy Ross** – dětská psycholožka, tvůrkyně interdisciplinárního přístupu při rozvodech manželství v rodinách s dětmi hovořila zasvěceně o tom, jak přeměnit rodiny s oběma rodiči na tzv. dvě samostatné neúplné rodiny s jedním rodičem. Dětský psycholog představuje „hlas dítěte“, který je odborníky tlumočený oběma rodičům. Rodiče pak ve své volbě optimální varianty rozhodnutí citlivěji reagují na skutečná dětská přání a potřeby, které v běžné litigaci jsou zřídka náležitě zohledněny.

Odpolední praktické workshopy nabízely účastníkům možnost si vyzkoušet různé role advokáta i ostatních členů týmu při řešení sporu podle principů práva spolupráce. **Chip Rose**, advokát a mediátor, se soustředil na tři možné přístupy při řešení sporů z pohledu principů práva spolupráce a principů mediace. Ve svém příspěvku vyslovil myšlenku, že není podstatné, jakou metodu řešení sporu zvolíme, důležité je, aby odpovídala mentalitě a potřebám našeho klienta

a dovedla jej bezpečně k rozhodnutí výhodnému pro obě strany. Jak již bylo výše uvedeno, principy uplatňované při metodě práva spolupráce a mediace nejsou přijímány bezvýhradně všemi klienty, neboť ne každý klient je schopen sebereflexe, čestného a zdvořilého respektování druhé strany, dobré vůle, včetně odpovědnosti za výběr vhodné varianty řešení sporu. I mediace má své odpůrce mezi klienty, neboť při ní klienti obvykle nejsou zastoupeni advokátem.

Australanka **Lorain Lopich** rozebírala potřebu zakotvení principů práva spolupráce v legislativě jednotlivých zemí. Psycholožka **Susane Gamache** se zabývala velmi aktuální otázkou fungování rodin po rozvodu a vztahů s „novými“ maminkami, tatinými, případně nevlastními sourozenci apod. Vzhledem ke své osobní zkušenosti se rozhodla soustředit svou pozornost ve své praxi psycholožky na problémy, které s rozvodem teprve začínají: například za jak dlouho po rozvodu jsou děti schopny akceptovat nového partnera jako svého náhradního rodiče. Z výzkumů vyplývá, že se jedná o dvojnásobek věku dítěte, ve kterém nový partner vstoupil do rodiny. To znamená, že pokud se tedy matka znova vdá, její dvouletá dcera přijme jejího nového partnera za svého otce ve čtyřech letech, šestiletá dcera ve dvanácti letech, dvanáctiletý syn ve svých 24 letech je ochoten z psychologického hlediska přijmout nového partnera matky jako svou autoritu. Uvědomění si této skutečnosti může významně napomoci v rodinách při stanovování nových rolí.

Ron Ousky a Stue Web se ve svých příspěvcích zaměřili na podstatné rozdíly při vyjednávání s cílem kompromisu a vyjednávání při „čtyřstranném setkání“ (dva advokáti a jejich klienti) na bázi principů práva spolupráce vedoucím k synergickému efektu 1 + 1 je více než dvě. Znamená, to že vyhrávají obě strany, neboť kreativní dohoda naplňuje jejich podstatné zájmy a potřeby.

V odpolední části programu posledního dne konference měli účastníci možnost vybrat si ze čtyř workshopů. Jednalo se zejména o tříhodinovou praktickou ukázkou týmové spolupráce při interdisciplinárním týmovém modelu: 2 advokáti, rozvádějící se manželé, 2 koučové, dětský specialista.

Doug Reynolds a Michael Zeytoon se zaměřili na praktické ukázky při řešení ostatních civilních sporů, včetně sporů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci. Nejcenější však pro nás bylo pokračování a zpětná vazba vytvořeného základního tréninku IACP pro lektory práva spolupráce, kdy jsme obdrželi základní informace o zkušenostech při uplatňování vypracovaného modelového základního tréninku práva spolupráce, ale zejména inovovanou verzí samotné prezentace základního tréninku, který jsme jako lektorky přivezly z konference v Torontu a ve zkrácené verzi poprvé prezentovaly na ČAK dne 10. 4. 2008 pro české advokáty.

Během konference vystoupil rovněž ministr spravedlnosti Irské republiky pan Brian Lenihan, který ve svém projevu přislíbil se zabývat možností legislativního zakotvení práva spolupráce v Irské republice.

Zajímavým doplňkem konferenčního programu byly tzv. „alternative perspectives“, v rámci kterých se představili významní současní irští vypravěči, básníci a členové divadelních společností. V průběhu konference samozřejmě nechybělo ani seznámení s míst-

ní kulturou – večer před oficiálním zahájením konference vystoupil místní ženský pěvecký sbor se skladbou známé irské básničky, zachycující její pohnutý životní příběh, druhý večer měli účastníci příležitost ochutnat místní kulinářské speciality ve Fota house gardens – nádherné botanické zahradě. Závěrečný večer se neobešel bez irské hudby a tanečního vystoupení v tradičních irských krojích.

Na závěr programu byly nabídnuty výlety do blízkého malebného městečka Cobhu, z něhož v dobách hladomoru vyjížděly lodě s irskými emigranty nejčastěji do USA, Kanady a Austrálie, a na hrad Blarney. Hrad je pojmenován podle kamene Blarney, který najdeme na samotném vrcholu hradní věže. Jeho políbením v hlubokém záklonu lze prý získat dar výřečnosti. To jsme si samozřejmě nenechaly ujít. A při této příležitosti jsme se dozvěděly, jaký je rozdíl mezi anglickými slovy „blairney“ a „baloney“. Obě mají totiž dle slovníku v podstatě stejný význam – tj. *pochlebování, nesmysl, úlisné řeči atd.* V běžné mluvě je však „blairney“ výstižný výraz pro naše prohlášení, ve kterém se osmnáctileté ženy zeptáte, kolik jí je let, abyste se dozvěděli, v jakém věku je žena nejkrásnější. Zatímco výraz „balloney“ odpovídá situaci, *kdy* padesátileté ženě řeknete, že vypadá na osmnáct let.

Při loučení s hostiteli konference poděkovala Patricia Mallon všem účastníkům za vytvoření skvělé atmosféry a vyjádřila naději na další shledávání účastníků nejen na konferencích, ale i při řešení konkrétních praktických případů. V pořadí **9. světová konference IACP se bude konat 17. – 19. 10. 2008 v New Orleansu v Louisianě** a jubilejní 10. konference na podzim 2009 v rodném státě zakladatele metody práva spolupráce Stua Weba, v Minnesotě. Na jaře r. 2009 je plánována vzdělávací konference v australském Sydney. Podrobnosti se dozvíte na obvyklé e-mailové adrese: **www.collaborativepractice.com**. Vaše podněty a návrhy k uplatňování práva spolupráce v České republice uvítáme na adresách autorek článku: **marie.brozo-va@volny.cz**, **eva.vankova@wo.cz**.

✦ Autorky jsou advokátky z Prahy a Vysokého Mýta.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Schustergasse 21
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel. (VoIP): 910 259 869
- cena jako za místní volání

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	76
Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků	78
Vy byjste a další chybičky	79
Pozvánka na II. ročník turnaje „O šachového krále ČAK 2008“	80
Pozvánka na 5. konferenci o dějinách advokacie	80
Pozvánka na turnaje ve squashu a bowlingu	81
Pozvánka na seminář Marshall Law School	81
Nakonec	82 - 83

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• ve čtvrtek 23. října 2008

Úloha advokáta v procesu zadávání veřejných zakázek

Postavení veřejného a sektorového zadavatele, volba nevhodnějšího typu zadávacího řízení, kvalifikace a její prokazování, proces výběru nevhodnější nabídky, ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele atd.

Lektorka: JUDr. Petra Buzková, advokátka

Číslo semináře: 41830

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. října 2008

SEMINÁŘ POŘÁDANÝ VE SPOLUPRÁCI S ERA A JUSTIČNÍ AKADEMIÍ:

• v pátek 7. listopadu 2008

Současný vývoj v komunitárním i českém soutěžním právu

Kartelová politika Evropské komise. Zneužití dominantního postavení po kauze Microsoft. Otázka důvěrnosti určitých dokumentů v souvislosti s vyšetřováním hospodářské soutěže. Soukromoprávní vymáhání nároků z porušení pravidel hospodářské soutěže (náhrada škody a její výčíslení) – úloha soudů a antimonopolních úřadů. České zkušenosti s aplikací nařízení 1/2003.

Lektoři: JUDr. Norbert Neruda, místopředseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže
 JUDr. Vlastislav Kusák, advokát Praha
 Philip Kienapfel, ředitelství A – Politika a strategická podpora, DG Soutěže, Evropská komise, Brusel
 Kristina Nordlander, Sidley Austin LLP, Brusel
 Tomasz Kramer, zástupce ERA

Tlumočení do angličtiny a češtiny, cena včetně občerstvení.

Číslo semináře: 41844

Poplatek za seminář: 1400 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. října 2008

• ve čtvrtek 13. listopadu 2008

Katastr nemovitostí

Praktické otázky katastru nemovitostí. Příklady, judikatura Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, judikatura soudů. Diskuse.

Lektoři: Ing. Jarmila Novotná, ředitelka katastrálního úřadu Kolín
 JUDr. Milan Holík, vedoucí právního oddělení Katastrálního úřadu Kolín
 JUDr. Jan Luhan, advokát

Číslo semináře: 41832

Poplatek za seminář: 690 Kč

Uzávěrka přihlášek: 3. listopadu 2008

OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM • TÉMA INSOLVENCE • OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM

• ve čtvrtek 20. listopadu 2008

Insolvenční právo – běh VI

Obecné zásady insolvenčního práva (interpretační rámeček) – úpadek, hrozící úpadek – zahájení řízení a jeho účinky – postavení věřitelů, přihlašování pohledávek a jejich přezkum – postavení insolvenčního správce – majetková podstata, její soupis a spory o ní – způsoby řešení úpadeku – oddlužení.

Lektor: JUDr. Bohumil Havel, Ph.D., katedra obchodního práva Právnické fakulty ZČU Plzeň, spoluautor zákona a člen realizačního týmu MS k insolvenčnímu právu

Číslo semináře: 41833

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. listopadu 2008

• ve čtvrtek 27. listopadu 2008

Vybrané problémy obecné a zvláštní části návrhu trestního zákoníku ČR z hlediska obhajoby

Obecná část: působnost trestních zákonů; trestnost činu a doba jeho spáchání; místní působnost; zásada teritoriality; základy trestní odpovědnosti; trestní sankce; zahlazení odsouzení; společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

Zvláštní část (nová systematika a důvody pro ni): trestné činy proti republice, cizímu státu, mezinárodní organizaci; trestné činy hospodářské; trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných; trestné činy obecně nebezpečné; trestné činy hrubě narušující občanské soužití; trestné činy proti rodině a mládeži; trestné činy proti životu a zdraví; trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti; trestné činy proti majetku.

Lektoři: prof. JUDr. Vladimír Kratochvíl, CSc., vedoucí katedry trestního práva Právnické fakulty MU v Brně
 doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc., katedra trestního práva Právnické fakulty MU v Brně

Číslo semináře: 41834

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 17. listopadu 2008

OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM • TÉMA INSOLVENCE • OPAKUJEME PRO VELKÝ ZÁJEM

• ve čtvrtek a v pátek
11. a 12. prosince 2008

Insolvenční právo – běh VII

11. 12. 2008: nové pojetí úpadku a hrozícího úpadku, insolvenční správce – ustavování, kvalifikační požadavky, odpovědnost schůze věřitelů, korespondenční hlasování, posílené postavení věřitelského výboru, insolvenční návrh a rozhodování soudu o něm, vyhláška o zahájení řízení, moratorium, rozhodnutí o způsobu řešení úpadku – uplatňování nároků věřitelů – postih za nedůvodné přihlášky, první zkušenosti z praxe.

12. 12. 2008: majetková podstata – obsah, zjišťování, zpeněžení, konkurz v nové právní úpravě, postavení a uspokojování zajištěných věřitelů, nepatrný konkurz, reorganizace, předjednaná reorganizace, oddlužení a osvobození nepodnikatelů od zbytků dluhů, insolvenční rejstřík, prováděcí předpisy k insolvenčnímu zákonu, praktické zkušenosti a příklady.

Lektoři: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně
Mgr. Jan Kozák, místopředseda Krajského soudu v Brně, člen expertní skupiny ministerstva spravedlnosti pro insolvenční právo

Číslo semináře: 41836

Poplatek za seminář: 1490 Kč

Uzávěrka přihlášek: 1. prosince 2008

• ve čtvrtek 18. prosince 2008

Evropský soud pro lidská práva a Česká republika – včera, dnes a zítra

Vývoj judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Domovní prohlídky v advokátních kancelářích, problematika vyhošťování. Novinky z české judikatury ESLP, podání stížnosti a jednotlivé části řízení před ESLP, projednání stížnosti v pilotním řízení. Aktuality z hlediska vládního zmocněnce pro zastupování ČR před ESLP.

Lektoři: JUDr. Karel Jungwiert, soudce ESLP za Českou republiku
JUDr. Ján Šikuta, soudce ESLP za Slovenskou republiku
JUDr. Eva Hubálková, Ph.D., právník Kanceláře pro zastupování ČR před ESLP
JUDr. Vit Alexander Schorm, vládní zmocněnec pro zastupování ČR před ESLP

Číslo semináře: 41837

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. prosince 2008

Semináře probíhají v Praze v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle od 9.15 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz, a poukáží příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení ČAK advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4180100312). Doklad o úhradě vezměte s sebou, daňový doklad obdržíte při prezenzi. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace na č. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Mgr. Daria Strossová, zastupující vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• v úterý 18. a ve středu
19. listopadu 2008

Dvoudenní seminář – Nový insolvenční zákon – 1. a 2. část

Lektoři: Mgr. Jan Kozák
Mgr. Lukáš Pachl

Číslo semináře: 68819

Poplatek za seminář: 1200 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. listopadu 2008

• ve středu 17. prosince 2008

Čas a jeho význam v občanském právu

Lektor: prof. JUDr. Josef Fiala, CSc.

Číslo semináře: 68821

Poplatek za seminář: 600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. prosince 2008

Semináře probíhají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 600 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 688150123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 6. listopadu 2008

Úskalí občanského soudního řízení před soudy obou stupňů s přihlednutím k řízení ve věcech s cizím prvkem

Lektor: JUDr. Jiří Zrůst

Číslo semináře: 68818

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 30. října 2008

• ve čtvrtek 4. prosince 2008

Aktuální právní otázky doménových jmen

Lektoři: sdružení CZ.NIC

Číslo semináře: 68820

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. listopadu 2008

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době **od 9.00 do 13.00** hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomíčky či lomítka (např. 688140123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401-2 pí Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. Irena Schejbalová, ředitelka pobočky Brno

Pozvání na semináře Jednoty českých právníků ve druhém pololetí 2008

Výbor Pražského sdružení JČP ve spolupráci s Justiční akademií ČR připravil v souladu se svým posláním a stanovami ve druhém pololetí 2008 pro své členy i širší právnickou veřejnost odborné semináře s aktuální právní problematikou.

Jsou to tyto semináře, na které vás srdečně zveme:

6. listopadu 2008

NOVINKY V CIVILNÍM SOUDNÍM ŘÍZENÍ

Přednášející: **JUDr. Jaromír Jirsa**, místopředseda Městského soudu v Praze

21. listopadu 2008

NEKALÉ OBCHODNÍ PRAKTIKY VŮČI SPOTŘEBITELŮM A MEZI SOUTĚŽITELI

Přednášející: **prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.**, Právnická fakulta MU v Brně

28. listopadu 2008

INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ Z HLEDISKA PRVNÍCH ZKUŠENOSTÍ SOUDNÍ PRAXE

Přednášející: **JUDr. Jaroslav Bureš**, místopředseda Vrchního soudu v Praze

1. prosince 2008

SPOLEČENSTVÍ VLASTNÍKŮ JEDNOTEK JAKO PRÁVNICKÁ OSOBA

Přednášející: **JUDr. Josef Holejšovský**, Vrchní soud v Praze

Všechny uvedené semináře se konají **od 9.00 – 14.00 hodin** v přednáškovém sále Justiční akademie ČR v Praze 1, Hyberská 18. Účastnický poplatek činí za každý seminář **950 Kč**, pro členy JČP pouze **500 Kč**.

Výbor PS JČP je rozhodl uspořádat ještě další prestižní seminář:

9. prosince 2008

DOBŘE MRAVY A POCTIVÝ OBCHODNÍ STYK

Přednášející: **JUDr. Petr Čech, LL.M.**, Právnická fakulta UK Praha

Tento prestižní seminář se uskuteční 9. 12. 2008 **od 16.00 – 18.00 hodin** v budově PF UK v Praze, č. dv. 303 ve 3. patře. Účastnický poplatek činí **400 Kč**, pro členy JČP je seminář **bezplatný**.

Veškeré další dotazy o těchto seminářích získáte u koordinátorů:

JUDr. Ludmila Suchá, tel. 272 76 60 26, 721 902 444, JUDr. Božena Burdychová, tel. 266 010 249, 604 245 079

Přihlášky je též možno poslat faxem na tel. 222 717 719, nebo e-mailem: JCPPRAHA@quick.cz

Vy by jste a další chybičky

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

Tento díl našeho jazykového seriálu budeme věnovat několika poměrně častým nedostatkům písemných projevů právníka.

Nejprve se zastavíme u chybných tvarů podmiňovacího způsobu pomocného slovesa *být*. Např. v souvětí „*Než by jste (!) mohl na tuto situaci zareagovat, objevil se v místnosti také obžalovaný.*“ Nespisovný tvar 2. osoby – *vy by jste (!)* a *ty by jsi (!)* – patří k nejčastějším chybám. Nesprávně vložené *j* působí dojmem tzv. „vyššího stylu“. Správné časování má však vypadat takto: *já bych, ty bys, on by, my bychom, vy byste, oni by*.

Velmi častým nedostatkem je také nesprávné psaní tečky za číslovkami, konkrétně v případech, ve kterých se jedná o číslovku základní. Ve smluvních dokumentech nebo v citacích právních předpisů můžeme najít např. chybně napsané spojení: *v článku 3. smlouvy, dle odstavce 5. uvedeného zákona* atp. V těchto a dalších podobných případech, ve kterých můžeme přechít uvedenou číslovku jako základní i jako řadovou – správně tedy: *v článku 3 (tři i třetím) smlouvy, dle odstavce 5 (pět i pátého) uvedeného zákona* – dáváme přednost číslovce základní (za číslovkami základními tečku nepíšeme, naopak za řadovými ano), proto tečku za číslovkami v příkladu nenapišeme. V opačném pořadí – nejprve číslovka a pak jméno – např. *dle 8. (osmého) odstavce § 6 daně vyhlášky* – obvykle nechybujeme, jedná se o číslovku řadovou (*8. odstavec*), a proto za ní napíšeme tečku.

K poměrně častým dotazům posluchačů na přednáškách a seminářích patří otázka: Proč je ve slově *vinen* jedno *n*, když ve spojení *ona je vinna* – jsou *n* dvě? Je pravda, že např. ve výrazech *povinnost*, (*ona je povinna* (něco učinit), (oni jsou) *povinni*, (šli jsme tam) *povinně* píšeme dvě *n*, ale je také pravda, že ve slově *vinen* jsou také dvě *n*, jen je mezi ně pro lepší výslovnost vložena samohláska *e*. V této souvislosti učiníme jen malou poznámku k přidavným jménům utvořeným od

názzvů zvířat, např. *havran* – *havraní*, *krocán* – *krocání* atd., u kterých píšeme jen jedno *n*.

Občas (naštěstí méně často) při tvorbě textů zaváháme v psaní substantiv *tip* a *typ*. Pro takové případy máme po ruce např. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (Filipec a kol., Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, nakl. Academia). Z něj načerpáme potřebné informace, např. to, že výraz *tip* pochází z angličtiny a že se užívá ve významu *tip na vítěze*, popř. *dát dobrou radu, doporučení*. Naproti tomu slovo *typ* pochází z řečtiny a užívá se ho např. ve významu *souboru věcí či jedinců s určitými vlastnostmi* (*typ rodinného domu, typ člověka – sportovní typ*) atd. Pokud se v uvedené problematice chybí, pak například v následující souvislosti: *Typni si, kdo vyhraje* – správně ale: *Tipni si, kdo vyhraje*.

✦ Příspěvek napsala právníčka a autorka jazykových publikací.

soukromá vysoká škola
Brno International Business School (B.I.B.S., a.s.)
britské vysokoškolské studijní programy

NOVINKA

PŘÁVNICKÉ STUDIUM (LLM)
ČESKÉ OBCHODNÍ PRÁVO V KONTEXTU PRÁVA EU

další vzdělávání pro profesionální právníky

- zaměření studia na **obchodní právo Evropské Unie** - další zvýšení odborné kvalifikace pro profesionální právníky
- u právních kanceláří a právních oddělení firem i vhodná součást vzdělávacích programů pro advokáty, komerční právníky, notáře, ale i manažery a zaměstnance dalších právních profesí
- v zemích EU a USA je studium LLM akceptováno jako prestižní právní vzdělání - možnost **odlišení se na trhu práce**, u právních kanceláří zvýšení **prestiže** a schopnosti konkurovat u českých i zahraničních klientů
- studium je organizováno **B.I.B.S., a.s.** soukromou vysokou školou, v licenci britské Nottingham Trent University, vysokoškolský právnícký **titul LLM magisterské úrovně** absolventům udělí **Nottingham Trent University**
- výuka pouze **o víkendech** cca **jednou měsíčně** - tzv. kombinovaná (externí) forma studia
- konání výuky dle Vaší volby **v Brně nebo Praze**
- plně v českém jazyce - vhodné i pro zájemce bez znalosti angličtiny
- důraz je kladen na **praktické zaměření** studia - řešíte případy **z vlastní právní praxe**,
- délka studia LLM je **dva a půl roku** (s možností individuálního zkrácení na dva roky nebo naopak prodloužení na tři roky i více)
- **PŘIJÍMÁME PŘÍHLÁŠKY** pro nové skupiny zahájené v říjnu a prosinci 2008

Studium poskytuje **Brno International Business School (B.I.B.S., a.s.)** na základě licence britské **Nottingham Trent University** (www.ntu.ac.uk) - s 2700 studenty, devíti britskými vysokoškolskými programy a s deseti lety na trhu, jedna z největších soukromých vysokých škol v ČR.

Pro více informací o programu LLM

VOLEJTE kdykoli + 420 732 465 272

(Ludvík Kohut, MSc, vedoucí marketingového oddělení B.I.B.S., a.s.), nebo navštivte stránky školy

B.I.B.S., a.s., Lidická 81, 602 00 Brno

Tel.: +420 545 570 111, fax: +420 545 570 115, mobil: +420 732 465 272

www.bibs.cz

II. ročník turnaje České advokátní komory
v šachu, dámě a mariáši

„O ŠACHOVÉHO KRÁLE ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY 2008“

Brno, 7. – 8. 11. 2008

Propozice jsou určeny pro členy ČAK.

Místo konání: HOTEL**** BOBYCENTRUM, Sportovní 2a, Brno

Pořadatel: Jihomoravský region ČAK ve spolupráci s AVE-KONTAKT, s. r. o.

Ředitel turnaje: Petr Pisk

Hlavní rozhodčí: Petr Laušman

Právo účasti: členové ČAK bez ohledu na věk a výkonnost

Hrací tempo: šachy 2 x 10 minut na partii, ostatní turnaje podle počtu účastníků

Hrací systém: šachy – švýcarský na 9 kol, ostatní turnaje podle počtu účastníků

Ceny: pohár pro vítěze, diplomy, věcné ceny

Startovné: zdarma

Ubytování: HOTEL**** BOBYCENTRUM, Sportovní 2a, Brno

Cena dvojlůžkového pokoje: 1800 Kč/pokoj, noc včetně snídaně

Cena jednolůžkového pokoje: 1400 Kč/pokoj, noc včetně snídaně

Každý z účastníků si hradí náklady na ubytování sám.

Požadavek na zajištění ubytování zašlete pořadateli AVE-KONTAKT, s. r. o., nejpozději do 28. 10. 2008.

Stravování: Individuální v areálu HOTEL**** BOBYCENTRUM, zajištěno drobné občerstvení v průběhu partií.

Přihlášky: Přihlášky s objednávkou noclehů zašlete, prosím, nejpozději do **28. 10. 2008** na adresu:

AVE-KONTAKT, s. r. o., Sukova třída 1556, 530 02

Pardubice, mobil 731 465 344, e-mail:

petr.pisk@seznam.cz

Časový harmonogram:

Pátek 7. 11. 2008

16.00 – 18.00	registrace
18.30 – 21.30	šachy, 1. – 5. kolo
18.30 – 21.30	dáma
21.30 – 22.30	ochutnávka vín
22.30 – ?	volná zábava

Sobota 8. 11. 2008

09.30 – 12.00	šachy, 6. – 9. kolo
12.00 – 13.30	oběd
13.30 – 17.30	mariáš

Dne 7. listopadu 2008

se bude na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci

konat již pátá

● KONFERENCE O DĚJINÁCH ADVOKACIE ●

Podrobnosti o akci zájemci najdou na webových stránkách České advokátní komory

www.cak.cz v rubrice Vzdělávací akce/Akce jiných subjektů.

XIII. turnaj ve squashi

advokátů a advokátních koncipientů

a

VII. turnaj v bowlingu

advokátů a advokátních koncipientů

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

dovolujeme si vás pozvat na **XIII. turnaj ve squashi a VII. turnaj v bowlingu** advokátů a advokátních koncipientů v Praze.

V pořadí **XIII. turnaj** advokátů a advokátních koncipientů **ve squashi se uskuteční v sobotu dne 22. 11. 2008** na squashových kurtech v areálu SQUASHCENTRA Strahov (nové kurty) společnosti ESQUO, s. r. o., Praha 6 – Strahov.

Prezence účastníků turnaje se uskuteční dne **22. 11. 2008 v 9.30 hodin** ve sportovním a společenském areálu SQUASHCENTRA Strahov.

Vlastní turnaj bude zahájen v 10.00 hodin po rozlosování a úhradě účastnického poplatku ve výši 650 Kč za hráče turnaje. Účastnický poplatek zahrnuje pronájem kurtů, cenu vítězům a celodenní pitný režim v průběhu turnaje.

V pořadí již **VII. turnaj v bowlingu** advokátů a advokátních koncipientů se uskuteční rovněž **22. 11. 2008 od 17.00 hod do 20.00 hod.** v bowlingovém sportovním klubu „RADAVA SC“ na adrese: Milady Horákové 37, Praha 7 (u Strossmayerova nám). Turnaj v bowlingu je koncipován jako turnaj jednotlivců ve dvou kategoriích – muži a ženy. **Účastnický poplatek na turnaj v bowlingu je 350 Kč za jednu osobu.**

Slavnostní **zakončení obou turnajů** bude téhož dne, tj. 22. 11. 2008 v 20.30 hodin v restauraci ve sportovním klubu „RADAVA SC“. V průběhu společenského programu dojde k vyhlášení výsledků turnajů a vyhodnocení dosavadních **třinácti ročníků squashových turnajů.**

Žádáme vás, abyste závazné přihlášky do obou turnajů zaslali s uvedením jména, data narození, bydliště a sídla vaší advokátní kanceláře či zaměstnavatele **nejpozději do 18. 11. 2008** na adresu:

AK JUDr. Petr Meduna
Rytířská 10
110 00 Praha 1
tel. 224 215 182, fax 224 228 258
e-mail: meduna@akmeduna.cz

nebo

JUDr. Marek Bánský
Elišky Krásnohorské 10/2
110 00 Praha 1
tel. 224 812 325, fax 224 812 325
e-mail: marek.bansky@akbansky.cz

Organizátoři dále sdělují, že nebudou již potvrzovat písemně došlé přihlášky.

Vážené kolegyně a kolegové, věříme, že XIII. ročník turnaje ve squashi a VII. turnaj v bowlingu naváže na dosavadní tradici a zúčastníte se jich v hojném počtu jako v minulých letech. Těšíme se na sportovní i společenskou úroveň těchto turnajů.

Za organizační výbor

✦ JUDr. PETR MEDUNA, viceprezident, JUDr. MAREK BÁNSKÝ, viceprezident

John Marshall Law School, Chicago a Česká advokátní komora pořádají

tradiční týdenní seminář o americkém právu

pro mladé advokáty a advokátní koncipienty

30. 11. – 5. 12. 2008

Seminář se bude konat v Luhačovicích, bude probíhat v angličtině a po zakončení semináře účastníci obdrží certifikát. Registrační poplatek pro advokáty: 3000 Kč, pro koncipienty: 1500 Kč bude zahrnovat ubytování, celodenní stravu a účast na semináři.

Podrobnější informace, včetně přihlášek, naleznete na webových stránkách České advokátní komory – www.cak.cz, v rubrice Vzdělávací akce/Vzdělávací akce ČAK.

Přihlášky, prosím, zasílejte do 18. listopadu 2008 na odbor mezinárodních vztahů ČAK na adresu: kurzova@cak.cz.

Juristovy jedovatosti

□ Před časem jsem chystal komentář ke kauze našeho krajana, jehož chatu mnohokrát vykradli. Když mu státní moc nezajistila náležitou ochranu, instaloval u svého objektu samostříl, který konec konců způsobil zranění nevídanému návštěvníkovi. Muže, jenž použil nejstarší způsob ochrany svých práv – svépomoc, čekalo pak trestní stíhání. Pro svůj komentář jsem měl vymyšlen docela trefný titulěk. Šlo o parafrázi výzvy, jakou jsme kdysi používali v dětských hrách na četníky a zloděje. Onen název zněl „*Stát nebo samostříl?*“ a jazykově jsem si v něm pohráł s dvojným významem slova „stát“. Komentář jsem nakonec nenapsal, neboť stále ve mně zůstávalo zrnko nerozhodnosti, zda samostříl správně řeší střet mezi hodnotou majetku a hodnotou lidského zdraví. Zůstal mi z něj jen ten titulěk a anglický bonmot, který si snad zaslouží publicitu: *Dokonalý nepřítel je ten, kdo nám vrazí dýku do zad a pak nás nechá zatknout pro neoprávněné přechovávání zbraně.*

□ Bádám o jednom z tradičních úkolů práva, jakým je ochrana slabších. Zjišťuji, že ti zdánlivě podřízeni dovedou někdy náramně manipulovat s těmi, kdo se nacházejí v údajně silnější pozici. Roztomilý doklad o tom přinesl Gilbert Keith Chesterton v knize *Autobiografie* (přeložila Jana Kuchtová – 2. vyd. – Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007). Na str. 9 tam autor vypráví následující historku: *Jedna dáma pocházející z mé rodiny pobývala v domě své přítelkyně, zatímco ta byla pryč. Obsluhoval ji tam sluha, který oplýval jistým zvláštním druhem hrdosti. Ta dáma si usmyslela, že sluha bude pro ni a pro sebe vařit zvlášť, a sluha si podobně usmyslel, že se bude živit tím, co zbude od jídla té dámy. Přinesl jí tedy k snídani řekněme pět plátků slaniny, což bylo víc, než si přála. Ale ona měla zas další utkvělou představu, typickou pro dámu té doby. Myslela si totiž, že se nic nesmí vyhodit, a nemohla snést pomyslení, že se plýtvá jídlem. Proto snědla všech pět plátků, takže sluha příště přinesl sedm plátků. Dáma trochu zbledla, ale věrna svému přesvědčení, snědla je všechny. Sluha, který začínal mít pocit, že by si také dal malou snídani, nachystal devět nebo deset plátků. Dáma sebrala všechny své síly a se skloněnou hlavou je spřádala. A tak to šlo dál, díky zdvořilému mlčení mezi těmito dvěma třídami. Neodvažují se domyslet, jak to nakonec dopadlo. Logický závěr by byl, že sluha zemřel hladu a dáma praskla. Ale předpokládám, že ještě než to došlo tak daleko, nastala přece jenom jistá komunikace, i když to byli dva lidé žijící v různých patrech téhož domu.*

Mimochodem, psychiatři tvrdí, že zdárně prosperují takové partnerské svazky, v nichž jeden má silnější pozici a druhý se s tím smiřuje. Podobně prý fungují věci ve společnostech s ručením omezeným, kde jeden ze společníků má například šedesátiprocentní podíl a druhý čtyřicetiprocentní (pokud se s tím smiřuje jeho manželka, dodávám). V každém případě to může být zají-

mavý námět pro výzkum *ekonomů, tj. lidí studujících, proč věci, které fungují v praxi, nefungují v teorii.* (Tak pravil bývalý americký prezident Ronald Reagan).

□ Znovu a znovu se přesvědčuji, že existuje jakýsi počítačový šotek, který zaujal místo šotka tiskařského. Hle, pár dokladů pro takové tvrzení, v nichž nepovedený text může být někdy blíže pravdě než verze předpokládaná:

Z rozsudku meritorního se stalo rozhodnutí meditorní. Dodávce s vadami právními i faktickými byly vytknuty vady právní a taktické.

Slovo *Capital* ve firmě nevýznamné společnosti přeměnil počítač na dětsky roztomilé *cupital*.

Učitel práv napsal pro *absolventa* své fakulty doporučení k zahraniční stáži. Posudek to byl vcelku vlidný, jen v něm byl uchazeč označen za *absolventa*. Kdoví, zda se pisateli nevloudil do mysli výraz *absolutní indolence*.

Jiný učitel právnické fakulty psal posudek na diplomovou práci a vyjadřoval se k splnění jejích cílů. Konstatoval, že záměry práce byly *splaněny*.

Soudní znalkyně, která se poněkud opozdila s odevzdáním posudku, v jeho závěru uvedla: „Posudek je *zaspán* ve znaleckém deníku pod číslem....“

Rozhodčí soud, který hojně komunikuje se zahraničím, neměl snad dokonale nastaven počítač tak, aby dovedl správně napsat slovo *vážený*. Když zval české rozhodce na instruktážní besedu, oslovil je *Vál' ené rozhodkyně, vál' ení rozhodci*. Jinde však v textu háčky nechyběly a ono oslovení mohlo být i výčitkou těm, kdo se opoždují s vypracováním rozhodčího nálezu.

□ Častěji za podivný text nemůže počítač, ale autor a jeho nesprávné představy o českém slovosledu. I setkal jsem se s následujícím dokumentem: *Potvrzuji, že jsem od pana prof. XY převzal 1 ks paní Z.... pro potřeby restaurace B.... navíc vyžádaného klíče od domu na adrese....* (Iniciály jmen byly pozměněny a neodpovídají skutečným osobám.)

□ Občas slyšíme: „Právní předpis je dobrý, jen se nedodrhuje.“ Je to stejně důmyslný výrok jako věta: „Výrobek je výborný, ale je s ním maličký problém. Nikdo ho nekupuje.“

□ Odcizoval svému zaměstnavateli čas, za který byl placen. Považoval to za nejvýhodnější druh protiprávního chování. Nedalo se mu totiž zabavit, co svou (ne)činností získal.

□ Někdy bychom mohli pokládat za zvláštní druh úplatku i lichotivé řeči a jiné náznaky erotického zájmu, kterými se snaží žadatelé a žadatelky působit na úřední osoby opačného pohlaví. Hle, jak nezřetelná je hranice mezi přijatelným a nepřijatelným chováním.

✦ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že...

- dne 2. září 2008 byla v Historickém ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity úspěšně obhájena bakalářská práce Anny Podhorské na téma Soudnictví, advokacie a notářství ve Strakonících v letech 1850-1938? Konzultantem byl PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D., oponentem Mgr. Zdeněk Bezcený, Ph.D. Anna Podhorská se tak přidala k badatelům, zpracovávajícím postupně regionální dějiny advokacie. Zvláštní pozornost v kapitole o advokacii je věnována advokátské rodině Fikarů. Lze se těšit, že o dané problematice bude referováno na konferenci o historii advokacie.

- hlavním hrdinou divadelní hry Rozvodový advokát M. Hanzalové-Semikinové byl advokát Havran? Specialista na rozvody se věnuje opatrování důkazů o nevěře manželek a manželů klientů a klientek a přitom zanedbává vlastní manželku. Při zastupování svého přítele si náhle uvědomí, že i jeho žena dochází k „holiči“, „švadleně“ a „modistce“ a jeho žárlivost o to více stoupne, když se mu ženu nepo-

daří telefonicky zastihnout tam, kde by právě měla být. Situační fraška o jednom dějství pro dvě mužské a dvě ženské role se odehrává v jediné místnosti. Text byl vydán v edici České divadelní rukopisy, stejně jako další jednoaktovka M. Hanzalové-Semikinové *Není mistr jako mistr*, popisující faux pas městské rady, která omylem slavnostně uvítá místo váženého mistra-spisovatele mistra-ševce.

- vyšly paměti polského advokáta Ignace Radlického? Plná citace prvního vydání knihy, jejíž recenzi přináší *Paletstry* č. 7-8/2008 zní: *Ignacy Radlicki – kapo odpowiedzial – Auschwitz. Wspomnienia adwokata z obozu koncentracyjnego. Opracował Marek Gałęzowski. Warszawa: Redakcja „Paletstry”, 2008. 179 s.* Kniha podle recenzentky Katarzyny Naliwajek-Mazurek přináší nejen osobní a rodinné vzpomínky, ale též řadu dosud nepublikovaných informací z historie polské advokacie v období druhé světové války.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel	
Karel Fiala: Über den elektrischen Rechtsanwalt	3
Aktuelles	
Informationen über den Gala-Abend im Rahmen des Wettbewerbs Jurist des Jahres 2008	4
Das Höchste Gericht lädt zum 2. Fachsymposium „Kommerzielle Immobilien in der Rechtsprechung des Höchsten Gerichts“ ein	10
Termine der Anwaltsprüfungen, Anerkennungsprüfungen und Eignungsprüfungen im Jahr 2009	11
Aufgepasst – Änderungen im Rechtsanwaltsgesetz!	11
Das Einrichten einer e-mail Adresse: Wie geht man vor? Ratschläge für diejenigen, die eine solche bislang nicht haben Přemysl Svoboda	12
Informationen über die Pflichtbeiträge der Rechtsanwälte für das Jahr 2009	14
1. Jahrgang des Wettbewerbs Anwaltsunternehmen des Jahres	18
Aus Rechtstheorie und Praxis	
Artikel	
Zusammenfassung	20
Gemeinschaftsklagen (aus prozessrechtlicher Hinsicht) Alena Winterová	21
Neue Regelung zur Abhörung in der Strafprozessordnung ab dem 1. 7. 2008 Pavel Vantuch	28
Die Klage auf Feststellung der Verjährung des Rechts an einer fremden Sache Luboš Chalupa	33
Atypische Arbeitsunfälle und die hiermit verbundene Entschädigung Ladislav Jouza	34
Zwei praktische Anmerkungen zu „Exekutionen“: Über die Antragsvoraussetzungen und die örtliche Zuständigkeit des Gerichts Tomáš Rydval.....	38
Das Verbot von Zusammenkünften des Vaters mit seinem minderjährigen Kind und die Bestimmung des § 76b czZPO Kateřina Čuhelová	41
Aus der Rechtsprechung	
I. Unterschiedliche Beweisverwertung durch ein Gericht der zweiten Instanz II. Die Unschuldsvermutung	43
Die Rechtsanwaltsgebühr bei der Beschwerde gegen den Beschluss über die Einleitung des Strafverfahren	45
Aus der Rechtsprechung des EuGH	46
Aus der Fachliteratur	
Monika Pauknerová: Europäisches internationales Privatrecht (Pavel Simon)	50
Jiří Jelinek – Jiří Říha – Zdeněk Sovák: Entscheidungen in Strafsachen (Filip Ščerba)	51
Markéta Selucká: Der Verbraucherschutz im Privatrecht (Karel Marek)	52
Robert Krč – Karel Marek – Michal Petr: Das Gesetz über öffentliche Aufträge und das Konzessionsgesetz mit Kommentar (Petr Průcha)	53
Lenka Krutáková – Tomáš Kruták: Das Gesetz über öffentliche Aufträge mit Kommentar und Beispielen (Radek Jurčík)	55
Michal Tomášek: Ein Überblick über das vietnamesische Recht (Dagmar Císařová)	55
Aus der Rechtsanwaltschaft	
Kolumne von Karel Čermák	
Die Managermanie und ein historisches Gedächtnis	58
Aus der tschechischen Anwaltschaft	
Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	59
Aus der Sitzung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer ichta	64
2. Jahrgang des ADOVO-CUP Golfturniers der Rechtsanwälte Kristýna Outlá, Radek Spurný	65
Aus Europa	
Informationen über die Tätigkeit des CCBE im Zeitraum Februar – September 2008 Antonín Mokřý	66
Konferenz zur Methode des Rechts der Zusammenarbeit auf der Smaragd-Insel Marie Brožová, Eva Vaňková	72
Informationen und Interessantes	
Was Sie wissen sollten	
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	76
Einladung zum Seminar der Vereinigung tschechischer Juristen	78
„Vy by jste“ und weitere Fehlerchen Věra Hartmannová	79
Einladung zum II. Jahrgang des Turniers „Schachkönig der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 2008“	80
Einladung zur 5. Konferenz über die Geschichte der Rechtsanwaltschaft	80
Einladung zum Squash- und Bowlingturnier	81
Einladung zum Seminar der John Marshall Law School	81
Zum Schluss	
Juristisch-Giftiges Petr Hajn	82
Zeichnung von Lubomír Lichý	83
Wussten Sie, dass.... Stanislav Balik	83
Inhaltsverzeichnis	84
Zusammenfassung/Summary	85
Table of Contents	86

**Alena Winterová: Gemeinschaftsklagen
(aus prozessrechtlicher Hinsicht)**

Die Studie beschäftigt sich mit Gemeinschafts- bzw. Kollektivklagen (auch genannt Gruppenklagen), deren charakteristisches Merkmal es ist, dass die Entscheidung über sie ebenfalls zu Gunsten von anderen Subjekten ergeht, die nicht Verfahrensbeiträge sind. Die Autorin verweist auf verschiedene prozessuale Möglichkeiten, die dabei in europäischen und außereuropäischen Staaten in Betracht kommen, und leitet ab, dass die tschechische Prozesslösung, die lediglich auf dem Hindernis der Rechtshängigkeit und dem Hindernis der, im Rahmen von Klagen von anderen Personen verhandelten Sache mit dem gleichen Begehren, basiert, unzureichend ist.

**Pavel Vantuch: Neue Regelung zur Abhörnung in der
Strafprozessordnung ab dem 1. 7. 2008**

Durch das, ab dem 1. Juli 2008 wirksame Gesetz Nr. 177/2008 Smlg., kam es in der Strafprozessordnung zur neuen Regelung der Abhörnung und der Aufzeichnung des Telekommunikationsbetriebes, damit diese nicht als gewöhnliche Art der Informationserlangung im Strafverfahren genutzt werden können. Die Änderungen sollen ermöglichen, dass die Person, bei der die Abhörnung angeordnet wurde, folglich informiert wird, dass sie abgehört wurde und die Möglichkeit hat, beim Höchsten Gericht einen Antrag auf die Überprüfung der Tatsachen zu stellen, die zur Bewilligung der Abhörnung geführt haben. Dies sollte die Verantwortung des Polizeiorgans als auch des Staatsanwalts bei der Einreichung des Antrags auf Anordnung einer Abhörnung und einer Aufzeichnung des Telekommunikationsbetriebes erhöhen und dem Gericht eine gründliche Auswertung der Gründe für eine solche Anordnung ermöglichen.

Karel Marek: Der Lizenzvertrag (im Bezug auf Gegenstände des gewerblichen Eigentums)

Der Artikel behandelt die Bedingungen für die Entstehung eines handelsrechtlichen Vertrages. Er schlägt eine zukünftige rechtliche Regelung vor. Der Text beschäftigt sich mit wesentlichen Teilen des Vertrages. Vor dem Jahr 1992 war die ehemalige rechtliche Regelung detailliert und zwingend, heute sind schuldrechtliche Verhältnisse wesentlich kürzer und dispositiv geregelt. Dies stellt aber auch höhere Ansprüche an die Vertragsgestaltung.

**Luboš Chalupa: Die Klage auf Feststellung der
Verjährung des Rechts an einer fremden Sache**

Der Artikel behandelt Lösungsmöglichkeiten für Situationen, in denen eine Sache auch nach Ablauf der Verjährungsfrist mit einem Pfandrecht belastet ist und so die Gefahr einer Geltendmachung dieses Rechts besteht. Eine Lösung kann durch eine Feststellungsklage darüber erreicht werden, dass das Recht an der fremden Sache verjährt ist. Ein dringendes rechtliches Interesse des Eigentümers ist in einem solchen Fall in der Regel gegeben.

**Ladislav Jouza: Atypische Arbeitsunfälle und die
hiermit verbundene Entschädigung**

Der Artikel beschäftigt sich mit den Arten von Gesundheitsbeeinträchtigungen, bei denen es oftmals strittig ist, ob es sich um einen Arbeitsunfall handelt. Solche Fälle können der Infarkt, der Leistenbruch, die Epilepsie, der Banbnheibenvorfall usw. sein. Der Autor beschäftigt sich mit den Voraussetzungen, unter welchen die Erkrankung als

Unfall, und falls es hierzu während des Arbeitsprozesses gekommen ist, als Arbeitsunfall betrachtet werden kann. Weiterhin behandelt der Artikel das Vorgehen bei der Abschließung von Vereinbarungen über Entschädigungen und Ansprüche des Arbeitnehmers.

**Tomáš Rydval: Zwei praktische Anmerkungen zu
„Exekutionen“: Über die Antragsvoraussetzungen
und die örtliche Zuständigkeit des Gerichts**

Der Artikel weist darauf hin, dass wenn der Verpflichtete ein Unternehmer – eine juristische Person ist, der Berechtigte in der Regel nicht einmal in der Lage ist, einen ordentlichen Antrag auf die Anordnung der Zwangsvollstreckung zu schreiben, geschweige denn diesen beim örtlich zuständigen Gericht einzureichen. Grund hierfür ist das gesetzliche Erfordernis, im Antrag auf die Anordnung der Zwangsvollstreckung den Wohnsitz dieses Verpflichteten anzugeben. Gleichzeitig werden Arten der Lösung dieses legislativen Hindernisses für die Gläubiger aufgezeigt. Im zweiten Teil des Beitrags beschäftigt sich der Autor mit der doppelten Auslegung der Bestimmung der Zivilprozessordnung, die die örtliche Zuständigkeit des Gerichts im Zwangsvollstreckungsverfahren bestimmt, in dem der Verpflichtete wiederum eine unternehmerisch tätige juristische Person ist.

**Kateřina Čuhelová: Das Verbot von Zusammenkünften
des Vaters mit seinem minderjährigen Kind und die
Bestimmung des § 76b czZPO**

Am 1. 1. 2007 ist das Gesetz Nr. 135/2006 Smlg., durch welches einige Gesetze im Bereich des Schutzes vor häuslicher Gewalt geändert werden, in Kraft getreten. In die Zivilprozessordnung wurde die Bestimmung des § 76b czZPO eingeführt. Bei der Anwendung dieser Bestimmung ist ein grundlegendes Auslegungsproblem aufgetaucht, konkret die Frage, ob die Mutter einen Antrag auf einstweilige Verfügung stellen kann, durch welche das Gericht dem Vater die Verpflichtung auferlegt, Zusammenkünfte mit dem Kind zu unterlassen. Dieses Problem versuche ich darzulegen.

Alena Winterová: Collective lawsuits (procedural view)

The study is engaged in collective lawsuits (also called group lawsuits) whose characteristic feature is that the decision made is also for the benefit of further entities that are not participants of the proceedings. The author draws attention to various procedural options which can be considered in European and non-European countries, and it is deduced that Czech procedural solutions, based only on the obstacle of litispence and cases adjudicated for lawsuits of other parties requiring the same, are inadequate.

**Pavel Vantuch: New legislation concerning phone-tapping
in the Criminal Procedure Code from 1. 7. 2008**

By Act No. 177/2008 Coll., effective from 1 July 2008, a new regulation occurred in the Criminal Procedure Code concerning phone-tapping and recording telecommunication traffic so it cannot be used as a normal method of obtaining information in criminal proceedings. The changes are to enable the subsequent awareness of the person for whom phone-tapping was ordered that this person had been subject to phone-tapping and be able to file a petition to the Supreme Court for examining the facts leading to the phone-tapping being permitted. This should increase the li-

ability of both the police authority and the prosecutor when filing a petition for ordering phone-tapping and recording the telecommunication traffic and allow the court to duly evaluate the reasons for issuing such an order.

**Luboš Chalupa: Lawsuit for determining the limitation
of right to foreign objects**

The article discusses the option of settling the situation when an easement encumbers a case and even after the expiry of the period of limitation and so there is a danger of the future implementation of this right. Settlement can be reached by a lawsuit for determining that the right to another person's thing has lapsed. Urgent legal interest of the owner in such a case is usually established.

**Ladislav Jouza: Untypical occupational injuries and
their compensation**

The article deals with damage to health where it is often disputed whether this concerns occupational injuries. Such cases may be a heart attack, hernia, epilepsy, displaced intervertebral disc, etc. The author is engaged in conditions during which illness may be considered an injury if it occurred during work as an occupational injury. The issue is explained using several practical examples. The article also discussed the procedure when negotiating agreements for compensation and the employee's claims.

**Tomáš Rydval: Two practical notes on „executions“: on
the requisites of the petition and local court jurisdiction**

This article draws attention to the fact that if the liable party is the entrepreneur – natural person, the authorised person is not usually able to write a proper petition for ordering an execution let alone file it at the court of local jurisdiction. The reason is the legal requirement to state in the petition for the writ of execution data about the address of this liable party. Likewise, it outlines the methods of settling this legislative obstacle for the creditor. In the second part of the article the author deals with the double interpretation of the provisions of the Civil Procedure Code determining the court's jurisdiction in the execution proceedings when the liable party is again the entrepreneur – natural person.

**Kateřina Čuhelová: Ban on the visiting rights of the
father with a minor and the provisions of § 76b of the
Civil Procedure Code**

On 1. 1. 2007 Act No. 135/2006 Coll. came into effect amending some laws concerning protection against domestic violence. The provision of § 76b of the Civil Procedure Code was appended to the Civil Procedure Code. When applying this provision a fundamental problem of interpretation arose whether the mother may file a petition for a writ of a preliminary ruling by which the court may impose on the father the obligation to refrain from any contact with the child. This article attempts to examine this problem.

Leading Article

Karel Fiala: **On the electric lawyer** 3

News

Information on the gala night of the Lawyer of the Year 2008 4
 Supreme Court's invitation to the Second Professional Symposium entitled
 „Commercial Real Estate in the Case-law of the Supreme Court“ 10
 Terms of the Bar Examinations, Equivalency Examinations and Aptitude Tests in 2009 11
 Attention, an amendment to the Legal Profession Act! 11
 Setting up an e-mail address: What to do? Advice for those who still do not have one Přemysl Svoboda 12
 Information on compulsory lawyers' payments for 2009 14
 First year of the competition of the Law Firm of the Year 18

Legal Theory and Practice

Articles

Summary 20
 Collective lawsuits (procedural view) Alena Winterová 21
 New legislation concerning phone-tapping in the Criminal Procedure Code from 1. 7. 2008 Pavel Vantuch 28
 Lawsuit for determining the limitation of the right to another person's thing Luboš Chalupa 33
 Untypical occupational injuries and their compensation Ladislav Jouza 34
 Two practical notes on „executions“: on the requisites of the petition and local court jurisdiction
 Tomáš Rydval 38
 Ban on the visiting rights of the father with a minor and the provisions of § 76b of the Civil Procedure Code
 Kateřina Čuhelová 41

Case Law

I. Different examination of evidence by a court of second instance II. Presumption of innocence 43
 Lawyer's fee for a complaint against the ruling on commencing criminal prosecution 45
 Case-law of the European Court of Justice (ECJ) 46

Professional Literature

Monika Pauknerová: **European international private law** (Pavel Simon) 50
 Jiří Jelínek – Jiří Říha – Zdeněk Sovák: **Decisions in criminal cases** (Filip Ščerba) 51
 Markéta Selucká: **Consumer protection in private law** (Karel Marek) 52
 Robert Krč – Karel Marek – Michal Petr: **Public Procurement Act and the Licensing Act with commentary**
 (Petr Průcha) 53
 Lenka Krutáková – Tomáš Kruták: **Public Procurement Act with commentary and examples** (Radek Jurčík) 55
 Michal Tomášek: **Summary of the History of Vietnamese Law** (Dagmar Cisařová) 55

Legal Profession

Karel Čermák's Column

Manageromania and Historic Memory 58

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka 59
 Meeting of the CBA Board of Directors 64
 2nd Year of the Golf Tournament of Lawyers ADVO-CUP Kristýna Outláš, Radek Spurný 65

Europe

Information about the agendas of CCBE for February – September 2008 Antonín Mokřý 66
 Conference on the method of the right of cooperation on the Emerald Isle Marie Brožová, Eva Vaňková 72

Information and Points of Interest

You should know

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at CBA education and training centres 76
 Invitation to the seminars of the Czech Association of Jurists 78
 „Vy by jste“ and other small errors Věra Hartmannová 79
 Invitation to the Second Year of the „ČAK 2008 Chess King“ tournament 80
 Invitation to the 5th Conference on the History of the Legal Profession 80
 Invitation to the squash and bowling tournament 81
 Invitation to the seminar – the Marshall Law School 81

Finally

Jurist's Malice Petr Hajn 82
 Drawing by Lubomír Lichý 83
 Do you know that... Stanislav Balík 83

Inhaltsverzeichnis 84

Zusammenfassung/Summary 85

Table of Contents 86